

Kanslienheten

Sandra Berwing
Nämndsekreterare
0156-522 78
Sandra.berwing@trosa.se

Kallelse
Datum
2023-03-14

Tid: Tisdagen den 21 mars 2023, kl. 14:00
Plats: Skärborgarnas hus
Gruppmöten: Alliansen: Inbjudan skickas separat.
Socialdemokraterna, miljöpartiet och vänsterpartiet:
söndag den 19 mars kl. 19:00. Inbjudan skickas separat.
Sverigedemokraterna: den 21 mars kl. 13:30, grupprum Skärborgarnas hus.

Kallelse till Samhällsbyggnadsnämnden

Ärende**Dnr**

1. Godkännande av dagordningen
2. Information från samhällsbyggnadskontoret
(Inga handlingar) SBN 2023/4
3. Information – detaljplan, översiktsplan och adresser
(Muntlig information från planchef Linda Axelsson)
4. Anmälningssärenden
Personuppgifter i bygglovsärenden publiceras inte på hemsidan med hänvisning till GDPR, dataskyddsförordningen. För att ta del av ärendet kontakta kanslienheten på tel. 0156-520 00, eller e-post trosa@trosa.se SBN 2022/3
5. Bokslut 2022 för samhällsbyggnadsnämnden SBN 2023/15
6. Uppföljning – efterlevnad av dataskyddsförordningen SBN 2023/19
7. Redovisning av utförd internkontroll 2022 för samhällsbyggnadsnämnden SBN 2023/17
8. Internkontrollplan 2023 för samhällsbyggnadsnämnden SBN 2023/18
9. Samhällsbyggnadsnämndens mål för 2023-2026 SBN 2023/16
10. Samråd – ny detaljplan för del av Trosa 10:64, Alpgatan, Trosa kommun SBN 2022/31
11. Förnyad granskning – detaljplan del av Fagerhult 2:10, Centrumvägen SBN 2017/40
12. Delegeringsbeslut bostadsanpassningsbidrag SBN 2023/2
13. Samhällsbyggnadsnämndens delegeringsbeslut
Personuppgifter i bygglovsärenden publiceras inte på hemsidan med hänvisning till GDPR, dataskyddsförordningen. För att ta del av ärendet kontakta kanslienheten på tel. 0156-520 00, eller e-post trosa@trosa.se SBN 2023/1

Dan Larson
Ordförande

Sandra Berwing
Sekreterare

4

Kommunkontoret
Kanslienheten
Sandra Berwing
Nämndsekreterare
0156 522 78
Sandra.berwing@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2023-03-10
Diarienummer
SBN 2023/3

Anmälningssärenden

Kommunstyrelsen

Protokoll 2023-03-01, § 4. Gemensamma planeringsförutsättningar.
Protokoll 2023-03-01, § 7. Reviderad sammanträdesplan 2023.

Laga Kraft

Detaljplan för Fänsåker 1:8, Trosa kommun har vunnit laga kraft 2022-12-29.

Länsstyrelsen

Beslut 2023-01-30. Länsstyrelsen upphäver samhällsbyggnadsnämndens beslut.
Ärendet avser beslut om upphävande av strandskyddsdispens på fastigheten X, Trosa kommun.

Mark- och miljödomstolen

Dom 2023-01-31. 1. Mark- och miljödomstolen avvisar yrkandet om att lämna dispens och tillstånd enligt Trosa kommuns lokala hälsoföreskrifter för enbostadshus med tillhörande avloppsanläggning. 2. Med ändring av Länsstyrelsen i Södermanlands län beslut undanröjer mark- och miljödomstolen Samhällsbyggnadsnämnden i Trosa kommuns beslut den 1 februari 2022 i ärende SBN 2022/7 ByggR 2020-522, 4 §, och återförvisar ärendet till nämnden för fortsatt handläggning. Ärendet avser Förhandsbesked för byggnation av ett enbostadshus på fastigheten X, inom Sörtuna vattenskyddsområde, Trosa kommun.
Dom 2023-02-20. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet. Saken avser att avskriva ärende om strandskyddsdispens på fastigheten X i Trosa kommun.
Dom 2023-03-02. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet. Saken avser strandskyddsdispens på fastigheten X i Trosa kommun.

Mark- och miljööverdomstolen

Dom 2023-01-27. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsens i Södermanlands län beslut den 10 november 2021 i ärende nr 526-4335-2021. Ärendet avser Strandskyddsdispens för stängsel på fastigheten X i Trosa kommun.

5

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadskontoret

Mats Gustafsson

Samhällsbyggnadschef

0156-520 27

mats.gustafsson@trosa.se

Tjänsteskrivelse

Datum

2023-02-13

Diarienummer

SBN 2023/15

Bokslut 2022 för samhällsbyggnadsnämnden

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden överlämnar bokslut 2022 till kommunstyrelsen.

Ärendet

Samhällsbyggnadskontoret har i samarbete med ekonomikontoret tagit fram förslag till bokslut och verksamhetsberättelse för 2022. I samband med bokslutet följs också nämndens mål upp. Uppföljningen redovisas som ett separat dokument.

Samhällsbyggnadskontorets bedömning

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett positivt resultat för 2022 på 2 801 tkr. Resultatet beror i första hand på högre bygglovintäkter än budgeterat samt på en kostnadsutveckling under god kontroll.

Mats Gustafsson

Samhällsbyggnadschef

Bilagor

1. Verksamhetsberättelse 2022
2. Måluppföljning 2022

Beslut till

Kommunstyrelsen

Samhällsbyggnadsnämnden

Ordförande: Dan Larson

Produktionschef: Mats Gustafsson

Totalt, tkr	2022	2021	2020
Budget, netto	15 932	15 129	13 401
Resultat, netto	13 131	13 330	13 042
Avvikelse	2 801	1 799	359
Antal årsarbetare	9	9	8
Antal kvinnor	4	5	4
Antal män	5	4	5
Frisknärvaro*, %	77	62	85

*Andel månadsavlönade som har fem eller färre sjukdagar per år.

VERKSAMHETSOMRÅDE

- Plan och bygglov
- Räddningstjänst
- Bostadsanpassning
- Strandskydd
- Mark och exploatering
- Kartverk, gatunamn, adresser
- GIS, statistik, befolkningsprognos
- Infrastrukturplanering, Ostlänken

ÅRETS RESULTAT

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett positivt resultat för 2022 på + 2 801 tkr.

Resultatet beror i första hand på högre bygglovsintäkter än budgeterat samt att kostnadsutvecklingen är under god kontroll.

MÅLUPPFYLLELSE

Merparten av nämndens mål nås för 2022.

Nämndens och Kommunfullmäktiges mål gällande befolkningstillväxt på 200 invånare per år sett över en treårsperiod nås endast delvis. Tillväxttakten ligger för närvarande lite lägre än nämndens mål men utfallet överstiger totalt sett målet beroende på det starka tillväxtåret 2020.

Nämndens mål gällande service till företagen nås med bred marginal och trendutvecklingen är fortsatt positiv.

VÄSENTLIGA

PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Personalkostnaderna understiger gällande budget och personalstyrkan är komplett.

Frisknärvaron är 77 % vilket innebär en tydlig förbättring jämfört med föregående år men nivån är fortfarande inte tillbaka på samma nivå som före pandemin.

Pågående byggnation av idrottshall i Trosa

Resultatet i den senaste HME-undersökningen överstiger nämndens mål och innebär en tydlig förbättring jämförbart med föregående år. Primärt fokus framöver bör framför allt ligga inom området engagemang.

HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE

Trycket på bygglovverksamheten har under våren varit fortsatt högt. Antalet ärenden har dock fallit tillbaka till samma tal som före pandemin. Utöver detta har ett omfattande arbete med att digitalisera bygglovsprocessen bedrivits.

Exploateringstrycket gällande större nya projekt är kvar på ungefär samma nivå som tidigare.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Den faktiska efterfrågan på nya bostäder är omvärldsläget till trots förhållandevis hög och beräknas fortsätta i kommunens alla delar, samtidigt som permanentning av fritidsbostäder fortsätter och också förstärks i områden där kommunalt VA byggs ut.

Det finns för närvarande en god planberedskap men det är samtidigt viktigt att fortsätta prioritera att ta fram nya detaljplaner för att kunna säkerställa långsiktig tillväxt.

Under hösten 2022 har vägplanen för väg 218 fastställts och planeringen för Ostlänken och infrastrukturåtgärder istället för Infart västra Trosa kommer ytterligare att konkretiseras. Trosa kommun medverkar aktivt i Trafikverkets arbete med dessa angelägna projekt.

INTERN KONTROLL

Fokus har under årets lagts på den punkt som hanterar handläggningstider för bygglov samt kompetensförsörjning.

Samhällsbyggnadsnämndens mål

	Mål	Målprecisering	Upp- fyllelse	Trend	Mätmetod	Kommentar
1.	Genom god planberedskap och aktiv markpolitik skapa förutsättningar för en genomsnittlig årlig befolkningstillväxt på cirka 200 personer.	Befolkningen ska sett utifrån den senaste treårsperioden växa med ett årligt genomsnitt på ca 200 personer.		↑	Befolkningsstatistik/antal	Relaterar till KF:s mål 4 gällande befolkningstillväxt.
2.	Responstiden för de högst prioriterade larmen ska minska.	Den genomsnittliga responstiden för prio 1-larm ska minska relativt föregående år.		↑	Egen mätning	Relaterar till KF:s mål 3 gällande trygghet.
3.	Handläggningen ska vara effektiv, rättsäker och kvaliativ.	Trosa kommun ska tillhöra den främsta tiondelen (10 %) av de kommuner som genomför SKR:s servicemätning.		↑	SBA:s/SKR:s undersökning av sammantagen servicefaktor.	Relaterar till KF:s mål 5 gällande företagsklimat.
4.	Den genomsnittliga handläggningstiden (medianvärde) för bygglovhantering ska vara högst fyra veckor.	Handläggningstiden för bygglov från komplett handling till beslut ska som medianvärde understiga fyra veckor.		→	Egen mätning	Relaterar till KF:s mål 2 gällande nöjdhet kring den kommunala verksamheten.
5.	Hållbart medarbetarengagemang, totalt index 85	Samhällsbyggnadskontorets medarbetare ska ge ett betyg som ger ett sammantaget index på minst 85.		↑	Årlig enkät till kommunens medarbetare med frågor framtagna av SKR och RKA.	Relaterar till KF:s mål 10 gällande hållbart medarbetarengagemang.
6.	Den totala energianvändningen per person avseende småhus, flerbostadshus och fritidshus ska minska.	Energianvändningen per person ska minska inom de områden som tillhör samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområden.		↑	SCB, energianvändning	Relaterar till KF:s mål 8 gällande hållbar ekologisk utveckling.

Mål 1: Tillväxttakten ligger för närvarande lite lägre än nämndens mål men utfallet överstiger totalt sett ändå tydligt 200 inv/år beroende på det starka tillväxtåret 2020.

Mål 2: Det fortsatta arbetet med förstainsatsbilar i såväl Vagnhärad som Trosa och förfinad utalarmering påverkar siffrorna positivt med 24 sekunder relativt föregående år.

Mål 3: Det sammanlagda NKI-värdet 85 i 2021 års mätning är det högsta kommunen någonsin haft och ger en åttonde plats i landet.

Mål 4: 2022 redovisar en genomsnittlig handläggningstid på 4,0 veckor och mediantid på 2 veckor.

Mål 5: Totalt index för 2022 var 92. Uppdelat gavs följande index: Ledarskap 97, Styrning 92 och Motivation 88.

Mål 6: Senast tillgänglig statistik är gammal men den visar på en positiv trend jämfört med föregående år.

6

Dataskyddsbud
Tina Forstén-Kärrström
Dataskyddsbud
0156-521 20
dpo@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2023-01-20
Diarienummer
SBN 2023/19

Uppföljning – Efterlevnad av dataskyddsförordningen 2022

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden noterar till protokollet att nämnden har tagit del av rapporten *Uppföljning - efterlevnad av dataskyddsförordningen i Trosa kommun 2022*.

Ärendet

Uppföljning av tillsynen har genomförts som en del av det arbete dataskyddsbuden enligt dataskyddsförordningen ska utföra för de personuppgiftsansvariga (som i Trosa kommun är nämnderna och bolagsstyrelserna). Uppföljningen har skett under 2022 genom dialog med dataskyddsambassadörerna, genomgång av anmälda personuppgiftsincidenter och en fortsatt analys av dataskyddsbudens tidigare förslag till personuppgiftsansvariga om central styrning av autentisering och auktorisering.

Under 2023 föreslås de personuppgiftsansvariga bland annat att fortsätta arbetet med:

- Att öka den generella medvetenheten och kunskapen hos personuppgiftsansvariga genom ytterligare informationsinsatser.
- Öka kunskapen om Informationssäkerhet generellt i kommunen.
- Öka kunskapen om konsekvensanalyser.

Under 2023 föreslår dataskyddsbudet att följande punkter lyfts:

- ny arbetsfördelning för Dataskyddsbud och dataskyddssamordnare.
- mer tid eskaleras till dataskyddssamordnare för strukturerat GDPR arbete.
- GDPR ambassadörernas titel ska ändras till dataskyddssamordnare.

Tina Forstén-Kärrström
Dataskyddsbud

Bilagor

Efterlevnad av dataskyddsförordningen

Uppföljning – efterlevnad av dataskyddsförordningen i Trosa kommun 2022

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
Nytt Dataskyddsombud.....	2
Jämförelsematris för fokusområden.....	3
Bakgrund.....	4
Metod och avgränsningar.....	5
Reflektioner från föregående års rapport.....	6
Omvärldsfaktorer.....	6
Externa händelser och utredningar.....	7
Interna händelser och utredningar.....	7
Arbete sedan föregående rapport.....	8
Några punkter som noterats sedan föregående tillsyner.....	9
Förslag till förbättring under 2023.....	9
Realisering 2023.....	10
Informationssäkerhet och dataskydd.....	10
Uppföljning av autentisering och auktorisering.....	12
Personuppgiftsincidenter.....	13
Rapportering.....	15
Konsekvensbedömningar.....	17
Arbeta strukturerat med GDPR och dataskydd.....	19

Sammanfattning

Uppföljning av tillsynen 2021 har genomförts som en del av det arbete dataskyddsbuden enligt dataskyddsförordningen ska utföra för de personuppgiftsansvariga (som i Trosa kommun är nämnderna och bolagsstyrelserna). Uppföljningen har skett under 2022 genom dialog med dataskyddsambassadörerna samt genomgång av anmälda personuppgiftsincidenter. Vid årets uppföljning har fokus varit att medvetandegöra viktigheten i att utöka arbetet med GDPR. Detta har bl a inneburit att ny intern utbildning har tagits fram av dataskyddsbud. Denna har haft som fokus att tydliggöra "vad är en incident", vi har deltagit i regionsomfattade seminarier och ökat fokus på informationssäkerhet. Arbetet med att klassificera kommunens informationsflöden i verktyget KLASSA har fortgått under året samt genomgång av vilka områden som saknar konsekvensanalyser har gjorts och arbetet med komplettering av dessa har påbörjats.

Under 2022 har dataskyddsbuden tagit emot 22 interna anmälningar av personuppgiftsincidenter varav 6 stycken har anmälts till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY). Drygt hälften av de internt inrapporterade personuppgiftsincidenterna utgörs av obehörigt röjande via e-post, brev eller sms, övrig är ofrivillig exponering av personuppgifter i form av synlig information i bilar, tappade lappar i offentliga ytor.

Arbetet med konsekvensbedömningar har pågått intensivt under året och vi använder mallen från SKR, vi har bildat en regional grupp av Dataskyddsbud som hjälps åt med detta vilket gör att vi idag har många mallar som vi kan redigera och återanvända vilket har gjort arbetet mycket enklare. Enligt svar från dataskyddsambassadörerna har VON, HN, MN och KS gjort en eller flera konsekvensbedömningar. Rekommendationen från dataskyddsbuden från föregående år var att köpa in en modul från Draftit för att effektivisera och förenkla processen har nu ersatts av mallen från SKR samt samarbetet kommuner emellan.

Nytt Dataskyddsbud

Under tidig höst 2022 tog Trosa Kommun beslut om att tillsätta ett nytt dataskyddsbud.

Utsett dataskyddsbud är Tina Forstén-Kärrström även anställd som övergripande ansvarig projektledare för digitalisering i Trosa Kommun.

Tina har mångårig erfarenhet av både dataskydd och digitalisering från både kommunala verksamheter och det privata näringslivet.

Jämförelsematris för fokusområden

Nedan finns en sammanställning i tabellform per personuppgiftsansvarig nämnd/bolagsstyrelse och fokusområde. Grönt betyder att dataskyddsbuden bedömer att den personuppgiftsansvariga uppnår lagens krav utifrån fokusområdet och det underlag som använts för att ta fram rapporten. Gult betyder att den personuppgiftsansvarige uppfyller lagens krav men behöver fortsätta utveckla fokusområdet och att vissa delar saknas för att kunna fastslå ett systematiskt arbetssätt. De vita fälten används för att det är en svårbedömd personuppgiftsansvarig då det inte finns någon direkt verksamhet med personal att koppla till. I rapporten för 2022 presenterar vi två fokusområden i tabellen.

Det har förändrats något sedan föregående år vilket kräver en förklaring. De som varit gröna men blivit gula beror på att inga personuppgiftsincidenter har inrapporterats samtidigt som deltagandet på ambassadörsträffarna minskat pga hög arbetsbelastning och fokus varit tvunget att skiftas från dessa frågor. De gula som blivit gröna beror bl a på att vi fått ett ökat fokus på dataskyddsfrågor samt att vi kommit igång med arbetet att skriva konsekvensanalyser.

Fokusområde 2020	KS *	HN* BoU	HN* Ifo	VON *	KFN *	TSN *	SBN *	MN *	VXL *	ÖF *	REV *	VN *	Trobo	Trofi
Personuppgiftsincidenter														
Konsekvensbedömningar														

Fokusområde 2021	KS *	HN* BoU	HN* Ifo	VON *	KFN *	TSN *	SBN *	MN *	VXL *	ÖF *	REV *	VN *	Trobo	Trofi
Personuppgiftsincidenter														
Konsekvensbedömningar														

*KS Kommunstyrelsen

Fokusområde 2021	KS *	HN* BoU	HN* Ifo	VON *	KFN *	TSN *	SBN *	MN *	VXL *	ÖF *	REV *	VN *	Trobo	Trofi
Personuppgiftsincidenter														
Konsekvensbedömningar														

- *HN BoU Humanistiska nämnden Barn och utbildning (Skola/förskola)
- *HN Ifo Humanistiska nämnden Individ och familjeomsorg
- *VON Vård- och omsorgsnämnden
- *KFN Kultur- och fritidsnämnden
- *TSN Teknik- och servicenämnden
- *MN Miljönämnden
- *VXL Växelnämnden
- *ÖF Överförmyndaren
- *REV Revision
- *VN Valnämnden

Bakgrund

Enligt dataskyddsförordningen artikel 39p.1b ska dataskyddsombudet övervaka efterlevnaden av dataskyddsförordningen och den personuppgiftsansvariges strategi för skydd av personuppgifter, inbegripet ansvarstilldelning, information till, och utbildning av personal som deltar i behandling och tillhörande granskning.

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) menar att den uppgiften bland annat innebär att dataskyddsombudet¹:

- Samlar information om hur personuppgifter behandlas i organisationen
- Analyserar och kontrollerar om personalen följer bestämmelser
- Utfärdar rekommendationer till den personuppgiftsansvarige

2022 är fjärde året Trosa kommuns dataskyddsombud utför en tillsyn eller uppföljning av tillsyn med rapport till de personuppgiftsansvariga.

Dataskyddsombudet planerar att årligen kontrollera efterlevnaden av dataskyddsförordningen och återkomma till de personuppgiftsansvariga med en rapport.

Tillsynen syftar till att ge de personuppgiftsansvariga nämnderna och styrelserna en bild av hur arbetet fortlöpt under året och peka på vilka utvecklingsområden som finns för att ge en aktuell lägesbild. Slutligen ska rapporten även ge konkreta förslag på åtgärder som kan hjälpa den personuppgiftsansvarige att skapa en plan för det fortsatta arbetet.

¹ [Dataskyddsförordningen \(GDPR\) om dataskyddsombud - Integritetsskyddsmyndigheten \(imy.se\)](#)

Metod och avgränsningar

Tillsynen 2022 har genomförts genom dialog kring genomgång av anmälda personuppgiftsincidenter, kartläggning av konsekvensanalyser och PUB avtal.

Tillsynen omfattar alla personuppgiftsansvariga inom kommunen utifrån valda fokusområden. Fokusområden är hämtade ur lokalt kopplade projekt, områden som IMY nämner i sin plan för tillsyn, konstaterade brister vid föregående tillsyn samt domar eller andra beslut från tillsynsmyndigheter som påverkat förutsättningarna för behandling av personuppgifter.

De personuppgiftsansvariga som rapporten omfattar är kommunstyrelsen, humanistiska nämnden, vård- och omsorgsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, teknik- och servicenämnden, samhällsbyggnadsnämnden, miljönämnden, gemensamma växelrådet, överförmyndaren, revision och valnämnd samt styrelserna för Trobo och Trofi.

Fokusområden

Valet av fokusområden för tillsynen 2022 är:

- Arbete i molnbaserade system
- Uppdatering i DraftIT
- Personuppgiftsincidenter
- Konsekvensbedömningar
- Behov av utbildning ute på enheterna

Frågor

Tre frågor har diskuterats;

1. Har ni säkerställt rutiner för löpande utbildning?
2. Har ni genomfört några konsekvensanalyser i verksamheten?
3. Hur hanteras anmälda personuppgiftsincidenter i er verksamhet?

Granskning av anmälda personuppgiftsincidenter

En genomgång av samtliga interna anmälningar av personuppgiftsincidenter har genomförts.

Reflektioner från förra årets rapport

Omvärldsfaktorer

Informationssäkerhet - cyberattacker

2022 har präglats mycket av kriget i Ukraina och rädslan för attacker från tredje land. Säkerheten har därför setts över och övningar har genomförts inom Trosa kommun.

Användning av molntjänster inom offentlig sektor

Inom ramen för ett samarbete inom den Europeiska dataskyddsstyrelsen (EDPB) genomförde IMY tidigare i år en undersökning om statliga myndigheters användning av molntjänster. Nu har de övergripande slutsatserna sammanställts i en rapport.

Enligt undersökningen synes molntjänster huvudsakligen användas som verksamhetsstöd och för behandling av anställdas uppgifter, men det förekommer att även känsliga personuppgifter om medborgare behandlas.

Undersökningen indikerar att det finns vissa utmaningar för myndigheterna att fastställa rollfördelningen mellan personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde eller gemensamt personuppgiftsansvar.

Samtliga myndigheter uppger att de har processer och rutiner för att anskaffa molntjänster och merparten att konsekvensbedömningar genomförs innan en molntjänst anskaffas.

Enligt myndigheterna uppges vissa molntjänstleverantörer ha bristande kunskaper om grundläggande dataskyddsregler, vilket ställer stora krav på upphandlande myndigheter. Det handlar till exempel om vad som är personuppgifter och en personuppgiftsbehandling, om roll- och ansvarsfördelningen för personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde samt personuppgiftsbitrådets ansvar vid anlitan av underbiträden. Undersökningen pekar också på att molntjänstleverantörer i vissa fall felaktigt uppger att de har skyddsmekanismer i form av anonymisering och pseudonymisering.

En sammanfattande rapport av den samlade åtgärden kommer från EDPB under 2023.

<https://www.imy.se/globalassets/dokument/rapporter/rapport---anvandning-av-molntjanster-inom-offentlig-sektor-.pdf>

Dataskyddsombud rekommenderar

Trosa Kommun har bra rutiner för att säkerställa vilka leverantörer som har den kunskap som krävs vid leverans av en molntjänst. Vi har också rutiner för att säkerställa att ingen information hamnar i tredje land. Vi gör alltid konsekvensanalyser samt skriver tydliga PUB avtal. Därför ser inte vi att det finns några hinder för Trosa kommun att jobba med molntjänster då det är vägen framåt och bidrar till den kompatibilitet som krävs för att hänga med i utvecklingen.

Externa händelser och utredningar

Under 2022 gjorde Socialstyrelsen en genomgång av personuppgiftsbehandling inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. EU:s dataskyddsförordning (GDPR) är det grundläggande regelverket för behandling av personuppgifter. Därtill finns kompletterande bestämmelser i svenska lagar och andra författningar. Utöver dataskyddsförordningen (GDPR) finns regler i nationell lagstiftning som gäller för viss personuppgiftsbehandling.

Inom hälso- och sjukvården finns det bestämmelser om personuppgiftsbehandling och journalföring i till exempel patientdatalagen och Socialstyrelsens föreskrifter på området.

Inom socialtjänsten finns bestämmelser om personuppgiftsbehandling framför allt i lagen och förordningen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten. Kommunala myndigheter är personuppgiftsansvariga för den personuppgiftsbehandling som de utför. Privata verksamheter (den fysiska eller juridiska person som ansvarar för verksamheten) är personuppgiftsansvariga för den personuppgiftsbehandling som utförs i deras verksamhet.

I lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation finns bestämmelser om personuppgiftsbehandling som gäller både för hälso- och sjukvården och för socialtjänsten.

Interna händelser och utredningar

Tjänster från Inera

Identifieringstjänst SITHS

SITHS är en elektronisk identitetshandling som används för säker identifiering av både personer och system inom regioner, kommuner, privata vårdgivare och statliga myndigheter. SITHS används till exempel vid inloggning i tjänster, för elektronisk signering och för säker kommunikation mellan system.

Ny lösning för SITHS

Projektet Ny lösning för SITHS utvecklar och inför nya lösningar för inloggning och elektroniska underskrifter med SITHS e-legitimation, samt utvecklar nya portaler som ska ersätta dagens SITHS Admin och SITHS Mina sidor.

Mobilt e-SITHS

Trosa kommun har valt att arbeta med Ineras tjänst mobilt e-SITHS som ger en ökad flexibilitet för vården när det gäller både säkerhet kring inloggning samt signering av läkemedelslistor.

Över 500 000 vårdmedarbetare i regioner, kommuner och privata vårdgivare använder SITHS-kort för att legitimera sig vid inloggning och underskrift när det krävs en hög nivå av säkerhet. Med nya mobilt SITHS eID, som fungerar på liknande sätt som bank ID, går det även att logga in med mobiltelefon eller surfplatta.

SITHS är en godkänd metod för legitimering vid inloggning och underskrift när det krävs en högre nivå av säkerhet. Den goda kvalitets- och tillitsnivån på legitimeringen innebär att DIGG, Myndigheten för digital förvaltning, har godkänt metoden för känslig information och mobila lösningar.

Inera Digitala möten

Vård och omsorgskontoret använder Ineras tjänst *Digitala möte* för säkra digitala möten som behandlar information som omfattas av sekretess. Tjänsten har utvecklats under hösten och är nu mer driftsäker. Prismodellen har också ändrats och är mer rimlig för en liten kommun med få användare. Tjänsten bör vara relevant för flera kontor inom kommunen som hanterar uppgifter som omfattas av sekretess, t ex socialtjänsten och elevhälsan.

Microsoft 365

Som tidigare nämnts har det funnits önskemål från förvaltningarna att införa Microsoft 365. Dataskyddsombuden har utrett ett införande av Microsoft 365 utifrån dataskyddsförordningen och OSL och tagit fram en skriftlig rekommendation där Microsoft inte rekommenderas som leverantör. Dock har man vägt fördelar med nackdelar och kommit fram till att Trosa Kommun kommer gå över till Microsoft 365 under 2023 för att främja vår digitala utveckling och kompatibilitet. Microsoft garanterar att alla servrar för europeiska användare kommer finnas i Europa utan möjlighet för insyn från tredje land.

För att säkerställa Microsoft 365 finns det flera programprotokoll att köpa till som gör att Microsoft inte kan komma över vårt informationsflöde utan att skicka en skriftlig förfrågan och då kan vi ta ställning till vad de ska få se och när – ett exempel på detta är *Customer Lockbox*.

Arbete efter föregående rapport

Efter tillsynsrapporten för 2021 har arbetet fortgått med att utveckla och förbättra kommunens arbete med personuppgiftsfrågor:

- Klassning av kommunens system fortsätter kontinuerligt.
- Kartläggning av alla system och appar som används i kommunen, 91 stycken totalt.
- Framtagning av ny processbeskrivning och nytt utbildningsmaterial.
- Flera konsekvensanalyser har genomförts
- Flera förvaltningar arbetar med de interna anmälningarna av personuppgiftsincidenter för att visa på konkreta exempel och lära organisationen av tidigare händelser. Informationen tas upp på t.ex. arbetsplatsträffar (APT).
- Nytt system med tvåfaktorsinloggning och e-legitimering genom SAML för SBK avseende bygglovsansökan som automatiserar hela processen samt ett e-arkiv.
- Inköp av modul i Drafit "*Drafit Expert*" för att effektivisera och förenkla processen har gjorts och är i drift.
- Genomlysning om var det saknas PUB avtal, konsekvensanalyser samt informationshanteringsplaner. Arbetet med att uppdatera detta pågår.

Några punkter som noterats vid föregående tillsyner kvarstår att arbeta med:

- Fortsätta öka den generella medvetenheten och kunskapen hos personuppgiftsansvariga. Det finns en struktur för var och vid vilka tillfällen det är lämpligt att göra detta och den generella medvetenheten bedöms fortsatt som relativt hög.
- Frågan kring säker hantering av mobila enheter har lyfts upprepade gånger utan resultat. Denna punkt ligger kvar sedan tidigare och det finns fortfarande inte resurser till detta.
 - 2019 togs MDM med som en option i upphandlingen av operatörstjänster då man såg att det var en möjlig väg.
 - 2020 togs en offert in för utnyttjande av optionen som överlämnades till växelnämnden.
 - 2021 Skrevs ett PM till kommunens ledning för att uppmärksamma behovet ånyo. Resultatet blev ytterligare en uppmaning att växelnämnden skulle hantera frågan.
 - 2023 är planen att införa M365 och nyttja InTune för MDM. Frågan är ständigt aktuell och kräver hantering.

Förslag till förbättring under 2023:

- Fortsätta öka den generella medvetenheten och kunskapen hos personuppgiftsansvariga genom ytterligare informationsinsatser.
- Ta fram en ny övergripande plan för hur Trosa kommun ska arbeta med dataskydd och GDPR samt arbetsprocess och arbetsfördelning mellan ambassadörer/samordnare och Dataskyddsombud.
- Skapa mer tid och förutsättningar att arbeta med dataskydd och GDPR för ambassadörerna/samordnarna. Som det ser ut idag prioriteras detta inte i den utsträckning som behövs pga hög arbetsbelastning.
- Säkerställa processen för inköp med konsekvensanalyser, pubavtal och informationshanteringsplaner innan inköpet görs, dvs tillgången av avtalskompetens kring bl a personuppgiftsbiträdesavtal, samt teckna personuppgiftsbiträdesavtal som eventuellt saknas.
- Ta fram utbildning och skapa kunskap kring informationssäkerhet generellt för att kunna hantera olika typer av säkerhetsincidenter, detta är ett vidare begrepp som utpekade personer på respektive enhet bör ha kunskap om och utbildas i, det kan vara informationssäkerhet, fysisk säkerhet, IT säkerhet etc.

Realisering

Informationssäkerhet och dataskydd

- Målbild för Trosa kommun bör vara att nå upp till MSBs föreskrifter om informationssäkerhet för statliga myndigheter (Nivå 3, Betydande)
För följande områden är målet att vi är lite bättre och även arbetar med ständiga förbättringar (Nivå 4, Allvarig)
- Upprättande och utveckling av säkerhetskultur, möjliggör integrering av informationssäkerhet i dagligt arbete, våra processer, etc
- Upphandling, bra upphandlingar är grunden för vårt fortsatta arbete
- Medarbetarnas kunskaper och utbildningsverksamhet, grunden för ett hållbart arbete är att individen har lätt att göra rätt
- Informationsklassning, vi vill lägga ner mest tid och resurser på det som är viktigast för verksamheten, "hitta och hantera guldäggen"

Exempel på händelser som kan påverka en kommun

Källa: Eskilstuna kommun

Dataskyddsbud rekommenderar

Att vi beslutar att anpassa oss efter nivå 3 (Betydande) i MSB:s föreskrifter om informationssäkerhet. I dagsläget har Trosa kommun passerat nivå 2 (Måttlig). Se bild nedan samt länk för mer utförlig information

Konsekvens	Ekonomisk förlust	Minskat förtroende	Avbrott i verksamheten
Allvarlig	2 miljoner kronor och uppåt eller avvikelse på över 20% av budget	Ihållande drev i rikstäckande medier, eller av organiserade grupperingar i sociala medier. Ej endast enskilda personer pekas ut, utan även organisationens grundläggande kultur.	Avbrott i en eller flera kritiska verksamheter som är längre än godtagbart. Omfattande omprioriteringar av verksamheten.
Betydande	500 000 – 2 miljoner kronor eller avvikelse på 10-20% av budget	Nyheter i både riks- och lokalmedia och i organiserade grupperingar i sociala medier. Missnöjet är dock begränsat till enskilda händelser eller enskilda personers agerande.	Avbrott i en kritisk verksamhet som är längre än godtagbart. Stora omprioriteringar av verksamheten.
Måttlig	1 – 500 000 kronor eller avvikelse på 5-10% av budget	Enstaka missnöjda individer som uttalar sig i sociala medier, eller en mindre notis i lokalpress.	Avbrott i en eller flera verksamheter som inte är kritiska och som är längre än godtagbart. Mindre omprioriteringar av verksamheten.
Försumbar	Ingen förlust	Liten negativ uppmärksamhet	Försumbara avbrott i verksamheten och/eller inga omprioriteringar av verksamheten.

https://www.informationssakerhet.se/siteassets/metodstod-for-lis/1.-om-metodstodet/vagledning-utforma-klassningsmodell_kommentarsperiod.pdf

Status av autentisering och auktorisering- Uppföljning från 2021 års rapport

Dataskyddsförordningen

Enligt dataskyddsförordningens artikel 5 p 1f ska personuppgifterna skyddas med bland annat lämpliga tekniska åtgärder så att de inte blir åtkomliga för obehöriga. Det är den personuppgiftsansvariges ansvar (artikel 24:1 och 25) att genomföra dessa tekniska åtgärder för att säkerställa att behandlingen utförs i enlighet med dataskyddsförordningen. Det innebär bland annat att verksamhetssystem måste ha funktioner för behörighetsstyrning och det måste finnas rutiner för hur behörigheter delas ut och tas tillbaka.

”En central del i arbetet med informationssäkerhet och dataskydd handlar om behörighetsstyrning. Alla organisationer som hanterar personuppgifter behöver ha stabila rutiner för att säkerställa att behörigheter tilldelas korrekt, att behörigheterna löpande kontrolleras och följs upp samt att åtkomstkontroller genomförs”².

Aktuell status

- Nya rutiner med mobilt e-SITHS är på väg att implementeras på Vård- och omsorgskontoret för inloggning och signering – se tidigare punkt om mobilt e-SITHS
- SITHS kort används vid inloggning och signering i systemen på Samhällsbyggnadskontoret.
- För övriga i Trosa kommun används endast Single Sign-on (SSO) som är en autentiseringsprocess som tillåter användaren att få åtkomst till flera system, program eller datorer med en och samma uppsättning inloggningsuppgifter.
- För externa besökare t ex ansökan om bygglov via vår nya automatiska tjänst, e-tjänster samt *Mitt Vaccin* på Vård och Omsorgskontoret gäller tvåfaktorsinloggning via Bank-ID.

Rekommendationer till den personuppgiftsansvarige

Se till att rätt personer kommer åt rätt system vid rätt tillfälle och av rätt anledning

1. Ta fram en korrekt styrmodell för åtkomstkontroll baserad på korrekt tillitsnivå för autentiserade användare med rollbaserad auktorisering via SSO med stöd för MFA (Multifaktorautentisering). Med en styrmodell för åtkomstkontroll baserad på relevanta tillitsnivåer kan man komma långt, men med det ökande antalet integrerade verksamhetssystem krävs dessutom att all personal tar ett större ansvar för informationssäkerhet och integritetsskydd.
 2. Utbilda personalen. Genom utbildning kan organisationen påverka medarbetarnas attityd till de ändamål då känsliga personuppgifter hanteras. Om medarbetare inte förstår orsaken till juridiska och tekniska säkerhetsåtgärder som avser medborgarnas integritetsskydd kommer de säkerhetshöjande insatserna att vara förgäves.
-

Personuppgiftsincidenter

Dataskyddsförordningen

En personuppgiftsincident är enligt dataskyddsförordningens artikel 33 en säkerhetsincident som kan innebära risker för människors friheter och rättigheter. En incident ska anmälas till IMY utan onödigt dröjsmål senast 72 timmar efter att den personuppgiftsansvarige fått vetskap om den. Anmälan behöver inte göras till IMY om det är osannolikt att personuppgiftsincidenten medför risk för personers rättigheter och friheter.

Den personuppgiftsansvarige ska tillse att det finns rutiner för rapportering av incidenter, att det finns kunskap om incidenthantering i organisationen och att incidenterna och åtgärder efteråt dokumenteras.

Personuppgiftsincidenter

Under 2022 har dataskyddsombuden tagit emot 22 interna anmälningar av personuppgiftsincidenter varav 6 stycken har anmälts till IMY. Som visas nedan finns det en nedåtgående trend av rapporterade incidenter men ligger ändå i närheten av antalet internt anmälda personuppgiftsincidenter över de tre år som visas.

De interna anmälningarna under 2022 kommer från Kommunstyrelsen (2), Vård- och omsorgsnämnden (16) samt Humanistiska nämnden (4).

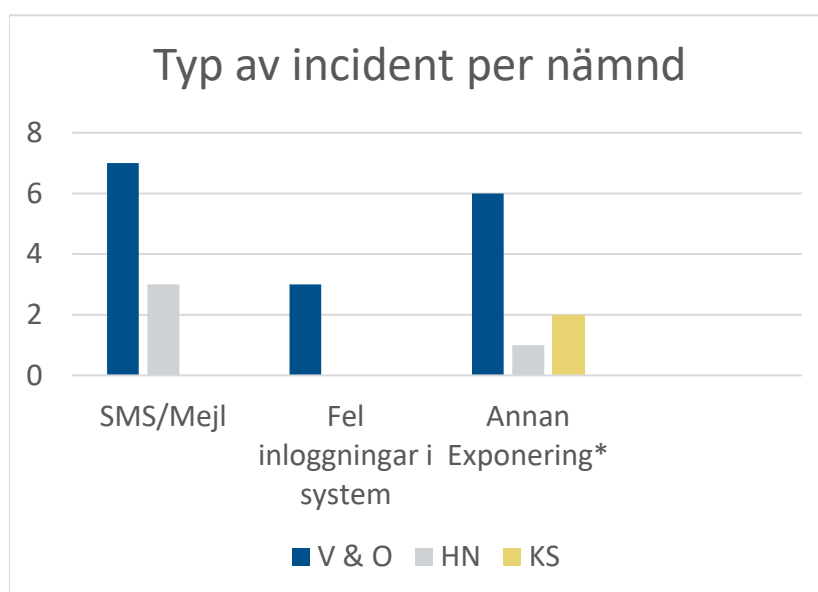
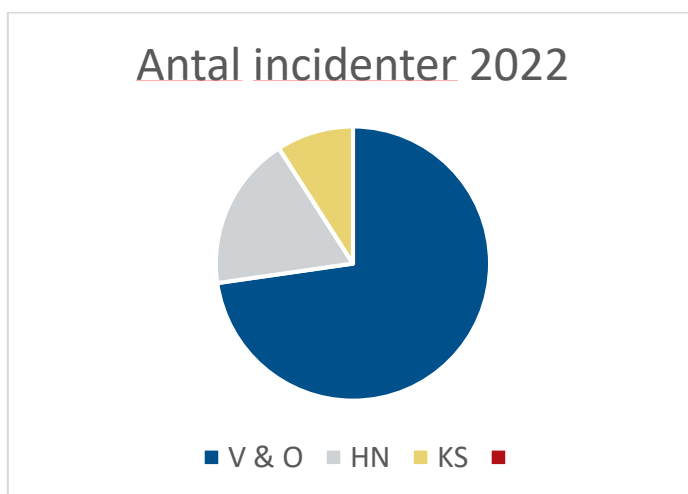
År	Interna anmälningar (inkl. de som anmälts till IMY)	Anmälda till IMY
2022	22	6
2021	28	12
2020	27	9

Av de sex personuppgiftsincidenter som anmäldes till IMY skickades en anmälan in senare än 72 timmar efter att incidenten upptäcktes. I det fallet angavs att tid behövdes för att utreda detta internt, alla ärenden avskrevs av IMY.

System och inställningar

Under 2022 har ett system i kommunens verksamhet visat på brister kopplat till behandling av personuppgifter. Det som upptäckts är att ett system där personuppgifter i form av journaler, läkemedelslistor och vårdplaner hanteras så läggs filerna som öppnats i mappen "Hämtade filer" tillgängligt för vem som helst att öppna som har inloggning till datorn, speciellt känsligt där dator delas mellan flera användare. Arbete med lösning pågår internt för att ändra processen och handhavandet samt tekniskt av leverantör.

Typ av personuppgiftsincidenter

* Annan exponering kan vara öppet liggande information, lappar som tappats med information

Rapportering

I början av 2023 har alla dataskyddsambassadörer fått en sammanställning av de personuppgiftsincidenter, som hör till deras personuppgiftsansvarige, som anmälts internt under 2022. Av de incidenter som IMY har hanterat hitintills har alla avslutats utan vidare åtgärd. Det finns dock alltid en möjlighet för IMY att i ett senare skede återuppta ärendet och starta en tillsyn.

Uppföljning av Dataskyddsombudets reflektioner

Ett sätt att minska risken för återkommande incidenter av samma karaktär är att prata om dem och på så sätt öka medvetenheten och förbättra rutiner. Ett nytt utbildningsmaterial är framtaget som heter "Vad är en incident" som ska klargöra vad en incident kan vara, exempel på dessa och hur man ska hantera dem. Även ett nytt förslag på processbeskrivning är framtagen som heter "Strukturerat arbete med GDPR" som ska vara ett styrmedel för att säkerställa arbetet med Dataskyddsförordningen.

E-post

Många personuppgiftsincidenter är fortfarande kopplade till användandet av e-posten, både felaktigt användande och antagonistiskt angrepp. E-post står också fortfarande för en övervägande del av den kritiska externa exponeringen och är en vanlig attackvektor vid antagonistiska angrepp. En stor del av inträffade incidenter sker idag genom så kallad "phishing" vilket är ett raffinerat sätt att locka mottagare av e-post att klicka på en länk som leder till någon typ av skadlig kod som sedan utnyttjas för att genomföra ett angrepp.

Medvetenheten kring detta i Trosa kommun med dess bolag får anses vara relativt hög. Genom riktade utbildningsinsatser som den av MSB framtagna DISA (Digital informationssäkerhetsutbildning för alla) belyser man problemet och sprider information. Dock förfinas hela tiden hotaktörernas metoder och det blir allt svårare att urskilja vad som är rätt och riktigt och vad som inte är det. Givetvis utvecklas även skyddsmekanismerna för att avvärja detta men det sker något reaktivt eftersom det är svårt att förutspå åt vilket håll utvecklingen bär. Rent tekniskt är en så kallad molnlösning för e-post mycket tilltalande ur denna aspekt då man så att säga lägger risken hos någon annan i jämförelse med att själva drifva e-post server.

Skulle någon incident inträffa är det leverantörens ansvar att avvärja attacken och med stora globala leverantörer finns det i det närmaste obegränsade resurser att tillsätta. Dessa leverantörer erbjuder även sofistikerade teknologiska lösningar för att urskilja bedrägliga beteenden och avvikande mönster som ytterligare höjer skyddsnivåerna. Dock kräver dessa lösningar att innehållet tillgängliggörs för analys för att upptäcka och avvärja angrepp. Om leverantören finns utanför EU blir tillgängliggörandet en överföring till tredjeland. Kan det landet inte garantera tillräckligt skydd för personuppgifterna blir överföringen olaglig.

Under våren 2022 gjordes en planerad phishingattack arrangerat av vår interna IT avdelning till ont anande anställda i Trosa Kommun för att belysa hur lätt det kan vara att trycka på en felaktig länk och hur dessa kan se ut. Resultatet blev som förväntat – många tryckte på länken.

Ett nytt meddelande har även satts in på all inkommande extern e-post som gör att mottagen förhoppningsvis stannar upp innan de trycker på någon länk.

VARNING: Detta epostmeddelande kommer ifrån en extern avsändare. Klicka inte på någon länk eller bifogad fil om du inte känner igen avsändaren.

Vi blev även utsatta för en liknande incident från en av våra leverantörer där minst 5 personer tryckte på länken och fick skador av den grad att datorer fick bytas ut.

Rekommendationer som gavs 2021 enligt nedan är under arbete.

- Se över och uppmärksamma e-postpolicyn
 - e-policyn är genomgången och håller om alla följder vad som står.
- Se över lösningar som reducerar risk för felaktiga e-postutskick
 - Inkommande e-postmeddelande från ovanlig avsändare kommer in via ett program som gör att du måste förhandsgranska och manuellt släppa igenom meddelandet.
- Ta fram information och exempel på personuppgiftsincidenter och åtgärder som vidtagits till hela organisationen.
 - Detta belyses i nya utbildningen för anställda "Vad är en incident"
- Lägga till en enkel sökväg till den interna personuppgiftsincident-rapporteringen i mobiltelefonerna som framförallt används av kvälls- och helgpersonal.
 - Kvarstår att åtgärda.

Dataskyddsombudets reflektioner

Det kommer många frågor från medarbetarna om där det framkommer en osäkerhet kring vad som gäller när man både skickar och tar emot e-post och vem som ansvarar för vad.

Dataskyddsombudet bör ta fram en specifik manual som visar exempel och regelverk kring e-post som kan vara till hjälp för alla användare.

Konsekvensbedömningar

Vad är en konsekvensbedömning?

Av artikel 35.1 i dataskyddsförordningen (GDPR) följer att den personuppgiftsansvarige ska utföra en dataskyddskonsekvensbedömning om en typ av behandling sannolikt leder till en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter (konsekvensbedömning). Syftet med en konsekvensbedömning är att förebygga risker för registrerades personliga integritet innan de uppkommer.

Konsekvensbedömningen är en process för att

- ta reda på vilka risker som finns med att behandla personuppgifter
- ta fram rutiner och åtgärder för att reducera eller eliminera dessa risker och visa för registrerade, samverkansparter eller tillsynsmyndighet att man uppfyller GDPR:s krav.

Det är den personuppgiftsansvarige som ansvarar för att genomföra en konsekvensbedömning. Personuppgiftsansvarig är en juridisk eller fysisk person som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen med eller medlen för en viss behandling av personuppgifter.

En dataskyddskonsekvensbedömning går längre än en riskanalys på så sätt att den, förutom en riskanalys också ska beakta åtgärder för att reducera eller eliminera risker samt en sammantagen bedömning om huruvida hög risk för enskildas fri- och rättigheter vid personuppgiftsbehandling kvarstår. Kvarstår en hög risk, trots tekniska och organisatoriska kompensatoriska åtgärder, kan den personuppgiftsansvarig välja att begära förhandssamråd hos Integritetsskyddsmyndigheten eller avstå från behandlingen.

När behövs inte en konsekvensbedömning?

- Om det redan har gjorts en konsekvensbedömning för en behandling som är mycket lik den planerade behandlingen; resultatet från den tidigare konsekvensbedömningen kan användas.
- Om den planerade personuppgiftsbehandlingen inte sannolikt leder till en hög risk för enskildas fri- och rättigheter.
- Behandlingar som har kontrollerats av en tillsynsmyndighet eller ett dataskyddsombud i enlighet med artikel 20 i direktiv 95/46/EG (dataskyddsdirektivet, dvs. före GDPR:s ikraftträdande) och vars genomförande inte har ändrats sedan föregående kontroll.

Konsekvensbedömningar i Trosa kommun

Arbetet med konsekvensbedömningar har kommit igång ordentligt. Enligt svar från dataskyddsambassadörerna/samordnarna har VON, HN, MN och KS gjort en eller flera konsekvensbedömningar. Vi använder fr o m 2022 en nyframtagen mall från SKR. Vi har startat en regional grupp med representanter från flera kommuner som hjälps åt med konsekvensbedömningar. Många kommuner använder samma system och tillämpar liknande behandlingar och processer vilket gör att i många fall finns det redan gjorda konsekvensanalyser vi kan utgå ifrån. Den tidigare upplevelsen av att frågorna i konsekvensanalysen var liknande det i KLASSA och registerförteckningarna har eliminerats genom att vi använder nya mallen från SKR samt att samarbetet med andra kommuner underlättar mycket. Därmed finns inte behovet lika starkt att i nuläget köpa in modulen för konsekvensbedömningar från DraftIT. Självklart skulle det underlätta mycket att ha allting samlat på ett ställe men den frågan kan tas upp när vi ser ett ökat behov.

Dataskyddsombudens reflektioner

De personuppgiftsansvariga kommer att behöva fortsätta arbetet med att bedöma om konsekvensbedömningar behövs eller inte för redan pågående behandlingar. Vid nya behandlingar är det viktigt att bedömningen görs innan behandlingen påbörjas. Dataskyddsombuden ska undersöka om valet av säkerhetsnivå avseende konfidentialitet i KLASSA kan ge en indikation om en konsekvensbedömning behövs. Då kan en rekommendation ges i samband med klassning av information i KLASSA för att ytterligare påminna om behovet av konsekvensbedömningar.

Rekommendationer till den personuppgiftsansvarige

- Rekommendation är att vi använder SKR:s mall som togs fram 2022 för konsekvensanalyser.
- Att säkerställa inköpsprocessen där konsekvensanalys alltid ska komma först.
- Att säkerställa att konsekvensbedömning görs innan ny behandling/process införs.

Arbeta strukturerat med GDPR och dataskyddsförordningen

Roller och organisation

Personuppgiftsansvarig: Respektive Nämnd, Kommunstyrelsen och respektive styrelser i de kommunala bolagen i Trosa kommun.

Dataskyddsombud: Tina Forstén-Kärrström, Trosa kommun

Dataskyddssamordnare:	Humanistiska nämnden	3 st	
	Vård & Omsorgsnämnden	1 st	
	TROBO AB	1 st	
	TROFI AB	1 st	
	Samhällsbyggnadsnämnden	}	1 st
	Miljönämnden		
	Teknik och Servicenämnden	}	1 st
	Kultur och Fritidsnämnden		

Vård Regionala samarbete inom dataskyddsarbete

Vi har idag fått igång ett förträffligt samarbete och nätverk kring dataskyddsfrågor och informationssäkerhet i regionen där representanter från Södermanland, Västmanland samt Östergötland ingår.

Exempel på arbete i detta nätverk är:

- Regelbundna möten för Dataskyddsombud
- Regelbundna möten/workshops för dataskyddssamordnare fördelat per nämnd
- Regelbundna utbildningsseminarier
- Samarbeten kring konsekvensanalyser och andra dokument
- Råd och stöttande arbete

Föreslagen arbetsfördelning Dataskyddsorganisation Trosa Kommun enligt IMY:s rekommendationer

Dataskyddsombud

- Leder dataskyddsarbetet övergripande för kommunen.
- Ser till att dataskyddsorganisationen fungerar.
- Genomför regelbundna möten men GDPR samordnare
- Fungerar som råd och stöd.
- Har fördjupade kunskaper inom dataskydd och GDPR.

Dataskyddssamordnare

- Leder dataskyddsarbetet på enheterna.
- Initierar utbildningar och workshops.
- Ser till att behandlingar av personuppgifter finns registrerade i registerförteckningen.
- Ser till att alla personuppgiftsavtal är undertecknade.
- Hanterar begäran om registerutdrag, rättelse, radering, invändning, begränsning och dataportabilitet.
- Utreder personuppgiftsincidenter i samråd med DSO.

Principer som ska genomsyra all personuppgiftsbehandling

- Laglighet, korrekthet och öppenhet (art. 5.1a)
- Ändamålsbegränsning (art. 5.1b)
- Uppgiftsminimering (art. 5.1c)
- Riktighet (art. 5.1d)
- Lagringsminimering (art: 5.1e)
- Integritet och konfidentialitet (art:5.1f)
- Ansvarsskyldighet

Reflektion från GDPR ambassadörerna/dataskyddssamordnarna

Svårt att bedriva strukturerat GDPR då de verksamhetsnära arbetsuppgifterna är många och måste prioriteras.

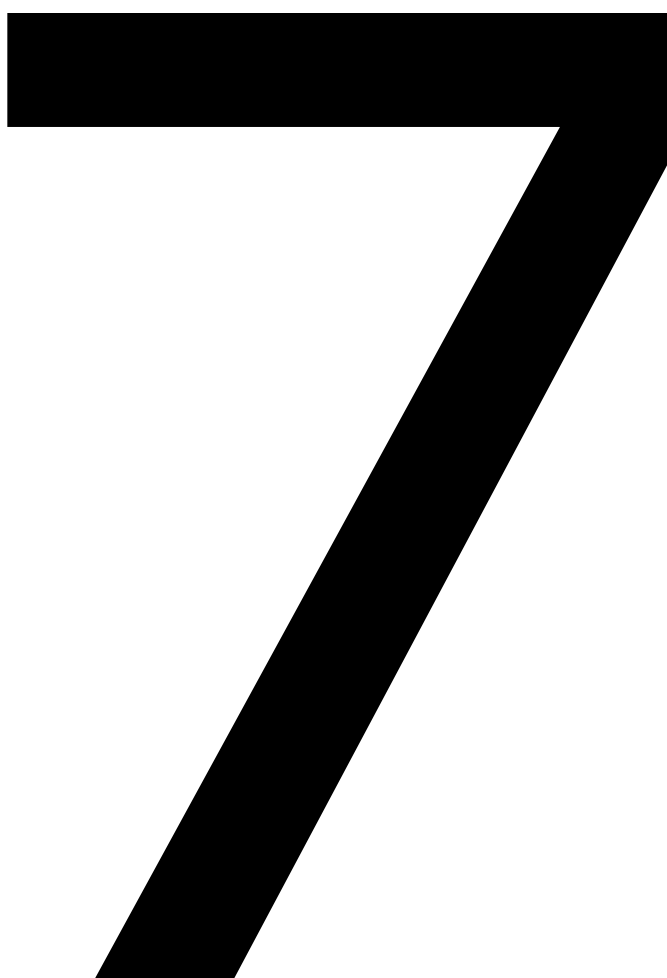
Reflektioner och förslag från Dataskyddsombud

Ledningen behöver säkerställa att förutsättningar för att mer tid frigörs för dataskyddssamordnarna att skapa ett mer strukturerat och kontinuerligt arbete på enheterna enligt den process- och arbetssätt som rekommenderas av Integritetsmyndigheten IMY.

Titeln GDPR Ambassadör bör bytas till dataskyddssamordnare och likställas med andra kommuners benämningar och uppdragets omfattning.

Dataskyddssamordnarens arbetsuppgifter bör bestå av att bevaka, informera, utbilda och verkställa centrala beslut som tagits och samordna arbetet med detta på respektive enhet.

Dataskyddsombudets roll är att vara revisor och stöd för dataskyddsarbetet.

Samhällsbyggnadskontoret

Mats Gustafsson
Samhällsbyggnadschef
0156-520 27
mats.gustafsson@trosa.se

Tjänsteskrivelse

Datum
2022-12-30
Diarienummer
SBN 2023/17

Redovisning av utförd internkontroll 2022 för samhällsbyggnadsnämnden

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden godkänner utförd internkontroll 2022.

Ärendet

Under 2022 har internkontroll genomförts i linje med tidigare beslutad internkontrollplan. Internkontrollen innehåller bland annat rutiner avseende delegering, ekonomisk uppföljning, bisysslor m.m. men även verksamhetsinriktade punkter gällande bostadsproduktion, handläggningstider m.m.

Samhällsbyggnadskontorets bedömning

Vid granskningen av internkontrollplanen har inga större avvikelser noterats. Slutsatserna från 2022 års kontroll är dock att fortsatt extra fokus bör riktas på frågor avseende handläggningstid för bygglovhantering men även kring ekonomi, särskilt då att kontinuerligt följa utvecklingen på intäktssidan.

Mats Gustafsson
Samhällsbyggnadschef

Bilaga

1. Redovisning av utförd internkontroll 2022

Samhällsbyggnadsnämnden

För tidsperiod:

Internkontrollplan uppföljning

2022-01-01 - 2022-12-31

Kommunens Internkontrollreglemente och anvisningarna till detta, ligger till grund för denna plan. Resultaten av kontrollerna rapporteras löpande. Rapportering ska ske skriftligt, se reglementet. Rapportering ska göras till respektive nämnd + Kommunstyrelsen 1 gång per år på genomförda kontroller och dess resultat.

Förkortningar:

PC Produktionschef

Bedömning sannolikhet och konsekvens
Sannolikhet = sannolikhet att det inträffar
Konsekvens = ekonomisk, personell, förtroende om det inträffar
5 Hög sannolikhet/allvarlig konsekvens
1 Låg sannolikhet/liten konsekvens

* Punkter som markerats med stjärna ska ingå i samtliga nämnders internkontrollplaner

Rutnummer/rutin	Kontrollmoment	Ansvarig	Metod	Uppföljning	Rapport till	Sannolikhet	Konsekvens
Samhällsbyggnad							
S:1 Försenad bostadsproduktion	Att bostadsproduktion och detaljplanläggning sker på ett sådant sätt att Kommunfullmäktiges mål med en årlig befolkningstillväxt på 200 invånare kan uppnås.	PC	Komplett	Månadsvis i samband med befolkningsstatistik.	PC	3	3
S:2 Kunders missnöje med handläggningstider	Regelbunden uppföljning av handläggningstider för bygglovhantering.	Ansvarig tjänsteman	Komplett	Dialog med byggenheten månadsvis och komplett statistik halvårsvis.	PC	3	4
S:3 Regelverk och/eller lagstiftning följs inte	Uppföljning av andelen bygglovbeslut som fattats med avvikelse från gällande detaljplan.	PC	Komplett	Genomfört okt -22	PC	2	4
S:4 Kompetensförsörjning	Att årlig analys görs avseende personalläget samt att uppföljning görs av genomförda rekryteringar.	PC	Komplett	Genomfört dec -22	PC	2	4
S:5 Överklaganden	Uppföljning av andelen överklagade bygglov och detaljplaner.	Ansvarig tjänsteman	Komplett	Genomfört dec -22	PC	2	4
Ekonomi							
E:1 Oförutsedda kostnadsökningar för bostadsanpassning	Regelbunden uppföljning av kostnader och kostnadsutveckling över tid.	PC	Komplett	Genomfört månadsvis	PC	3	3

E:2 Lägre intäkter än budgeterat	Uppföljning av intäktsutveckling avseende bygglov, mark och exploatering samt plan.	PC	Komplett	Genomfört kvartalsvis	PC	3	3
Personal							
P:1 Bisysslor *	Att alla chefer efter genomförda utvecklingssamtal har en uppdaterad inventeringslista på medarbetarnas eventuella bisysslor.	PC, enhetschef	Komplett	Genomfört nov-dec -22	PC	3	3
P:2 Arbetsmiljö *	Att riskanalyser genomförs och att eventuella handlingsplaner upprättas.	PC	Komplett	Genomfört hösten -22	PC	4	3
P:3 Personal slutar i kommunen *	Kommunövergripande rutiner efterlevs när personal slutar.	PC	Komplett	Genomfört i aktuella fall	PC	3	4
P:4 Rätt lön *	Att alla chefer månatligen kollar sina analyslistor - (rätt lön till rätt person).	PC	Komplett	Genomfört månadsvis	PC	3	4
Övrigt							
Ö:1 Registerförteckning, enligt dataskyddsförordningen, komplett och korrekt *	Genomgång minst en gång per år, görs i Draftit.	Ansvarig tjänsteman	Komplett	Genomfört	PC	2	5
Ö:2 Informationssäkerhet *	Att styrande IT-dokument har diskuterats årligen på varje enhets APT.	PC	Komplett	Genomfört	PC	3	5
Ö:3 Informationshantering *	Informationshanteringsplanen är aktuell och känd inom organisationen	Ansvarig tjänsteman	Komplett	Genomfört	PC	3	3
Ö:4 Uppföljning av privata utförare enligt Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare i Trosa kommun *	Enligt förfrågningsunderlag	PC	Komplett	Genomfört mars, juni och nov	PC	3	4
Ö:5 Oegentligheter eller misskötsel i arbete *	Att kommunkoncernens riktlinjer mot mutor och oegentligheter har diskuterats årligen på varje enhets APT samt information om hur man anmäler oegentligheter eller misskötsel i arbetet.	PC	Komplett	Genomfört	PC	3	4

8

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadskontoret

Mats Gustafsson

Samhällsbyggnadschef

0156-520 27

mats.gustafsson@trosa.se

Tjänsteskrivelse

Datum

2022-12-30

Diarienummer

SBN 2023/18

Internkontrollplan 2023 för samhällsbyggnadsnämnden

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden godkänner internkontrollplan 2023.

Ärendet

Trosa kommuns nämnder ska varje år se över samt eventuellt komplettera sina interna kontrollplaner. Internkontrollplanen syftar till att varje nämnd ska ha tydliga rutiner avseende bland annat informationshantering, ekonomi, rätt lön, bisysslor m.m.

Som ett första steg i arbetet med den nya internkontrollplanen har en riskanalys tagits fram som innehåller såväl verksamhetsspecifika som kommungemensamma risker. Sannolikhet respektive konsekvens har i denna analys graderats 1–5 där 5 är högsta sannolikhet/konsekvens. Om det multiplicerade riskvärdet (sannolikhet*konsekvens) blir 8 eller högre har det tagits med i planen. Detta gränsvärde har fastställts som en kommungemensam nivå som ska gälla för samtliga nämnders internkontrollarbete.

Samhällsbyggnadskontorets bedömning

Aktuell översyn och riskanalys föranleder inga revideringar.

Mats Gustafsson

Samhällsbyggnadschef

Bilagor

1. Förslag till internkontrollplan 2023
2. Riskanalys inför internkontrollplan 2023

Samhällsbyggnadsnämnden

För tidsperiod:

Internkontrollplan

2023-01-01 - 2023-12-31

Kommunens Internkontrollreglemente och anvisningarna till detta, ligger till grund för denna plan. Resultaten av kontrollerna rapporteras löpande. Rapportering ska ske skriftligt, se reglementet. Rapportering ska göras till respektive nämnd + Kommunstyrelsen 1 gång per år på genomförda kontroller och dess resultat.

Förkortningar:

Bedömning sannolikhet och konsekvens
Sannolikhet = sannolikhet att det inträffar
Konsekvens = ekonomisk, personell, förtroende om det inträffar
5 Hög sannolikhet/allvarlig konsekvens
1 Låg sannolikhet/liten konsekvens

* Punkter som markerats med stjärna ska ingå i samtliga nämnders internkontrollplaner

Rutinnummer/rutin	Kontrollmoment	Ansvarig	Metod	Uppföljning	Rapport till	Sannolikhet	Konsekvens
Samhällsbyggnad							
S:1 Försenad bostadsproduktion	Att bostadsproduktion och detaljpaneläggning sker på ett sådant sätt att Kommunfullmäktiges mål med en årlig befolkningstillväxt på 200 invånare kan uppnås.	PC	Komplett	Månadsvis	PC	3	3
S:2 Kunders missnöje med handläggningstider	Regelbunden uppföljning av handläggningstider för bygglovhantering.	Ansvarig tjänsteman	Komplett	Kvartalsvis	PC	3	4
S:3 Regelverk och/eller lagstiftning följs inte	Uppföljning av andelen bygglovbeslut som fattats med avvikelse från gällande detaljplan.	PC	Komplett	1 ggr per år	PC	2	4
S:4 Kompetensförsörjning	Att årlig analys görs avseende personalläget samt att uppföljning görs av genomförda rekryteringar.	PC	Komplett	1 ggr per år	PC	2	4
S:5 Överklaganden	Uppföljning av andelen överklagade bygglov och detaljplaner.	Ansvarig tjänsteman	Komplett	1 ggr per år	PC	2	4
Ekonomi							
E:1 Oförutsedda kostnadsökningar för bostadsanpassning	Regelbunden uppföljning av kostnader och kostnadsutveckling över tid.	PC	Komplett	Kontinuerlig	PC	3	3
E:2 Lägre intäkter än budgeterat	Uppföljning av intäktsutveckling avseende bygglov, mark och exploatering samt plan.	PC	Komplett	2 ggr per år	PC	3	3

Personal							
P:1 Bisysslor *	Att alla chefer efter genomförda utvecklingssamtal har en uppdaterad inventeringslista på medarbetarnas eventuella bisysslor.	PC, enhetschef	Komplett	1 ggr per år	PC	3	3
P:2 Arbetsmiljö *	Att riskanalyser genomförs och att eventuella handlingsplaner upprättas.	PC	Komplett	1 ggr per år	PC	4	3
P:3 Personal slutar i kommunen *	Kommunövergripande rutiner efterlevs när personal slutar.	PC	Komplett	Kontinuerlig	PC	3	4
P:4 Rätt lön *	Att alla chefer månatligen kollar sina analyslistor - (rätt lön till rätt person).	PC	Komplett	Månadsvis	PC	3	4
Övrigt							
Ö:1 Registerförteckning, enligt dataskyddsförordningen, komplett och korrekt *	Genomgång minst en gång per år, görs i Draftit.	Ansvarig tjänsteman	Komplett	1 ggr per år	PC	2	5
Ö:2 Informationssäkerhet *	Att styrande IT-dokument har diskuterats årligen på varje enhets APT.	PC	Komplett	1 ggr per år	PC	3	5
Ö:3 Informationshantering *	Informationshanteringsplanen är aktuell och känd inom organisationen	Ansvarig tjänsteman	Komplett	1 ggr per år	PC	3	3
Ö:4 Uppföljning av privata utförare enligt Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare i Trosa kommun *	Enligt förfrågningsunderlag	PC	Komplett	2 ggr per år	PC	3	4
Ö:5 Oegentligheter eller misskötsel i arbete *	Att kommunkoncernens riktlinjer mot mutor och oegentligheter har diskuterats årligen på varje enhets APT samt information om hur man anmäler oegentligheter eller misskötsel i arbetet.	PC	Komplett	1 ggr per år	PC	3	4

Riskanalys

Risk	Sannolikhet (1-5) 5=mycket hög 1=mycket låg	Konsekvens (1-5) 5=mycket hög 1=mycket låg	Riskvärde (Sannolikhet x konsekvens)
Samhällsbyggnad			
Försenad bostadsproduktion	3	3	9
Kunders missnöje med handläggningstider	3	4	12
Beslut fattas i strid med delegation	1	3	3
Regelverk/lagstiftning följs inte	2	4	8
Kompetensförsörjning	3	3	9
Överklaganden	2	4	8
Ekonomi			
Oförutsedda kostnader bostadsanpassning	3	3	9
Lägre intäkter än budgeterat	2	4	8
Felaktig fakturahantering	1	2	2
Personal			
Fusk med reseräkningar	2	1	2
Missbruka tider (utifrån eget ansvar)	2	3	6
Olovlig frånvaro	2	3	6
Kommungemensamma			
Delegering	2	3	6
Bisysslor	3	3	9
Arbetsmiljö	4	3	12
Rätt lön	3	4	12
Registerförteckning, enligt dataskyddsförordningen komplett och korrekt	2	5	10
Personal slutar i kommunen	3	4	12
Informationssäkerhet	3	5	15
Informationshantering	3	3	9
Oegentligheter eller misskötsel i arbete	3	4	12
Uppföljning av privata utförare enligt Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare i Trosa kommun	2	4	8

9

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadskontoret

Mats Gustafsson

Samhällsbyggnadschef

0156-520 27

mats.gustafsson@trosa.se

Tjänsteskrivelse

Datum

2023-02-06

Diarienummer

SBN 2023/16

Samhällsbyggnadsnämndens mål för 2023-2026

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden lägger informationen till handlingarna.

Ärendet

Kommunfullmäktige fattade 2022-11-29 beslut om mål för perioden 2023-2026 samt riktlinjer för hur nämndernas målarbete ska bedrivas.

Utgångspunkten är att antalet mål även fortsättningsvis ska vara få och tydligt relatera till Kommunfullmäktiges övergripande mål. Dessutom eftersträvas mål som är tydliga att följa upp och där man så långt som möjligt minimerar tolkningar av om ett mål kan anses uppnått eller ej.

Samhällsbyggnadskontoret har tagit fram förslag på mål som utgår från dessa principer och som i sin struktur påminner om Kommunfullmäktiges mål. Ambitionen är att detta förslag diskuteras på nämnden i mars och att beslut om reviderade mål tas i samband med budgetbeslut senare i vår.

Mats Gustafsson

Samhällsbyggnadschef

Bilagor

1. Kommunfullmäktiges mål 2023-2026
2. Förslag till mål för samhällsbyggnadsnämnden 2023-2026

Kommunfullmäktiges mål för 2023-26

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fastställer anvisningar för nämndernas arbete med mål för perioden 2023-26, enligt bilaga 2

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige fastställer nya mål att gälla för perioden 2023-26, enligt bilaga 1.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har att fastställa kommunövergripande mål för Trosa kommuns verksamhet. De nya målen tar, liksom tidigare mål, sin utgångspunkt i Fastlagd kurs¹. Ett förslag har tagits fram och beretts av kommunstyrelsen. Målen ska vara tydliga, mätbara och möjliga att följa upp inom ramen för kommande års budgetar och årsbokslut. Målen ska sorteras in under kommunfullmäktiges övergripande målområden. Det har tydliggjorts när målen kan anses vare helt, delvis eller inte uppfyllda. En riktlinje för nämndernas arbete med motsvarande mål bifogas. Ärendet har beretts av den politiska majoriteten.

Ärendet

Trosa kommun har under en lång rad av år haft kommunövergripande mål som tagit sin utgångspunkt i Fastlagd kurs för Trosa kommun (ID 1991-08-21 §71). I första hand har medborgarnas perspektiv stått i centrum för de mål som valts. Kommunfullmäktiges mål har också i hög utsträckning tagit sin utgångspunkt i faktumet att kommunfullmäktige beslutat att kommunen ska genomföra SCB:s medborgarundersökning vartannat år. I andra hand har kommunens medverkan i SKR:s projekt Kommunens Kvalitet i Korthet varit ursprunget till vissa mål. Kommunfullmäktiges mål har varit indelade i målområden; medborgarnas behov och önskemål, tillväxt och företagsklimat, kärnverksamheter, miljö, engagemang

¹ Styrmodell för Trosa kommun,
Kommunfullmäktige 2019-11-26, § 96. Dnr KS 2019/129

och finansiella mål.

Inför 2021 genomförde SCB en genomgripande förändring av medborgarundersökningen, vilket dessvärre fick till följd att en del av kommunfullmäktiges mål är svåra att följa upp. Nu i ingången av den kommande mandatperioden för 2023-26 har därför målen förnyats, med samma utgångspunkter som tidigare, men med ännu högre ambition att målen ska vara möjliga att följa upp på ett konsekvent och objektivt sätt, se bilaga 1 och 3. I de allra flesta fall kommer målen kunna följas upp via Kolada (Kommun och Landstingsdatabasen) dessutom jämförbara med andra kommuner. I föreliggande förslag föreslås från början hur resultaten ska bedömas för att kunna fastställa om målen uppnåtts, helt och delvis respektive inte uppfyllts. Som stöd för nämndernas arbete med nya mål för kommande mandatperiod bifogas också en anvisning antagen av kommunstyrelsen. Föreliggande mål för kommunfullmäktige inarbetas i reviderad budget för 2023 med flerårsplan 2024-2025.

Johan Sandlund
Kommunchef

Daniel Portnoff (M)
Kommunstyrelsens ordförande

Bilagor

1. Kommunfullmäktiges mål 2023-26 med målområden – Trosa ska vara bra på att vara kommun.
2. Riktlinje för styrelse och nämnder i målarbetet 2023-2026.
3. Förteckning av nyckeltal som hämtas i Kolada för Kommunfullmäktiges måluppföljning 2023-2026.

Beslut till

Nämnder och styrelse
Ledningsgruppen

Kommunfullmäktiges mål 2023-26 – Trosa ska vara bra på att vara kommun

Det uppnås genom att:

Medborgarnas behov och önskemål

1. Kommunens medborgare tillhör de nöjdaste med sin kommun i landet

- Som plats att leva och bo på
- Hur kommunen sköter sina verksamheter
- Möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter
- Vilja att rekommendera andra som inte bor i kommunen att flytta hit

För att uppfylla målet ska Trosa tillhöra de 25 % med nöjdast invånare på samtliga fyra frågor om kommunen som helhet.

Visar en fråga lägre nöjdhet än de översta 25 % (lägst gul) blir måloppfyllelsen gul. Visar två frågor eller fler ett sämre resultat uppfylls inte målet alls och redovisas rött.

Källa: SCB Medborgarundersökning

2. Kommunens medborgare tillhör de tryggaste i landet

- Känner sig trygga när det är mörkt ute

För att uppfylla målet ska Trosa tillhöra de 25 % med tryggast invånare, annars uppfylls inte målet och redovisas rött.

Källa: SCB Medborgarundersökning

Engagemang

3. Kommunen har engagerade medarbetare

- Mäts genom SKR:s HME.

Trosa ska utifrån index tillhöra de 10 % bästa kommunerna för att målet ska uppfyllas.

11-20 % bästa kommunerna redovisas som delvis uppfyllt och markeras gult, medan sämre resultat är underkänt och markeras rött.

Källa: Kolada

Kärnverksamheter

4. Kommunen är en av landets bästa utbildningskommuner

- Elever årskurs 9: som uppnått kunskapsmålen i alla ämnen.
- Elever årskurs 9: meritvärde.
- Elever årskurs 9: behöriga till yrkesprogram.
- Elever årskurs 6: med lägst betyget E i svenska.
- Elever årskurs 6: med lägst betyget E i matematik.
- Elever årskurs 6: med lägst betyget E i engelska.

För att uppnå målet ska Trosa tillhöra de 25 % bästa kommunerna på samtliga 6 parametrar samt de 10 % bästa på 2 av dem. Målet markeras gult om minst 5 av 6 tillhör de 25% bästa. Sämre resultat markeras rött.

Källa: Kolada

5. Kommunens äldreomsorgskunder är nöjda

- Mäts genom SKR:s Öppna jämförelser särskilt boende och hemtjänst

För att uppnå målet ska Trosa tillhöra de 25 % bästa kommunerna för såväl särskilt boende som hemtjänst.

Om ett av verksamhetsområdena inte uppnår topp 25 % redovisas helheten som delvis uppfyllt och markeras gult. Sämre resultat markeras rött.

Källa: Kolada

Tillväxt och företagsklimat

6. Kommunen fortsätter att växa med 1-2 % i snitt under en femårsperiod

Målet mäts genom att ökningen av antalet invånare de senaste 5 åren jämförs med invånare för 6 år sedan. Ökningen i procent delas med 5 = snitt/år.

Ökar befolkningen 0,9 – 0,99 % eller 2,1-2,9 % redovisas målet som delvis uppfyllt och markeras gult, annars rött.

7. Kommunen har ett företagsklimat i toppklass

- Topp 20 enligt Svenskt Näringsliv

För att uppnå målet ska Trosa placera sig bland de 20 bästa kommunerna i Svenskt Näringslivs ranking.

Plats 21-30 redovisas delvis uppfyllt och markeras gult, medan plats 31-290 visar att målet inte uppfylls och markeras rött.

Källa: Svenskt Näringslivs ranking "Lokalt företagsklimat"

Hållbarhet och folkhälsa

8. Kommunens omställning till ett hållbart samhälle (ekonomiskt, socialt och miljömässigt) ska tillhöra landets mest framgångsrika

Agenda 2030 har 15 övergripande mål som mäts på kommunnivå. Trosa mäter de 13 mål som är relevanta. 1-2 mål/övergripande mål har valts för att mäta måluppfyllnad, totalt 18 st.

Mål 1 Avskaffa fattigdom

Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen.

Mål 2 Hälsa och välbefinnande

Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%).

Fallskador bland personer 65+, 3-årsm, antal/100 100/inv.

Mål 4 God utbildning till alla

Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel %.

Elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun andel (%)

Mål 5 Jämställdhet

Heltidsarbetande månadsanställda, hemkommun, andel (%)

Mål 6 Rent vatten och sanitet

Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)

Sjöar med god ekologisk status

Mål 7 Hållbar energi för alla

Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, Mwh/inv

Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)

Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Företagsklimat enligt ÖJ (Insikt) totalt NKI.

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

Demografisk försörjningskvot.

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion

Utsläpp av luft till växthusgaser, totalt ton CO₂-ekv/invånare

Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)

Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna

Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)

Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Skyddad natur totalt, andel (%).

Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Invånare 16-64 år som avstår att gå ut ensam, andel (%)

Verksamhets resultat kommun, andel (%) av skatter och statsbidrag.

Senast mätta år används.

Målet uppfylls om kommunen tillhör de 25 % bästa kommunerna i landet i minst 11 av de valda målen. Målet ska markeras gult om Trosa tillhör de 25% bästa i 5-10 av målen. Sämre resultat markeras rött.

Källa: Kolada

Finansiellt mål

9. Kommunen är kostnadseffektiv genom att kärnverksamheterna totalt inte överstiger standardkostnaden

Nettokostnadsavvikelse Mkr:

Kärnverksamheterna är förskola, fritidshem, grundskola, gymnasieskola, Individ- och familjeomsorg, äldreomsorg och LSS.

Nettokostnadsavvikelsen totalt i miljoner kronor ska inte överstiga 5 Mkr för kärnverksamheterna totalt för att målet ska vara uppfyllt och visa grönt.

5-10 Mkr redovisas som delvis uppfyllt och markeras gult, sämre som rött.

Källa: Kolada

Riktlinje för kommunstyrelse och nämnder i målarbetet för 2023-2026

Fastlagd kurs för Trosa kommun ligger till grund för nämndens mål. Målen inleds med *"Trosa ska vara bra på att vara kommun. Det uppnås genom att:"*

Varje nämnd och styrelse bidrar på sitt respektive område med att Trosa är och blir bra på att vara kommun. Målen ska kunna följas upp objektivt, transparent och på känt och så enkelt sätt som möjligt.

I beslut om mål ska anges vilket resultat som ger grönt (målet är uppfyllt), gult (delvis uppfyllt) eller rött (inte uppfyllt). Mål kan sättas som att visst värde ska uppnås, värde i förhållande till andra eller som förbättring över tid.

I ärendet ska det anges varifrån nyckeltal hämtas. Hämtas något nyckeltal från egen enkät, ska denna vara oförändrad mellan åren och göras ungefär samtidigt varje år.

Struktur för samtliga nämnder:

1. Fastlagd kurs (se Styrmodell Trosa kommun).
2. Trosa ska vara bra på att vara kommun, det uppnås genom att:
3. Målområden: Respektive nämnd sätter endast mål under de områden som är tillämpliga.

Målområden

Medborgarnas behov och önskemål

Engagemang

Kärnverksamheter

Tillväxt och företagsklimat

Hållbarhet och folkhälsa

Finansiella mål

Förteckning av nyckeltal som hämtas i Kolada för kommunfullmäktiges måluppföljning 2023-2026

Mål 1: N00667, N00668, N00669, N00670

Mål 2: N00610

Mål 3: U00207

Mål 4: N15508, N15507, N15428, N15546, N15545 och N15544

Mål 5: U23471 och U21468

Mål 6: N01951

Mål 7: U40402

Mål 8: Avskaffa fattigdom N31816

Hälsa och välbefinnande U01405 och U20462

God utbildning til l alla N11800 och N15428

Jämställdhet N00209

Rent vatten och sanitet K85053 och N85051

Hållbar energi för alla N45905

Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt N00914

Hållbar industri, innovationer och infrastruktur U07445

Hållbara städer och samhällen N00927

Hållbar konsumtion och produktion N00401 och U07514

Bekämpa klimatförändringar N00401 och U00502

Ekosystem och biologisk mångfald N85054

Fredliga och inkluderande samhällen U01420 och N03127

Mål 9: N11038+N13032+N15045+N17030+N300226+N20029+N28021

Samhällsbyggnadsnämndens mål 2023-26 – Trosa ska vara bra på att vara kommun

Det uppnås genom att:

Medborgarnas behov och önskemål

1. Den genomsnittliga handläggningstiden (medianvärde) för bygglov ska vara högst 4 veckor

För att uppfylla målet ska medianvärdet av samtliga hanterade bygglovsärenden under året vara högst fyra veckor. Om resultatet är högre än 4 veckor nås inte målet och redovisas rött.

Källa: Egen mätning som utförs halv- och helårsvis.

2. Responstiden för Räddningstjänstens högst prioriterade larm ska minska

För att uppfylla målet ska den genomsnittliga responstiden för Prio 1-larm vara oförändrad eller minska relativt föregående år. Om responstiden ökar nås inte målet och redovisas rött.

Källa: Kolada

Engagemang

3. Samhällsbyggnadskontoret har engagerade medarbetare

Mäts genom SKR:s undersökning Hållbart Medarbetarengagemang (HME).

Samhällsbyggnadskontoret ska utifrån index vara på en nivå som matchar de 10 % bästa kommunerna för att målet ska uppfyllas.

11-20 % bästa kommunerna redovisas som delvis uppfyllt och markeras gult, medan sämre resultat är underkänt och markeras rött.

Källa: Kolada

Tillväxt och företagsklimat

4. Kommunen fortsätter att växa med 1-2 % i snitt under en femårsperiod

Målet mäts genom att ökningen av antalet invånare de senaste 5 åren jämförs med invånare för 6 år sedan. Ökningen i procent delas med 5 = snitt/år. Ökar befolkningen 0,9 – 0,99 % eller 2,1-2,9 % redovisas målet som delvis uppfyllt och markeras gult, annars rött.

5. Handläggningen ska vara effektiv, rättssäker och kvalitativ

För att uppfylla målet ska Trosa kommun tillhöra de 25 % bästa kommunerna i SKR:s Insiktsmätning gällande sammantagen servicefaktor för de sex myndighetsområden som mäts. Om resultatet är sämre än 25 % nås inte målet och redovisas rött.

Källa: SKR:s Insiktsmätning

Hållbarhet och folkhälsa

6. Kommunens omställning till ett hållbart samhälle (ekonomiskt, socialt och miljömässigt) ska tillhöra landets mest framgångsrika

Agenda 2030 har 15 övergripande mål som mäts på kommunnivå. Trosa mäter 13 mål, varav 5 bedöms som särskilt relevanta för SBN.

Mål 6 Rent vatten och sanitet

Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)
Sjöar med god ekologisk status

Mål 7 Hållbar energi för alla

Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, Mwh/inv

Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Företagsklimat enligt ÖJ (Insikt) totalt NKI
Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

Demografisk försörjningskvot.

Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Skyddad natur totalt, andel (%).

Senast mätta år används.

Målet uppfylls om Trosa kommun tillhör de 25 % bästa kommunerna i landet i minst 4 av de valda målen. Målet ska markeras gult om Trosa tillhör de 25% bästa i 2-3 av målen. Sämre resultat markeras rött.

Källa: Kolada

10

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadskontoret

Linda Axelsson

Planchef

0156-520 37

linda.axelsson@trosa.se

Tjänsteskrivelse

Datum

2023-02-13

Diarienummer

SBN 2022/31

Samråd – ny detaljplan för del av Trosa 10:64, Alpgatan, Trosa kommun

Förslag till beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden uppdrar åt Samhällsbyggnadskontoret att samråda förslag till ny detaljplan för del av Trosa 10:64, Alpgatan.

Ärendets bakgrund

Fastigheten Rönnebo 2, Villa Elise, har sedan mycket lång tid tillbaka haft sin parkering på motsatta sidan av Alpgatan eftersom det inom den egna fastigheten är svårt att anordna en egen parkering utan att kraftigt påverka miljön såväl inom fastigheten som för omgivningen. Fastighetsägaren har under en tid drabbats av parkeringsböter även om parkering skett på samma plats som tidigare och som kommunen bedömt som lämplig för ändamålet. Mot bakgrund av det har fastighetsägaren bett om att ändra detaljplanen för att kunna lösa parkeringsfrågan permanent.

Samhällsbyggnadskontorets bedömning

Utifrån planuppdragets inriktning har ett planförslag arbetats fram som möjliggör att anlägga en enskild parkering invid Alpgatan. Genom att marken planläggs som kvartersmark kan marken efter försäljning regleras in i Rönnebo 2. Inom planområdet säkerställs plats för ledningar samt servitut för de befintliga gångstigarna mellan Alpgatan och Societetshuset. Därutöver säkerställs den alternativa tillfarten till Societetshuset som finns reglerad i nu gällande detaljplan.

Planen föreslås handläggas som ett begränsat förfarande.

Mats Gustafsson
Samhällsbyggnadschef

Linda Axelsson
Planchef

Bilagor

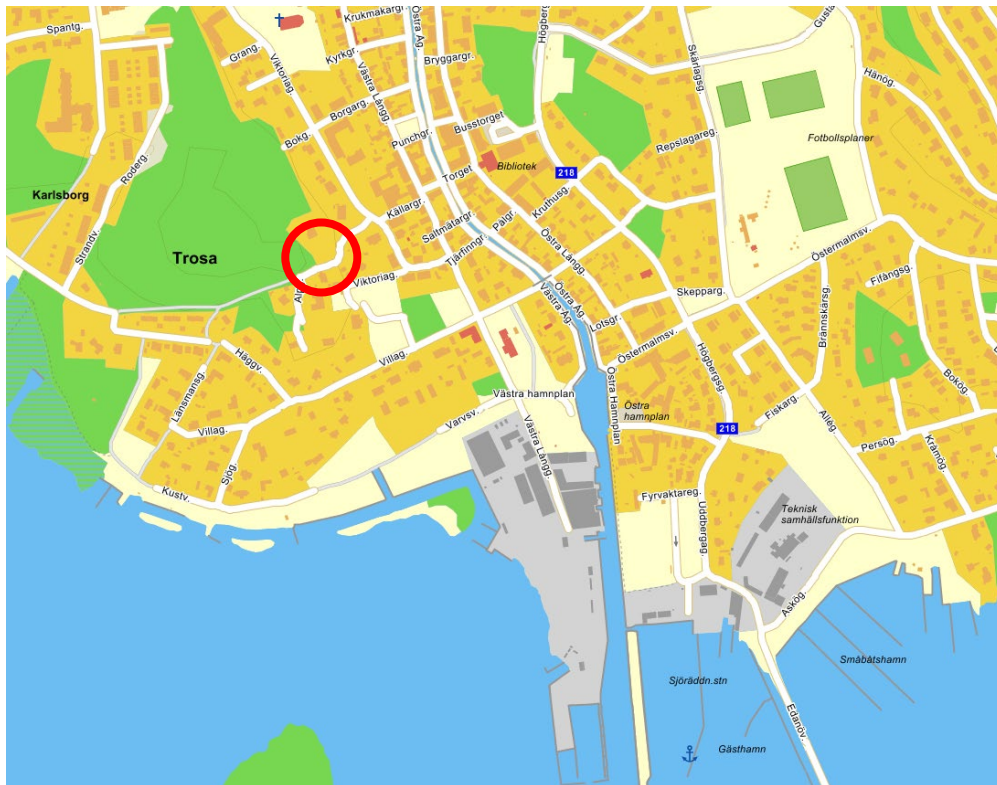
1. Länk till planområdet: <https://www.google.se/maps/@58.8948056,17.5455313,168m/data=!3m1!1e3>
2. Planbeskrivning

3. Plankarta

PLANBESKRIVNING

Detaljplan för Alpgatan Trosa kommun

Upprättad i februari 2023

Planområdets lokalisering i Trosa.

INLEDNING

Planprocessen enligt Plan- och bygglagen

Detaljplanering regleras av Plan- och bygglagen 2010:900 och består av olika skeden vilka redovisas i nedanstående bild. Mellan planuppdrag och samråd arbetas en planhandling fram. Den samråds sedan med sakägare, myndigheter, föreningar med flera. Planarbetet förutsätts bedrivas med ett begränsat standardförfarande. Det innebär att planhandlingarna går från samråd och direkt till antagande, under förutsättning att samtliga sakägare godkänner planändringen. Skulle inte samtliga sakägare godkänna övergår förfarandet till normalt standardförfarande och granskning måste ske. När detaljplanen vunnit laga kraft kan genomförandet påbörjas och planen gäller till dess att den i framtiden eventuellt ändras eller upphävs. Nedan redovisas var den här detaljplanen befinner sig i planprocessen.

Handlingar

Detaljplaneförslaget omfattar:

- Plankarta med planbestämmelser
- Planbeskrivning (*denna handling*)
- Fastighetsförteckning

Bakgrund och syfte med detaljplanen

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2022-10-04 (§ 70 SBN 2022/31) att uppdra åt Samhällsbyggnadskontoret att ta fram en ny detaljplan för del av Trosa 10:64, Alpgatan.

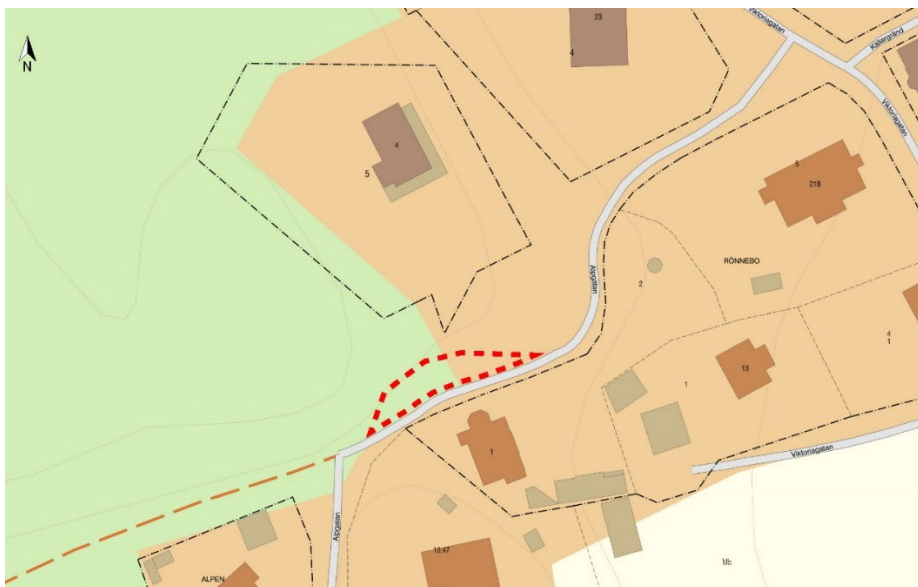
Fastighetsägare vid Rönnebo 2 har sedan länge parkerat på motsatt sida av Alpgatan eftersom det funnits svårigheter att uppföra parkering inom den egna fastigheten. Bedömningen har varit att parkering inom Rönnebo 2 kraftigt kommer påverka miljön inom fastigheten, samt på sin omgivning varför det inte har uppförts parkering inom den egna fastigheten. Mot bakgrund av detta har fastighetsägaren vid Rönnebo 2 ansökt om att ändra detaljplanen för att kunna lösa parkeringsfrågan permanent. Området avses planläggas som kvartersmark vilket som, helt eller delvis, kan regleras in i fastigheten Rönnebo 2.

Detaljplanen syftar till att ändra användningen för del av Trosa 10:64 från allmän platsmark till kvartersmark med bostadsanvändning för att uppföra parkering. Den mark som ska regleras in i Rönnebo 2 är prickmarkerad för att inte möjliggöra bebyggelse.

Plandata och markägoförhållanden

Planområdet är beläget i de centrala delarna av Trosa kommun, cirka 200 meter väster om Trosa centrum. Planområdet omfattar fastigheten Trosa 10:64 som ägs av Trosa kommun. Planområdet gränsar till den kommunala fastigheten Trosa 10:64 i öst, väst och norr samt till Alpgatan i söder. Fastigheten Rönnebo 2 ligger söder om Alpgatan. Strax norr om planområdet ligger fastigheten Utsikten 5, innehållandes Societetshuset.

Planområdet är cirka 167 kvadratmeter stort.

Planområdets ungefärliga läge i röstreckad linje. Bildkälla: Lantmäteriet.

Markägoförhållanden

Planområdet består av den kommunala fastigheten, del av Trosa 10:64.

Kommunala ställningstaganden

Riksintressen

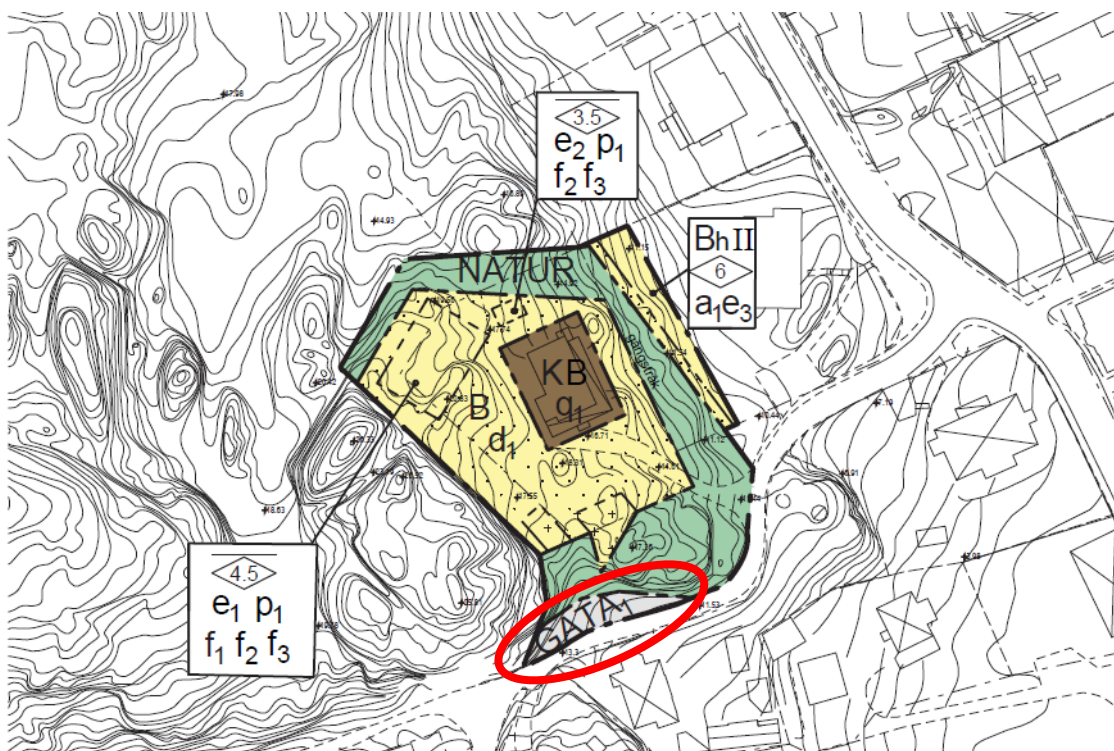
Planområdet är beläget inom riksintresse för rörligt friluftsliv, Kustområdet och skärgården i Södermanland. Längs med Tureholmsviken, drygt 400 meter sydväst om planområdet sträcker sig även riksintresse för friluftsliv. Planområdet ligger i utkanten av riksintresse för kulturmiljö, Trosaåns dalgång.

Översiktsplan

I gällande Översiktsplan som antogs 2021 anges planområdet ligga inom befintlig tätortsstruktur, planområdet ligger inte inom särskilt utpekade område. Planområdet gränsar strax intill det prioriterade grönstrukturområdet Trosa Alper.

Gällande detaljplan

För del av Trosa 10:64 gäller detaljplan för Utsikten 5 m fl som vann laga kraft 2018-04-12. Nuvarande detaljplan reglerar för del av Trosa 10:64 GATA₁, lokalgata. Gällande reglering (GATA₁) syftar till att säkerställa parkeringsplats för fastighetsägare vid Rönnebo 2, vilket dock inte har kunnat uppfyllas enligt syftet för detaljplan Utsikten m fl. Genomförandetiden för detaljplan Utsikten 5 m fl gäller till och med 2023-04-12. Genomförandetiden kommer att ha löpt ut vid antagandet av nu aktuell detaljplan.

Utdrag ur gällande detaljplan. Röd markering visar aktuellt område för planläggning.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Enligt plan- och bygglagen och miljöbalken ska det till en detaljplan som bedöms medföra en *betydande miljöpåverkan* på miljön, hälsan och hushållningen med mark, vatten och andra resurser genomföra en *strategisk miljöbedömning* genom att upprätta

en miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Detaljplanen avser reglera redan befintlig markanvändning då ytan för planläggning idag nyttjas som parkering av fastighetsägare vid Rönnebo 2. Lämpligt skyddsavstånd har upprättats mot befintlig luftledning som inte bedöms påverkas av föreslagen detaljplan.

Kommunen gör den sammanvägda bedömningen att detaljplanen inte antas medföra betydande miljöpåverkan som avses i miljöbalkens 6 kap. En miljökonsekvensbeskrivning, enligt 4 kap 34§ PBL behöver därför inte upprättas.

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

Natur och kultur

Mark och vegetation

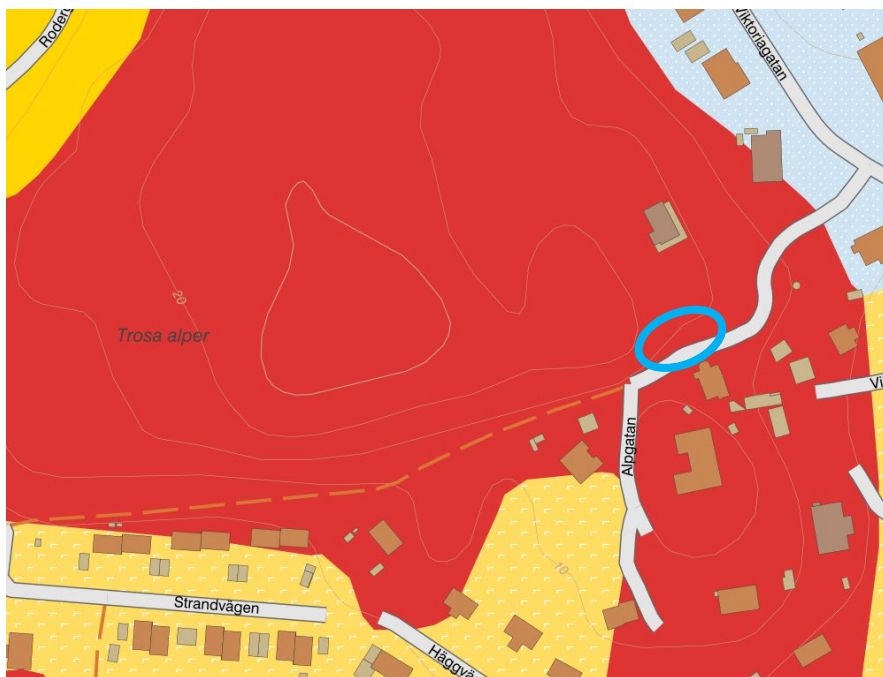
Planområdet ligger längs med den asfalterade vägen Alpgatan och utgörs av packat grus. Planområdet möter i norr en kuperad terräng och träd med ädellövsinslag.

Planområdet bestående av packat grus, sett österifrån på Alpgatan.

Geotekniska förhållanden

Enligt SGU:s jordartskarta består planområdet av urberg (rött). Det skattade jorrdjupet är cirka 0 meter.

Utdrag från SGU:s jordartskarta. Blå markering visar aktuellt område för planläggning.

Radon

Planområdet ligger inte inom kommunens högriskområde för radon.

Förorenad mark

Det finns inga uppgifter om förorenad mark inom planområdet.

Risk

Det finns inga kända risker inom planområdet.

Fornlämningar

Inga kända fornlämningar finns inom planområdet. 130 meter väster om planområdet inom Trosa alper finns en lämning av typen stridsvärn. Lämningen saknar enligt Riksantikvarieämbetet en antikvarisk bedömning.

Bebyggelseområden

Befintlig bebyggelse

Trosa tätort har en tradition av småskalig bostadsbebyggelse. Bostadsbebyggelsen är ofta i en till två våningar och är uppförda i trä med olika ljusa kulörer eller i ljust tegel. På andra sidan Alpgatan, på fastighet Rönnebo 2 är en fristående villa uppförd i två våningar, gult trä och svart/grönt plåttak. Villabebyggelsen är uppförd med generöst med fönster vilka är smyckade med vit spröjs. På samma fastighet finns en komplementbyggnad uppförd i samma stil.

Bebyggelse på fastighet Rönnebo 2 och Alpgatan sett norrifrån. Planområdet syns i förgrunden.

Norrut, bakom den kuperade terrängen och knappt synligt från planområdet ligger fastighet Utsikten 5 och Societetshuset som är uppförd i två våningar, ljusgult trä med grönt plåttak samt snickarglädje.

Bebyggelse på fastighet Utsikten 5 skymtas bakom den kuperade terrängen.

Kommersiell och offentlig service

Kommersiell service finns företrädesvis i Trosa stadskärna ca 200 meter österut, och i allt högre grad vid Trosaportens handelsområde cirka 1 kilometer norrut. Inom gångavstånd från planområdet finns vårdcentral, flera förskolor, skolor för såväl åk f-6 och åk 7–9 samt en idrottsplats.

Föreslagen markanvändning

Ingen bebyggelse föreslås inom området. Befintlig markanvändning i form av parkering föreslås inom planområdet genom bostadsanvändning (B) som regleras med prickmark, marken får inte förses med byggnad.

Friytor

Naturmiljö

Inom planområdet finns inga kända skyddade naturområden eller kända rödlistade arter. Trosa Alper nordväst om planområdet är utpekade som naturvärde av biotop typ barrskog. Planområdet är avskilt från detta naturområde topografiskt och planläggning enligt förslag hindrar inte ingång till strövområdet då marken norr om planområdet, som leder vidare mot Trosa Alper är starkt kuperad i form av berg. Naturmiljön kommer inte att påverkas vid planens genomförande.

Gator och trafik

Vägar och biltrafik

Den befintliga gata som angör till planområdet är Alpgatan. Centrala Trosa med väg 218 nås från Viktoriagatan via Smäckbrogatan. Närmsta befintliga busstation är Trosa centrum (450 m). Då planen inte möjliggör för fler parkeringsplatser än de befintliga, utan endast reglerar mark som redan används för parkering, kommer befintliga vägar inte att få någon ökad belastning vid planens genomförande. Inga nya vägar föreslås inom planområdet.

Angörande gata, Alpgatan, sett från väster. Planområdet syns till vänster i bild.

Gång och cykeltrafik

Väster om planområdet längs med Trosa alper löper en befintlig gång- och cykelväg som ansluter till centrala Trosa förbi planområdet via Alpgatan. Den befintliga gång- och cykelvägen kommer inte att påverkas vid planens genomförande. Inga nya gång- och cykelvägar föreslås inom planområdet.

Parkering

Parkering sker idag inom planområdet för fastighetsägare vid Rönnebo 2. Parkeringsplatsen ses till vänster om Alpgatan på bilden ovan.

Marken föreslås omvandlas till kvartersmark där parkering fortsättningsvis föreslås.

Störningar

Buller

Det finns inga uppgifter om höga bullervärden inom planområdet. Planförslaget förväntas inte generera ytterligare buller. Detaljplanen innebär ingen förändring jämfört med idag mer än att den lösning gällande detaljplan avsåg att säkerställa verkligen blir genomförbar. Några ytterligare utredningar rörande buller är inte nödvändiga.

Översvämning

Det finns inga uppgifter om översvämningsrisk inom planområdet. Området är högt beläget och utgör heller inte någon utsatt lågpunkt.

Skred och erosion

Det finns inga aktsamhetsområden för skred eller erosion inom planområdet. Det är goda grundläggningsförhållanden genom att ytan är belägen direkt på berg. Inga risker över huvud taget för skred eller erosion.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Vatten- och avloppsledningar intill planområdet är anslutet till det kommunala VA-nätet.

Dagvatten

Enligt kommunens dagvattenpolicy ska dagvatten omhändertas lokalt. Dagvattenledning finns draget under mark längs Alpgatan.

Miljökvalitetsnormer

Planförslaget förväntas inte påverka miljökvalitetsnormerna i området. Inga förändringar av markanvändningen sker jämfört med idag.

El, tele och bredband

Inom planområdet går en luftledning för tele vilken getts markreservat för allmännyttig luftledning (l₁). Angränsande till planområdet går markledning för el vilken getts markreservat för allmännyttig underjordisk ledning (u₁).

En luftledningsstolpe finns i planområdets västra del.

Avfall

Avfallshantering för fastigheten Rönnebo 2 sker inom planområdet. Befintlig avfallshantering kommer inte att påverkas vid planens genomförande.

Inverkan på miljön

Mark och vegetation

Detaljplanen medger inte någon ytterligare bygggrätt, karaktären för mark och vegetation förväntas inte påverkas av planförslaget.

Riksintressen

Detaljplanen förväntas inte påverka riksintresse för friluftsliv eller riksintresse för rörligt friluftsliv, Kustområdet och skärgården i Södermanland då planen inte medger någon motstridig bestämmelse och området redan är bebyggt. De gång- och cykelleder som idag finns i närheten av planområdet som möjliggör det rörliga friluftslivet kommer inte att påverkas av planförslaget. Detaljplanen är beläget i utkanten av riksintresse för kulturmiljövård vilket inte bedöms påverkas av detaljplanen.

Landskapsbild

Detaljplanen förväntas inte medföra någon förändrad landskapsbild då detaljplanen inte medger någon bygggrätt.

Strandskydd

Planområdet omfattas inte av strandskydd.

Markföroreningar

Detaljplanen förväntas inte tillföra mark-, luft- eller vattenföroreningar.

Buller

Detaljplanen förväntas inte medföra något ökat buller.

REDOVISNING AV PLANENS GENOMFÖRANDE

ORGANISATORISKA FRÅGOR

Genomförandetid

Genomförandetiden är fem (5) år efter att detaljplanen fått laga kraft.

Genomförandetiden innebär att om detaljplanen ändras eller upphävs före genomförandetidens utgång har fastighetsägaren rätt till ersättning för den skada denne åsamkas. Efter att genomförandetiden har gått ut fortsätter detaljplanen att gälla med dess byggrätter, men ändras eller upphävs planen finns det ingen rätt till ersättning för byggrätter som går förlorade.

Tidplan

Planarbetet bedrivs med begränsat förfarande PBL (2010:900) med dess lydelse från 2015-01-02.

Kvartal 1 2021	Beslut om samråd
Kvartal 1 2022	Samråd
Kvartal 2 2022	Godkännande i SBN
Kvartal 2 2022	Antagande i KF
Kvartal 2 2022	Laga kraft

Tidplanen är preliminär och kan ändras under arbetets gång.

Ansvarsfördelning

Detaljplanen består enbart av kvartersmark.

Vatten- och avlopp

Planområdet ingår i kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp.

Anläggning på kvartersmark

Fastighetsägare ansvarar för anläggande, upprustning samt drift och underhåll av samtliga anläggningar inom kvartersmark.

Dagvatten

Dagvatten ska hanteras lokalt.

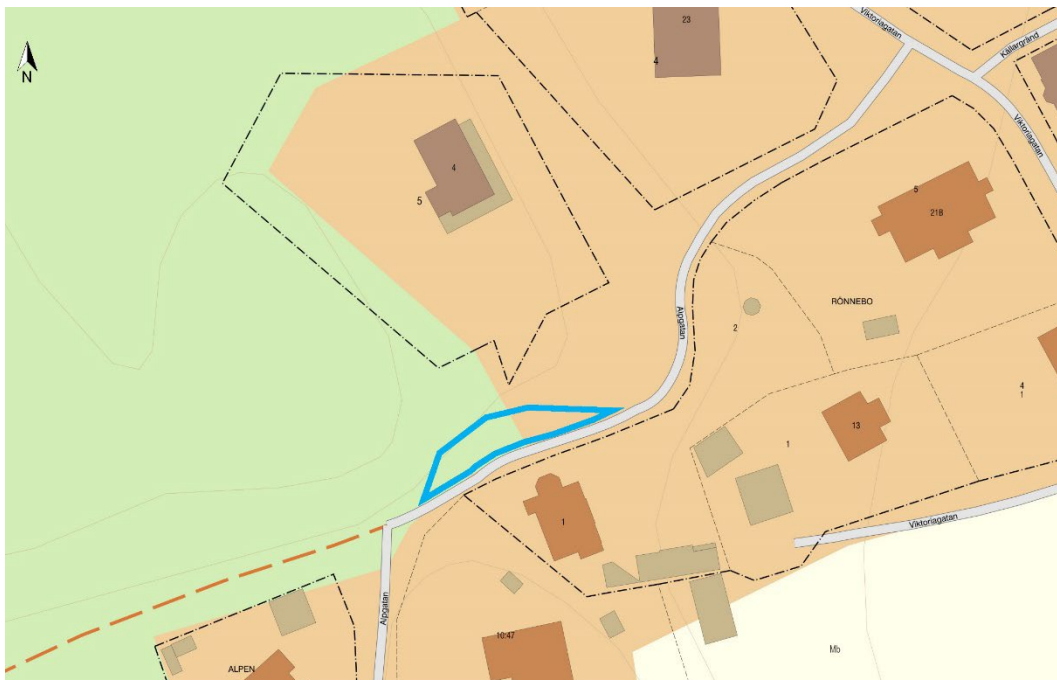
FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR

Lantmäteriförrättningar föranledda av aktuell detaljplan hanteras av Lantmäterimyndigheten Södermanlands län. Fastighetsägare inom planområdet ansöker om och bekostar nödvändiga fastighetsbildningar.

Fastighetsbildning och fastighetsregleringar

Ansökan om fastighetsbildning med mera ställs till Lantmäterimyndigheten i Södermanlands län. Efter detaljplan har fått laga kraft får fastighetsägare vid

Rönnebo 2 möjlighet att köpa anvisad del av Trosa 10:64, se bild nedan.

Anvisad del av Trosa 10:64 (planområde för Alpgatan) som kan köpas av fastighetsägare vid Rönnebo 2 när detaljplanen har fått laga kraft. Bildkälla: Lantmäteriet

Servitut

Inom området ska servitut kunna bildas för att kunna använda befintliga stigar samt ansluta en tillfartsväg till Utsikten, i enlighet med detaljplanen för utsikten 5.

Ledningsrätt

Det finns en ledningsrätt inom planområdet för el vilken tillhör Vattenfall Eldistribution samt en ledningsrätt för telefiber vilken tillhör Skanova.

EKONOMISKA FRÅGOR

Plankostnad

Uppförandet av ny detaljplan för Alpgatan bekostas av fastighetsägare vid Rönnebo 2.

Allmänna anläggningar

Inga allmänna anläggningar finns inom föreslaget planområde.

Vatten och avlopp

Enskilda ledningar på kvartersmark anläggs och bekostas av fastighetsägaren. Anslutning sker enligt gällande VA-taxa. Fastigheten är redan ansluten till det kommunala va-nätet.

Fastighetsbildning

Fastighetsägare bekostar fastighetsbildningar föranledda av detaljplanen. Ansökan

om fastighetsbildning ställs till Lantmäteriet.

El, tele och fiber

El-, tele- och fiberledningar finns inom eller angränsande till fastigheten.

Övriga kostnader

Inga övriga kostnader uppskattas uppstå.

MEDVERKANDE

Medverkande tjänstemän

Linda Axelsson, planchef

Mats Gustafsson, samhällsbyggnadschef

Medverkande konsulter

Sarah Olsson, Norconsult AB

Anna Lagerquist Sergel, Norconsult AB

Trosa kommun

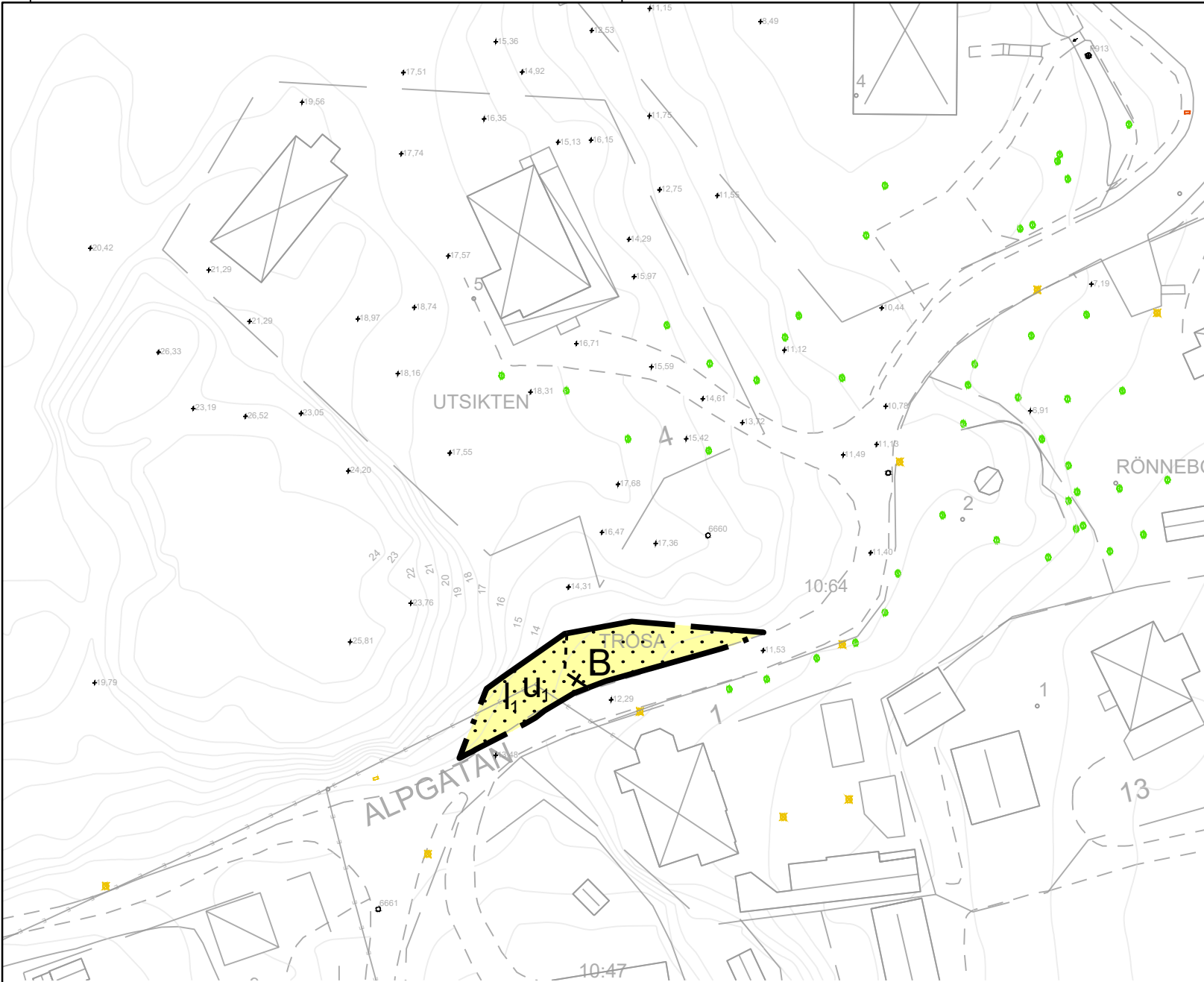
Samhällsbyggnadskontoret

Linda Axelsson

Planchef

Mats Gustafsson

Samhällsbyggnadschef

GRUNDKARTA till detaljplan för Alpgatan

Trosa kommun Södermanlands län

Kartbeteckningar, ett urval

- Traktgräns
--- Fastighetsgräns
LÖVÅSEN 3:1
[Symbol] Bostad, husliv/ takliv
[Symbol] Komplementbyggnad, husliv/ takliv
[Symbol] Skärmtak, byggnadsliv stolpe eller liknande/ takliv
--- Körbana, GC-bana, ej kantsten/ kantsten
[Symbol] Staket eller plank/ Stödmur
--- Höjdkurva
--- Ägoslagsgräns
--- Vatten/ Dike
[Symbol] Belysningstolpe/ Elskåp
[Symbol] Lövträd/ Barrträd
[Symbol] Lövskog/ Barrskog
[Symbol] Äng/ Åker

Koordinatsystem i plan: SWEREF 99 18 00
Koordinatsystem i höjd: RH2000
Beteckningsbeskrivning enligt HMK-Ka.
Grundkartan upprättad genom revidering och komplettering
av fotogrammetriskt framställd primärkarta, 2022-11-11
Fastighetsredovisningen hänför sig till 2022-11-14

Upprättad 2022-11-24 av Metria AB i Katrineholm

E-post: katrineholm@metria.se
Telefon: 010-121 87 80

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
--- + --- Administrativ och egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Kvartersmark, 4 kap. 5 § 1 st 3 p.

- [Symbol] B Bostäder.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Utformning, 4 kap. 16 § 1 st 1 p.

- [Symbol] Marken får inte förses med byggnad

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetid, 4 kap. 21 §

Genomförandetiden är 5 år efter det att detaljplanen fått laga kraft

Markreservat, 4 kap. 6 §

- u_i Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar
l_i Markreservat för allmännyttig luftledning

Till planen hör:		Behovsbedömning		Plankarta med bestämmelser	
Planbeskrivning		Fastighetsförteckning			
Detaljplan för			Samrådshandling		
Alpgatan			Beslutsdatum		Instans
			Samråd		SBN
			Granskning		
Trosa kommun, Samhällsbyggnadskontoret, Planavdelningen					
Upprättad 2023-02-XX			Godkännande		
Sarah Olsson, Norconsult AB Planarkitekt			Antagande		
			Laga kraft		
Linda Axelsson Planchef					

1

1

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadskontoret

Linda Axelsson

Planchef

0156-520 37

Linda.axelsson@trosa.se

Tjänsteskrivelse

Datum

2023-02-13

Diarienummer

SBN 2017/40

Förnyad granskning – detaljplan del av Fagerhult 2:10, Centrumvägen

Förslag till beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden godkänner förslag till granskningsutlåtande.
2. Samhällsbyggnadsnämnden uppdrar åt Samhällsbyggnadskontoret att skicka ut reviderat förslag till ny detaljplan för del av Fagerhult 2:10, Centrumvägen, på en förnyad granskning.

Ärendet

Trosa kommun har sedan lång tid tillbaka studerat möjligheten att förtäta Vagnhärad genom bebyggelse utmed Centrumvägen mellan Bronsåldersvägen och Häradsgården. Området är av strategisk betydelse för tätortens utveckling genom att det gör att Vagnhärad bättre håller ihop som tätort. Detta har dock varit svårt att genomföra eftersom området är påverkat av delar av Lånestaheden och dess fornlämningsstråk som sträcker sig mot Trosaån. Mot bakgrund av detta har Länsstyrelsen menat att en byggnation skulle motverka fornlämningsmiljöns värden samt förståelsen av riksintresset för Trosaåns dalgång.

Samhällsbyggnadskontorets bedömning

Inför planarbetet har kommunen utrett fornlämningsituationen och därefter har en nära dialog förts med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet för att anpassa planförslaget. Utifrån dessa samråd och studier av platsen har ett förslag tagits fram. Föreslagen detaljplan möjliggör byggnation i två åtskilda kvarter där ett större ängsområde lämnas obebyggt för att säkerställa sambandet mellan fornlämningar och Trosaån. Gestaltningen är modern och anpassad till platsen. Ambitionen är att bevara ängskaraktären och samtidigt skapa ett varierat bostadsområde som kopplar ihop de västra delarna av Vagnhärad med de centrala. Efter granskningen kvarstår viss oklarhet kring hantering av strandskydd vilket gör att ett reviderat förslag behöver skickas ut på granskning ytterligare en gång.

Mats Gustafsson

Linda Axelsson

Samhällsbyggnadschef

Planchef

Bilagor

1. Länk till planområdet: <https://www.google.se/maps/@58.896599,17.5481391,192m/data=!3m1!1e3>
2. Planbeskrivning
3. Plankarta
4. Granskningsutlåtande

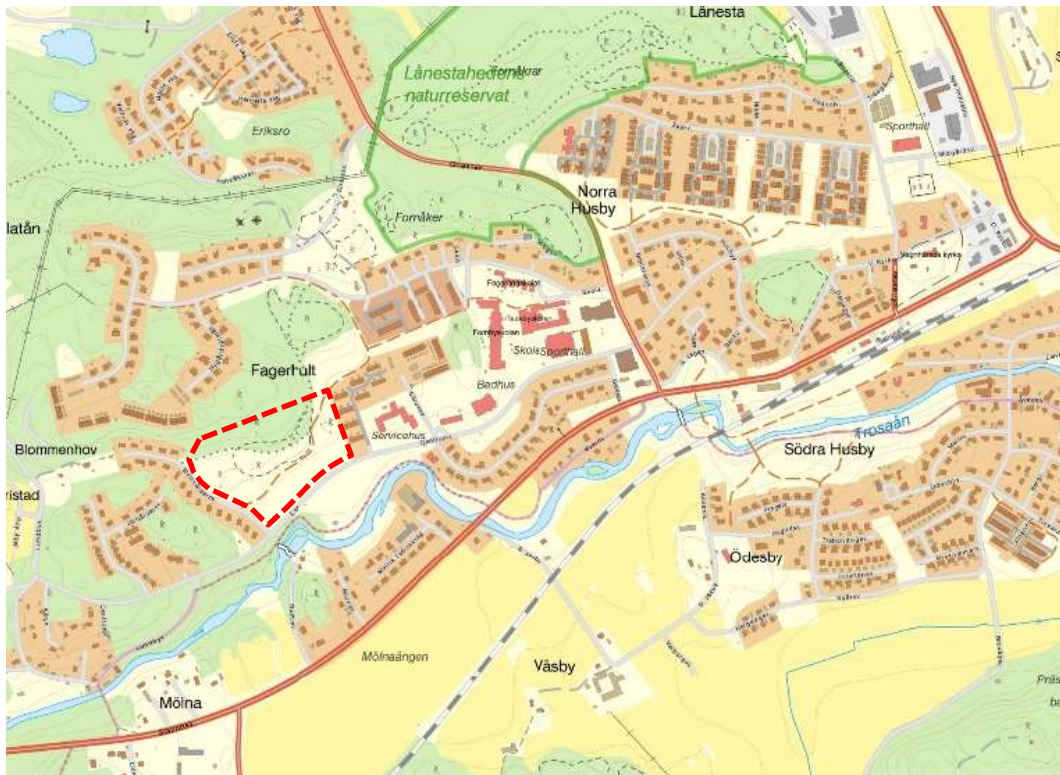
PLANBESKRIVNING

Detaljplan för Centrumvägen, del av Fagerhult 2:10, SBN 2017/40

Fagerhult i Vagnhärad,

Trosa kommun

Upprättad i december 2022

Planområdesgräns i röstreckad linje.

Standardförfarande

PBL 2010:900

INLEDNING	3
Planprocessen enligt Plan- och bygglagen.....	3
Handlingar	3
Bakgrund	3
Planens syfte och huvuddrag	4
Plandata	4
Kommunala ställningstaganden.....	5
FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR.....	8
Natur	8
Kulturmiljö	20
Bebyggelseområden.....	24
Friytor	28
Gator och trafik.....	30
Störningar	32
Teknisk försörjning.....	34
Inverkan på miljön.....	37
REDOVISNING AV PLANENS GENOMFÖRANDE	38
Organisatoriska frågor	38
Fastighetsrättsliga frågor	40
Ekonomiska frågor	40
Tekniska frågor.....	40
Medverkande	41

INLEDNING

Planprocessen enligt Plan- och bygglagen

Detaljplanering regleras av Plan- och bygglagen 2010:900 och består av olika skeden vilka redovisas i nedanstående bild. Mellan planuppdrag och samråd arbetas en planhandling fram. Den samråds sedan med sakägare, myndigheter, föreningar m.fl. Efter samrådet redovisas och bemöts inkomna synpunkter i en samrådsredogörelse och ett reviderat förslag skickas ut på granskning. Efter granskningen redovisas och bemöts inkomna synpunkter igen och ett slutligt reviderat förslag antas därefter. När detaljplanen vunnit laga kraft kan genomförandet påbörjas och planen gäller till dess att den i framtiden eventuellt ändras eller upphävs. Nedan redovisas var den här detaljplanen befinner sig i planprocessen.

Handlingar

Detaljplaneförslaget omfattar:

- Plankarta med planbestämmelser
- Planbeskrivning (denna handling)
- Situationsplan Ängspromenaden (Scott Rasmusson Källander, 2021-11-30)
- Fastighetsförteckning
- Skötselplan för område med fornlämningar vid Centrumvägen, del av Fagerhult 2:10, Vagnhärad, Trosa kommun (Länsstyrelsen Södermanlands län, 2020-10-01, uppdaterad 2022-11-01)

Underlag till planarbetet:

- Arkeologisk utredning, Rapport 2017:162 (Arkeologerna – Statens historiska museer, 2018-01-16)
- Dagvattenutredning Ängspromenaden, detaljplan del av Fagerhult 2:10 (Norconsult AB, 2022-05-31)
- Markteknisk undersökningsrapport (Sweco, 2022-07-08)
- Projekterings PM Geoteknik (Sweco, 2022-09)
- Riksintresse för kulturmiljövården Trosa Dalgång (D46) (Länsstyrelsen Södermanlands län, 2014-10-03)
- Markteknisk undersökningsrapport, Centrumvägen Vagnhärad (Sweco 2022-09-19, rev 2022-12-15)
- PM Geoteknik, Centrumvägen Vagnhärad (Sweco 2022-09-30, rev 2022-12-15)

Bakgrund

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2017-11-22 (SBN 2017/40) att uppdra åt Samhällsbyggnadskontoret att ta fram detaljplan för Centrumvägen, del av Fagerhult 2:10, Fagerhult i Vagnhärad. För Centrumvägen hölls det 2021-11-30 en markanvisningstävling som vanns av Tindra Fastigheter i samarbete med Scott Rasmusson Källander vilket ligger till grund för planarbetet som återupptogs i början

på januari 2022.

Trosa kommun har sedan lång tid tillbaka studerat möjligheten att förtäta Vagnhärad genom bebyggelse utmed Centrumvägen mellan Bronsåldersvägen och Häradsgården. Området är av strategisk betydelse för tätortens utveckling genom att det gör att Vagnhärad bättre håller ihop som tätort. Området är beläget i direkt anslutning till ett omfattande stråk av fornlämningar som sträcker sig genom Lånestaheden och mot Trosaån. Det utgör en länk mellan de forntida boplatserna och gravfälten och Trosaån vilket lyfts fram som särskilt viktigt i beskrivningen av riksintresset för Trosaåns dalgång.

Redan år 2018 inleddes en dialog med Länsstyrelsen om möjligheten att skapa bostäder på platsen med hänsyn till kulturmiljövärdena. Länsstyrelsen har menat att en viss exploatering skulle kunna vara möjlig förutsatt att inga nya fornlämningar upptäcks samt att de befintliga fornlämningsmiljöerna lyfts fram och bebyggelsen anpassas utifrån dessa. 2018 genomfördes en arkeologisk utredning där två nya objekt registrerades och bedöms vara fornlämningar. Utifrån genomförda utredningar och tidiga skissförslag har Länsstyrelsen framfört råd inför den kommande planeringen. Dessa råd har legat till grund i framtagandet av planförslaget samt även utgjort ett tungt kriterium i utvärderingen av de förslag som lämnats in till kommunens markanvisningstävling. I dialog med Länsstyrelsen betraktas en exploatering i området som möjlig förutsatt att fornlämningsmiljöerna och riksintresset för Trosaåns dalgång beaktas och lyfts fram.

Planens syfte och huvuddrag

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för byggnation av flerbostadshus inom del av fastigheten Fagerhult 2:10 i Vagnhärad. Den planerade bostadsbebyggelsen binder ihop centrala Vagnhärad med de västra delarna och skapar ett stadsrum mot Centrumvägen. Hänsyn till fornlämningar, riksintresseområde samt geotekniska frågor har särskilt beaktats i utformningen av planförslaget. Omsorg har således även riktats mot placering av byggnader, gestaltning och skala för att exploateringen ska fungera gentemot och belysa de befintliga kulturmiljöintressena.

Trosa kommun har genomfört en markanvisningstävling och det vinnande förslaget utgör nu grund till detaljplanen. Planförslaget innehåller två radhuslängor och fyra punkthus med sammanlagt cirka 4 800 kvadratmeter BTA. Husen får uppföras i tre våningar. Detaljplanen syftar vidare till att lyfta fram fornlämningarna norr om bebyggelsen samt stärka sambandet mellan dem och Trosaån.

Plandata

Läge, avgränsning och areal

Planområdet utgör idag en obebyggd yta invid Centrumvägen med utblickar mot söder mot Trosaån. Norr om planområdet finns ett omfattande fornlämningsområde som fortsätter österut mot det kommunala naturreservatet Lånestaheden. Planområdet angränsar till bostadsområden i väster och i öster. Söder om planområdet finns en obebyggd yta som nyttjas för rekreation och friluftsliv. Planområdet är ca 5 ha.

Planområdesgräns i röstreckad linje. Bildkälla: Lantmäteriet.

Markägoförhållanden

Planområdet omfattar del av fastighet Fagerhult 2:10 i Vagnhärad. Fastigheten ägs av Trosa kommun.

Kommunala ställningstaganden

Riksintressen

Planområdet ligger mitt i inom den riksintressanta kulturmiljön Trosaåns dalgång (D46) (MB 3 kap 6 §). Detta är ett av länets tätaste fornlämningsstättaste odlingslandskap med tätt förekommande fornlämningar kring Trosaåns dalgång (läs mer om kulturmiljö och fornlämningar under Förutsättningar och förändringar - Kulturmiljö).

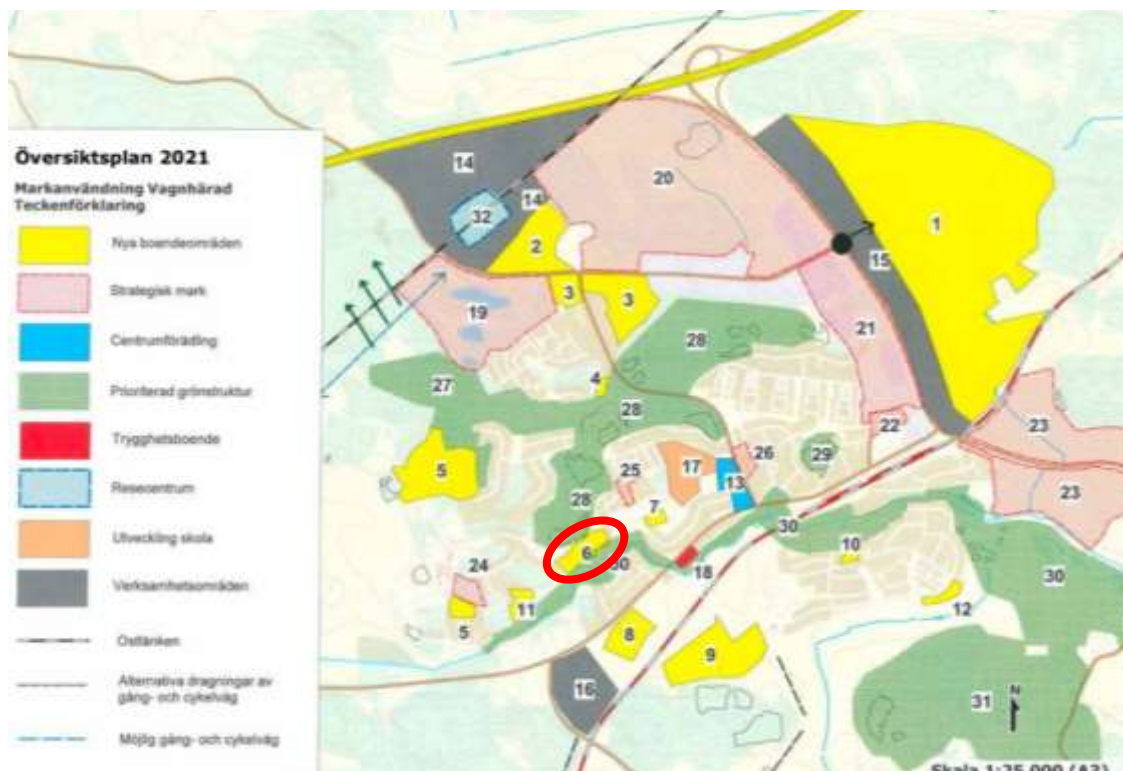
Översiktsplan

I översiktsplanen beskrivs planområdet som ett öppet område beläget i ett mycket gynnsamt väderstreck, med fina utblickar mot Trosaån samt i ett mycket centralt läge. Utifrån ett kommunalt perspektiv och inte minst ett stadsbyggnadsperspektiv är detta ett mycket intressant område för förtätning med bostäder.

Området är centralt beläget i Vagnhärad med god tillgång till såväl kommersiell som offentlig service. För Vagnhärad som tätort skulle en sammanlänkning mellan de centrala och de västra delarna vara mycket positivt. Idag upplevs ytan som ödlig och otrygg och genom bebyggelsen skulle en mer stadsmässig miljö kunna uppnås med säkra gång- och cykelförbindelser, kvalitativ bebyggelse och tydligare stråk genom tätorten. En klok avgränsning av området och en sammanhållen bebyggelse i anslutning till fornlämningsområdet kan ge unika kvaliteter för platsen. Att området bebyggs lyfts också som positivt då området kommer utglesas med avseende på

igenvuxen växtlighet och upplevas som mer tillgängligt.

Planområdet definieras som ett möjligt nytt bostadsområde i Trosas översiktsplan från 2021. Naturområdet direkt norr om planområdet samt söder om Centrumvägen pekas ut som prioriterad grönstruktur. Föreslagen plan har således stöd i gällande översiktsplan. För att säkerställa åtgärder inom fornlämningsområdet norr om den tänkta exploateringen är planområdet utökat och går in i den prioriterade grönstrukturen som utgör en del av Lånestaheden. Syftet är enbart att planlägga detta som allmänplats och Natur och för att möjliggöra att kulturmiljön kan lyftas fram och tillgängliggöras bättre än idag.

Utdrag ur markanvändningskarta för Vagnhärad, Översiktsplan 2021 (Trosa kommun).
Planområdet markerat i röd cirkel.

Bostadsförsörjningsprogram 2021–2025

När planuppdraget startades 2017 fanns ett aktuellt bostadsförsörjningsprogram fram till och med 2020. Detta har nyligen ersatts av ett nytt som gäller fram till år 2025. Även i det nya programmet finns aktuell detaljplan med som kommande bostadsbebyggelse. Trosa kommun har haft en i princip obruten befolkningstillväxt sedan 1940-talet och kommunen har fortsatt tillväxt som långsiktigt mål. Då är kontinuerlig produktion av nya och attraktiva bostäder en grundförutsättning för att långsiktiga mål ska kunna uppnås.

Trosa kommun räknar med en befolkningsökning på minst 1,5% per år. För att kunna uppnå den planerade tillväxten ska både kommunen och privata markägare genomföra exploatering, och kommunen ska säkra en marknad med många intresserade exploitörer. Trosa kommun strävar därför att vara tydliga och transparenta med marktilldelning och var man vill exploatera i framtiden.

Program för planområdet

Detaljplanen har det inte föregåtts av planprogram.

Markanvisning

För Centrumvägen hölls det 2021-11-30 en markanvisningstävling som vanns av Tindra Fastigheter i samarbete med Scott Rasmusson Källander vilket ligger till grund för planarbetet som återupptogs i början på januari 2022.

Detaljplaner

För planområdet gäller byggnadsplan (P76-19) antagen 1976. Det aktuella planområdet regleras som allmänplatsmark för park och plantering. Detta ingår i ett parkmarkstråk som går från Albyvägen fram till Häradsgården och norrut då det utgör ett sammanhängande fornminnesområde. Ett område sydväst om Häradsgården regleras som ett område för fritidsändamål avsett för fritidsaktiviteter. I övrigt medger planen bebyggelse för bostadsändamål samt småindustri.

Norr om planområdet gäller byggnadsplan (P70-15) för bebyggelsen på Nygårdsplatån som vann laga kraft 1970. Planen medger friliggande enbostadshus med högst en våning med 4,2 m i byggnadshöjd och rad- eller kedjehus i två våningar med högst 7,2 m i byggnadshöjd. Minsta tomtstorlek är 800 kvm och endast 1/5 av tomtens area får bebyggas.

Bebyggelsen kring Häradsgården regleras med en byggnadsplan antagen 1971 (P71-9). Planen medger radhusbebyggelse i en våning med 4,4 m i byggnadshöjd och med suterrängvåning. Uthusbyggnader får uppföras med byggnadshöjd 2,7 m och i anslutning till varje huvudbyggnad får uthusbyggnader inte överstiga 40 kvm sammanlagda byggnadsyta. Häradsgårdens servicehus regleras med högsta byggnadshöjd på 9 m.

Öster om planområdet gäller byggnadsplan (P72-11) för bebyggelsen kring Bronsåldersvägen som vann laga kraft 1972. Planen medger friliggande bostadshus och rad- eller kedjehus i en våning med högst 4,4 m i byggnadshöjd samt 160 kvm i byggnadsarea. Uthus får högst byggas 2,7 m i byggnadshöjd samt 40 kvm i area.

Genomförandetiden för samtliga detaljplaner och byggnadsplaner har passerat. Samtliga byggnadsplaner ändrades genom beslut i oktober 1996 (akt 0488-P97-2).

Behovsbedömning

En behovsbedömning har gjorts av kommunen, som bedömer att planen inte innebär någon betydande miljöpåverkan som avses i miljöbalkens 6 kap. En särskild miljökonsekvensbeskrivning upprättas därmed inte.

Genomförandet bedöms inte innebära risker för människors hälsa. Inga miljökvalitetsnormer kommer att överskridas. Detaljplanens genomförande berör riksintresset för Trosaåns dalgång men det bedöms inte påverkas negativt.

Planförslaget medger ingen verksamhet som finns uppräknad i MKB-förordningens

bilaga 1 eller 3. Inom ramen för befintligt plandokument kommer frågor såsom närhet till fornlämningsmiljön, anpassning till Trosaåns dalgång samt strandskydd att utredas. Någon separat miljökonsekvensbeskrivning behövs dock inte för detta utan detta ryms inom befintliga plandokument.

Med utgångspunkt i ovanstående samlade bedömning, anses detaljplanen inte riskera att medföra betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning enligt Miljöbalkens, 6 kap. § 11 föreslås därför inte göras. Länsstyrelsen bedömer dock att betydande miljöpåverkan, orsakat av planens genomförande, inte går att utesluta och att detta behöver utredas vidare med avseende på effekterna på kulturmiljö, naturvärden och närliggande vattendrag.

Länsstyrelsen framför gällande naturmiljön att planområdet inventeras med avseende på artförekomster och naturmiljövärden då det saknas eventuella uppgifter om detta och då det idag finns naturmiljöer i närområdet som kan inhysa höga botaniska värden. Först när en sådan inventering är gjord går det att avgöra vilken hänsyn som vidare behöver tas.

Kommunen ska utreda om det föreligger särskilda skäl att upphäva strandskyddet och göra en intresseavvägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt kap. 13§ miljöbalken (MB) uppfylls och att det finns särskilda skäl enligt 18c-g §§ MB.

För dagvatten ser Länsstyrelsen positivt på att detta kommer kunna hanteras inom planområdet. Det kommer behöva säkerställas att tillståndet i Trosaån samt att MKN för vatten inte försämras till följd av planen.

Planområdet ligger inom aktsamhetsområde med risk för skred och bedömer likt kommunen att en geoteknisk undersökning och kompletterande undersökningar gällande ras- och skredrisk behöver tas fram.

Länsstyrelsen bedömer gällande kulturmiljö och fornlämningsområdet att ny bebyggelse kommer medföra skada på riksintressanta värden då befintliga utblickar mot Trosaån och sambanden mellan fornlämningsmiljöer delvis byggs bort. Länsstyrelsen förordar att kommunen tar fram en volym- och gestaltungsstudie för att på mest fördelaktiga sätt anpassa ny bebyggelse till de riksintressanta värdena, samt att fornlämningarna ska ges tydlig uppmärksamhet för boende och allmänhet genom skötsel och skyltning. Detta föreslås kunna utföras med hjälp av en långsiktig skötselplan som bilaga till detaljplanen.

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

Natur

Mark och vegetation

Området består av en öppen gräsbevuxen sydöstlig sluttning ner mot Trosa å. Centralt i området finns en grusad parkeringsyta som dels används för kanotister eller besökare till scenen nedanför planområdet. Ytan används även som snötipp under

snörika vintrar. Genom den del som är tänkt att bebyggas löper stigar. Jordarterna består av övervägande glacial lera med svämsediment i åkanten i söder och en bergknalle i norr med sandig morän invid. Idag är stora delar av området gräsbevuxen naturmark med enstaka träd och en del ytor med slån.

På bilden är planområdet beläget väster om Centrumvägen.

Naturvärden

Inom planområdet finns inga skyddade naturområden, kända rödlistade arter eller kända naturvärden. Kommunekologen har gjort en bedömning av möjlig förekomst av höga naturvärden och behov av en naturvärdesinventering. Sannolikheten för höga naturvärden på det området som planeras för bostäder bedöms av kommunekologen som litet. Det finns inga registrerade arter i Artportalen. Ytan är idag bevuxen med en tjock grässvål där eventuellt kvarvarande ängsväxter har svårt att hävda sig.

Norr om den befintliga gång- och cykelvägen skulle det kunna finnas känsliga arter enligt kommunekologen. Brynmiljöerna och mångfalden av blommande bär och buskar såsom apel, slån och fågelbär mm är viktiga miljöer för pollinerare och andra insekter. Stråket binder ihop Lånestahedens naturreservat med ytterligare blomrika miljöer mot Alby och är därmed viktigt för grön infrastruktur. Detta område är planlagt som allmänplatsmark Natur med kommunalt huvudmannaskap och ingår i den skötselplan som Länsstyrelsen tagit fram i samråd med Trosa kommun.

Naturreservatet Lånestaheden är placerat drygt 1 km nordost om planområdet. Naturreservatet består av betade kalkrika hållmarker, hassellund och blandskogsmark med stort inslag av tall. Den östra delen som består av kalkrika hållmarken med hassellund hyser en rik och för länet sällsynt flora. De sydvästra delarna är värdefulla främst för det tätortsnära friluftslivet och den stora andelen död ved. Inom området har det registrerats 10 arter som står på rödlistan samt flera för länet ovanliga arter. Naturreservatets sydöstra del är ett utpekad Natura 2000 område. Prioriterade

naturtyper är karsthällmarker som är mycket ovanlig i länet samt omgivande silikatgräsmarker. I övrigt ska arten smalgrynsnäcka bevaras.

Söder om planområdet finns Trosaån och ytterligare ett grönområde som är detaljplanelagd. Ytan klipps regelbundet och utgör en större gräsmatteyta som dels har en scen, allmänt gångstråk och kan fungera som en centrumnära rekreationsyta. Området utmed Trosaån är varierat till sin karaktär med en blandning av iordninggjorda parkmiljöer, skog och urban miljö. Området utmed Trosaån är främst värdefullt som rekreationsstråk.

Planförslag:

Planen bevarar tillgängligheten till Trosaåns dalgång genom att föreslå ett grönområde (PARK) mellan de två bebyggelsegrupperna. Inom PARK-reglerad mark får gångstråk anläggas vilket betyder att det går att anlägga grusstigar och skyltar för att lyfta fram fornlämningsområdena. PARK-reglerad mark mellan fornlämningarna och Centrumvägen ska klippas. Fram till dess att föreslagen detaljplan vinner lagakraft lämnar Länsstyrelsen bidrag för skötseln. Inom området kommer kommunen utifrån Länsstyrelsens kulturmiljöenhets önskemål att tillgängliggöra den rika kulturmiljön genom nämnda grusstigar och skyltar. Inom ramen för det kommer Länsstyrelsens skötselplan att vara styrande och såväl natur- som kulturmiljö kommer att lyftas fram och bli ett än mer attraktivt stråk för boende och besökare i Vagnhärad. Om ytan som planläggs som PARK sköts som en äng med slätter framöver så kan en del ängsväxter återetableras vilket vore positivt. Detta kommer att kunna säkerställas då ytan ska även fortsättningsvis skötas enligt Länsstyrelsens skötselplan.

Detaljplanen inkluderar även skogspartiet norr om bebyggelsen, där känsliga arter skulle kunna förekomma. Detta område planläggs som allmän platsmark NATUR och fornlämningar markeras tydligt på plankartan. NATUR-reglerad mark ingår i Länsstyrelsens skötselplan. Brynmiljöerna i den NATUR-reglerad marken skulle ytterligare kunna förbättras genom viss uppluckring för att skapa en ännu mer variationsrik miljö med många olika arter av träd och buskar i olika nivåer vilket gynnar en mängd olika arter av växter, djur och svampar. Enligt förslag till skötselplan från Länsstyrelsen ser detta ut att kunna tillgodoses. Exploateringen i sig bedöms inte påverka dessa områden eller eventuella naturvärden. Det finns heller inte något behov av att genomföra en naturvärdesinventering utifrån platsens förutsättningar.

Enligt skötselplanen ska skogsområdet i NATUR-reglerad mark glesas ut för att synliggöra gravfältet. Lövträd ska prioriteras med inslag av barrträd i form av tallar. En omfattande röjning ska göras av småträd och buskage. Allt röjningsavfall ska forslas bort i överenskommelsen med Trosa kommuns kommunekolog. Årligen ska sly, rotskott, stubbskott, buskar och annat tas bort för att hålla området öppet i syfte att synliggöra fornlämningarna och stärka sambandet med Trosaån.

Förslag till situationsplan. Gångstråk får anläggas i grönområdet för att knyta an till vandringsleden Vagnhärad runt (Tindra Fastigheter med Scott Rasmusson Källander).

Vattenskyddsområde

Planområdet ligger inte inom vattenskyddsområde.

Strandskydd

Strandskyddet upphävdes i samband med antagande av gällande detaljplan P76-19. Vid antagande av gällande detaljplan förordade Länsstyrelsen, med stöd av 15 § tredje stycket naturvårdslagen (1964:822), att område för bostäder och fritidsområde inte ska omfattas av strandskydd. Dessa områden ansågs redan då sakna betydelse för att tillgodose strandskyddets syften. I samband med ny detaljplan återinträder det generella strandskyddet enligt Miljöbalken 7 kap. Strandskyddet omfattar land- och vattenområden 100 meter från strandlinjen på land och i vatten vid normalt medelvattenstånd. Planområdet är i huvudsak beläget utanför strandskyddat område. Den västra delen, samt det sydöstra hörnet, berörs dock av strandskydd.

Strandskydd 100 meter från Trosaån illustrerad i blått. Planområdesgränsen i röd streckad linje.

Trosaån är ett strandskyddat vattendrag.

Av 7 kap. 13 § Miljöbalken framgår att strandskyddets syfte är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. En kommun kan däremot genom bestämmelse i detaljplan upphäva strandskyddet om det finns särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c-d §§ Miljöbalken.

Enligt Miljöbalken 7 kapitlet 18 c § anges följande som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får man beakta endast om det område som upphävandet eller dispensen avser:

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Sörmlandsleden löper längs Trosaån.

Lokaliseringsprövning

Trosa kommun menar att dispensskäl fem om att marken behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området är tillämpligt.

I den lokaliseringsprövning som gjorts i arbetet med gällande översiktsplan pekas området ut som ett nytt boendeområde där motivet för ny bebyggelse är att området har förutsättningar att länka ihop västra och östra Vagnhärad till en sammanhängande tätort. Ny bebyggelse skulle skapa en mer stadsmässig miljö med säkra gång- och cykelförbindelser. Att utveckla området skulle även lyfta fram de rika kulturmiljöerna som finns norr om området samt skulle kontakten mellan fornlämningarna och Trosaån förstärkas.

Inom ramen för kommunens översiktliga arbete har en flera områden utretts och förkastats såväl i samband med ÖP2015 som med ÖP2021. Flera fördjupningsstudier har genomförts i Trosa och Vagnhärads tätorter i syfte att hitta lämpliga förtätningsområden inom respektive tätort. Trosa kommun arbetar utifrån den långsiktiga planeringsstrategin att bygga inifrån centrum och förtäta befintliga tätorter samt förstärka prioriterade kollektivtrafikstråk t ex det nordsydliga stråket från Trosa mot Vagnhärad och vidare mot Södertälje-Stockholm och Nyköping samt det västliga via Västerljung mot Nyköping söderut. Att förtäta befintliga tätorter är av stor betydelse eftersom det gör att utbyggd infrastruktur kan utnyttjas mer effektivt, boende lokaliseras nära offentlig service t ex förskola-skola, kollektivtrafik samt vård och omsorg och inte minst skapas ett bättre underlag för kommersiell service i form av handel och tjänster. I centrala Vagnhärad kan resultatet av detta arbete ses bl a i att Vagnhärads torg utvecklats med ett mer diversifierat utbud av butiker, restauranger och annan service sedan antalet bostäder ökat under den senaste tioårsperioden.

De fördjupningsstudier som gjorts har riktat fokus på områden i centrala lägen som kan stärka en långsiktig och hållbar stadsbyggnad. Det har både handlat om bebyggda områden som varit möjliga att omvandla till annat med en tätare struktur men också områden som av olika skäl varit obebyggda men där nya möjligheter att bygga ändrats över tid. I Trosa har flera sådana projekt genomförts under 2000-talet och även centrala Vagnhärad har förtätats i olika delar genom den här typen av omvandling.

I en tid då vikten att minska vår påverkan på klimat har just förtätningsprojekt blivit allt viktigare. Särskilt i en liten kommun som Trosa som historiskt dessutom haft en hög andel invånare som bilpendlat till arbetsplatser framförallt i Södertälje. Kommunen har under lång tid arbetat strategiskt med att ställa om kollektivtrafiken och prioritera snabba direktlinjer till viktiga målpunkter för att få fler att välja buss eller tåg till arbetet. Antalet infartsparkeringar har kontinuerligt byggts ut för att göra det bekvämt att välja kollektiva färdmedel och arbetet med att bygga ut gång- och cykelbanor har varit högt på dagordningen. För att ytterligare stärka underlaget och underlätta för invånarna är förtätningsprojekten av högsta betydelse. Om du bor nära stationen eller hållplatsen och du lätt kan nå den kommer fler att välja att resa kollektivt vilket också resandestatistiken för kollektivtrafiken visar i Trosa kommun. Ökningen har varit markant under 2010-talet och framåt.

När Centrumvägen pekades ut i översiktsplanen första gången år 2015 hade detta föregåtts av flera års studier och försök hade gjorts tidigare men fallit på osäkerheten att kunna anpassa till den mycket känsliga kulturmiljön på platsen. I nära dialog med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet och planenhet kunde dock området markeras och området har sedan beskrivits utifrån denna dialog. Centrumvägen är ett unikt område för kommunen som har förutsättningar som inte står att finna någonstans. Det är centralt beläget och kan anslutas till befintlig infrastruktur på ett enkelt sätt. Området skapar en naturlig länk mellan centrala och västra Vagnhärad och ur ett stadsbyggnadsperspektiv hör det till ett av de mer prioriterade områdena för såväl Vagnhärad som för kommunen som helhet genom sin möjlighet att länka ihop det nya med det gamla.

Kopplingen på platsen med riksintresset för Trosaåns dalgång och den rika fornlämningsmiljön är också unik för kommunen. I Trosa kommun och i synnerhet i Vagnhärad och dess närhet präglas landskapet av historien på många olika sätt. Det öppna jordbrukslandskapet som minner om tider då Östersjön sträckte sig in över land och utgjorde en viktig led in i landet och dagens åkerholmar utgjorde öar och holmar som idag rymmer bl a lämningar i form av boplatser, gravar och hållristningar. Vagnhärad har över tid haft en stor historisk betydelse vilket syns i de mycket signifikanta lämningar som finns både inom tätorten och i dess närhet. Dessa unika förutsättningar står ej att finna någon annanstans och dessa har varit av betydelse när området definierats.

Utifrån kommunen önskan att förtäta och skapa koppling mellan de olika delarna i Vagnhärad med naturlig närhet till fornlämningsområdet och årummet samtidigt som de nya bostäderna kan koppla an till befintlig infrastruktur, ha närhet till kollektivtrafik samt offentlig och kommersiell service har det vid kommunens prövning visat sig att det endast går att tillgodose dessa faktorer inom aktuellt planområde. Utifrån Länsstyrelsens önskemål har planområdet även utformats i det efterföljande detaljplaneskedet med hänsyn till fornlämningsområdet och dess koppling till Trosaån samt med inriktning på en tätare form av bebyggelse som särskilt önskats av Länsstyrelsen.

Andra områden som är utpekade i översiktsplanen bedöms inte kunna erbjuda dessa kvaliteter därutöver är finns inga motsvarande områden i kommunens ägo. Det finns heller inte några motsvarande privatägda områden utifrån ovanstående som skulle kunna planläggas. Den kommunala marken inom planområdet ligger, som nämnts, i ett mycket centralt läge med närhet till teknisk infrastruktur, kollektivtrafik, kommersiell och offentlig service samt rika rekreationsområden med höga kulturmiljövärden som inte går att återfinna någon annanstans i Vagnhärad, Västerljung eller Trosa.

Med tanke på det starka intresse som råder nationellt på att möjliggöra nya bostäder i en mycket attraktiv region som dessutom präglas av omfattande bostadsbrist menar Trosa kommun att skäl finns att häva strandskyddet utifrån dispensskäl fem. Utöver detta har Länsstyrelsen tidigare i sin Landsbygdsstrategi pekat ut Vagnhärad's tätort som del av ett område av stor betydelse för regional urban utveckling där utvecklingen inte bara är kopplad till kommunens utveckling utan även har betydelse för länet i stort. Inom dessa områden menade Länsstyrelsen att sektorsintressen skulle vägas mot intresset för urban utveckling och där den urbana utvecklingen skulle väga tungt i förhållande till enskilda sektorsintressen.

Planförslag:

Planen föreslår bebyggelse i begränsad omfattning 60 m från Trosaån, vilket innebär att strandskyddet i västra delen av planområdet inskränks. Planen föreslår att upphäva strandskyddet på kvartersmark som ligger inom strandskyddat område. Strandskyddet föreslås inte upphävas för allmän platsmark.

Strandskydd 100 meter från Trosaån illustrerad i blått. Detaljplanen föreslår upphäva strandskyddet på kvartersmark, men inte för allmän platsmark.

Motiv för upphävandet av strandskyddet är att planen utgör ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. Planen är ett förtätningsprojekt av strategisk betydelse för utvecklingen av en sammanhängande bebyggelse kring Vagnhärad centrum och stationsområde och det är även av strategisk betydelse för framtida bostadsförsörjning i Trosa kommun. Att fler bostäder byggs är ett högt allmänt intresse vilket har hög prioritet på såväl nationell och regional som på lokal nivå.

Planområdet är av strategisk betydelse för Vagnhärad tätort och dess utveckling. Idag utgör sträckan mellan Stenåldersvägen och Bronsåldersvägen ett öppet område som skapar en bild av att tätorten tar slut och vägutformning samt den öppna omgivningen förstärker detta. Vagnhärad består dock av flera äldre och nyligen utbyggda bostadsområden väster om Häradsgården och därför är en utbyggnad utmed Centrumvägen av stor betydelse för tätortens fortsatta utveckling.

I enlighet med kommunens gällande översiktsplan innebär en utbyggnad inom området att Vagnhärad stärks inifrån genom förtätning vilket är ett uttalat mål i översiktsplanen. Planförslaget är även förenligt med kommunens Kust- och strandplan vars slutsatser är inarbetade i gällande översiktsplan. Där anges att strandskydd kan hävas inom tätorten när tätortens utveckling är högt prioriterad, vilket bostäder i föreslagen tät struktur bedöms vara. Planförslaget syftar till att möjliggöra en tätare bebyggelse vilket Länsstyrelsen ofta lyft fram som lämpligt vid utbyggnad i strandnära områden i tätorter generellt och i synnerhet i dialogen kring detta projekt.

Ett upphävande av strandskyddet bedöms inte äventyra strandskyddets syfte eller motverka fri passage för allmänheten enligt MB 7 kap. 18 f §, eftersom tillgängligheten till strandområdet inte påverkas på något sätt jämfört med idag, det saknas naturvärden på platsen samt att planområdet är avskilt från strandområdet. Kommunen bedömer att det är möjligt att häva strandskyddet för bebyggelsen i de delar som berörs.

Upphävandet av strandskyddet bedöms därmed uppfylla särskilt skäl i Miljöbalken (MB) 7 kap. 18 c §. De skäl som kommer att åberopas för att häva strandskyddet är:

- 2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,*
- 5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området.*

Kommunen får enligt PBL 4 kap. 17 § upphäva strandskydd för ett område om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. Strandskyddet kommer således att upphävas i samband med att detaljplanen vinner laga kraft för det område som på plankartan är markerat med [a₁] och en administrativ gräns.

Planförslaget bevarar förutsättningar för allemansrättslig tillgång till strandområdet utmed Trosaån och förändrar inte livsvillkoren för djur- och växtlivet på land och i vatten. Föreslagen kvartersmark ligger inte i direkt anslutning till vattnet så att den kan hävdas påverka allmänhetens tillgång till detta. Kvartersmarken ligger väl avskilt från området närmast strandlinjen då det är avgränsat av Centrumvägen, en kommunal väg med tillhörande gång- och cykelväg, i söder. Trosaån och dess omgivande natur- samt strandområde är idag och kommer fortsättningsvis också vara allemansrättslig tillgänglig och goda livsvillkor för djur- och växtlivet kommer kunna bevaras. Inom planområdet finns inga särskilda naturvärden som lagstiftningen avser att skydda.

Planförslaget bedöms inte påverka negativt naturområdet söder om Centrumvägen eller Trosaåns strandområde. Planen föreslår ett grönområde mellan föreslagna bebyggelsegrupper för att möjliggöra ett naturstråk norr om planområdet till söder om Centrumvägen. Bebyggelsen föreslås också att placeras på ett sätt att utblickar bevaras från höjden till Trosaån.

Geotekniska förhållanden

Enligt en övergripande geologisk undersökning av SGU, ligger planområdet inom ett område med glacial lera, urberg samt sandig morän. Utanför planområdet, vid Trosaån finns svämsediment som är en jordart som bildas när vattendrag översvämmar omgivande mark. Berggrunden består till huvudsak av glimmerrik sedimentär bergart, som till exempel lerskiffer och siltsten.

Jordarter inom området är framför allt glacial lera, urberg samt sandig morän. Viss svämsediment finns närmast Trosaån (SGU). Planområdet är markerat i blått.

Statens geotekniska institut (SGI) genomförde år 1997 en översiktlig kartering av stabilitetsförhållandena i Trosa kommun. De största mäktigheterna förekommer i regel närmast Trosaån. De största mäktigheterna ca 20 m lera och silt har uppmätts i Vagnhärad.

I samband med detaljplanläggning har en geoteknisk utredning tagits fram (Sweco, 2022-09) som ett planerings- och projekteringsunderlag. Utredningen visar att marken sluttar ner mot ån med en höjdskillnad på ca 10 meter mellan planerad byggnation och åbotten. Generellt är släntlutning ca 1:10, lokalt ner mot ån har dock en släntlutning på ca 1:2 uppmätts närmast ån.

Området kring Trosaån är känd för sina stabilitetsproblem och genom åren har flera skred inträffat i direkt anslutning till ån dock inte i planområdets närhet. Beräkningar av stabiliteten har utförts i tre sektioner med kombinerad och odränerad analys för cirkulära och plana glidytor med de erforderliga säkerhetsfaktorerna planläggning för nyexploatering, befintlig bebyggelse och anläggning samt annan mark. Stabilitetsberäkningen har även förutsatt trafiklast på befintlig gata, inmätta marknivåer och topografi, utbredd last, lägsta vattennivån i Trosa ån och geotekniska materialegenskaper.

Utredningen visar att stabiliteten för mark inom exploateringsområdet generellt uppfyller kraven för "planläggning för nyexploatering" enligt Skredkommissionens rekommendationer under förutsättning att marken belastas med max 20 kPa. Detta förutsätter dock att stabiliteten för mark i anslutning till exploateringsområdet är tillfredsställande. Stabiliteten för mark vid Centrumvägen inom områdets södra del uppfyller kraven både inom och utanför exploateringsområdet. Stabiliteten inom områdets mellersta del är tillfredsställande såväl för mark inom och utanför exploateringsområdet. Stabiliteten för mark mellan inom områdets norra del, vid Trosaån, är otillfredsställande för "annan mark". Ett skred inom detta område bedöms

dock inte påverka stabiliteten för marken vid Centrumvägen eller inom exploateringsområdet med motivering nedan.

Den teoretiska glidyten är lång och en eventuell brottyta som sträcker sig från startpunkt till slutpunkt, där glidyten startar och slutar, som ligger cirka 55 meter ifrån varandra bedöms inte realistiskt. Beräkningarna i utredningen redovisar 2D-fallet där egenskaperna är oändliga in och ut ur sektionen. Sektion är utifrån en geoteknisk synvinkel utvald för att geometrin tolkats som en av de sämsta. Att en glidyta ska kunna utbildas med längd enligt ovan och den bredd som då behövs bedöms inte som realistiskt. Om 3D-effekter tillämpas på de bägge sidoytorna blir sektionens säkerhetsfaktor högre och krav uppfylls.

Risker för bergras och blocknedfall i den norra delen, väster om GC-vägen bedöms inte föreligga på grund av flacka marklutningar och inga observerade lösa jordblock.

Med hänsyn till risk för sättningar bör byggnader grundläggas på spetsburna pålar. Pålarna slås ner till morän och kan antas stoppslå på liknande nivå som utförda slagsonderingar. Stabilitetsförhållandena möjliggör preliminärt en maxbelastning av 20 kPa inom planerat exploateringsområde. Detta innebär att marken som mest får fyllas med massor motsvarande strax över 1 meter. Uppfyllnader eller schakter får inte ske inom området mellan Centrumvägen och Trosaån utan särskild utredning.

Slänter för VA-ledningar i leran bedöms kunna ställas i lutning 1:1 ner till max 2 meter. Vid djupare schakter kan spont erfordras. Risk för bottenuppträckning föreligger där lerlager underlagras av vattenförande friktionsjord, vilket kan förekomma i de högre delarna av området. Ingen personal får vistas i schakten innan friktionsjorden/moränen frilagts. Förekommande jordar tillhör till övervägande del materialtyp 5A och tjälfarlighetsklass 4. Byggnader ska grundläggas frostskyddat. Vatten från hårdgjorda ytor ska avledas på sådant sätt att erosion inte skapas.

För vidare arbete rekommenderas det i utredningen att kontinuerlig mätning av grundvattennivåer i installerade rör och vattennivåer i ån bör utföras 4 gånger per år under en period av minst ett år för att göra långtidsprognos och verifiera utförda antaganden vid stabilitetsberäkningar. Inom exploateringsområdet kan kompletterande geotekniska undersökningar behövas när byggnadernas lägen och utformning bestämts för slutligt val av grundläggningsmetod.

Planförslag:

Rekommendationer som ges i den geotekniska utredningen är att grundläggning ska ske med spetsburna pålar. Pålarna slås ner till morän och kan antas stoppslå på liknande nivå som utförda slagsonderingar, se ritningar till MUR. Stabilitetsförhållandena möjliggör preliminärt en maxbelastning av 20 kPa inom planerat exploateringsområde vilket innebär att marken som mest får fyllas med massor motsvarande strax över 1 m.

Slänter för VA-ledningar i leran bedöms kunna ställas i lutning 1:1 ner till max 2

meter. Risk för bottenuppressning föreligger där lerlager underlagras av vattenförande friktionsjord, vilket kan förekomma i de högre delarna av området.

Kulturmiljö

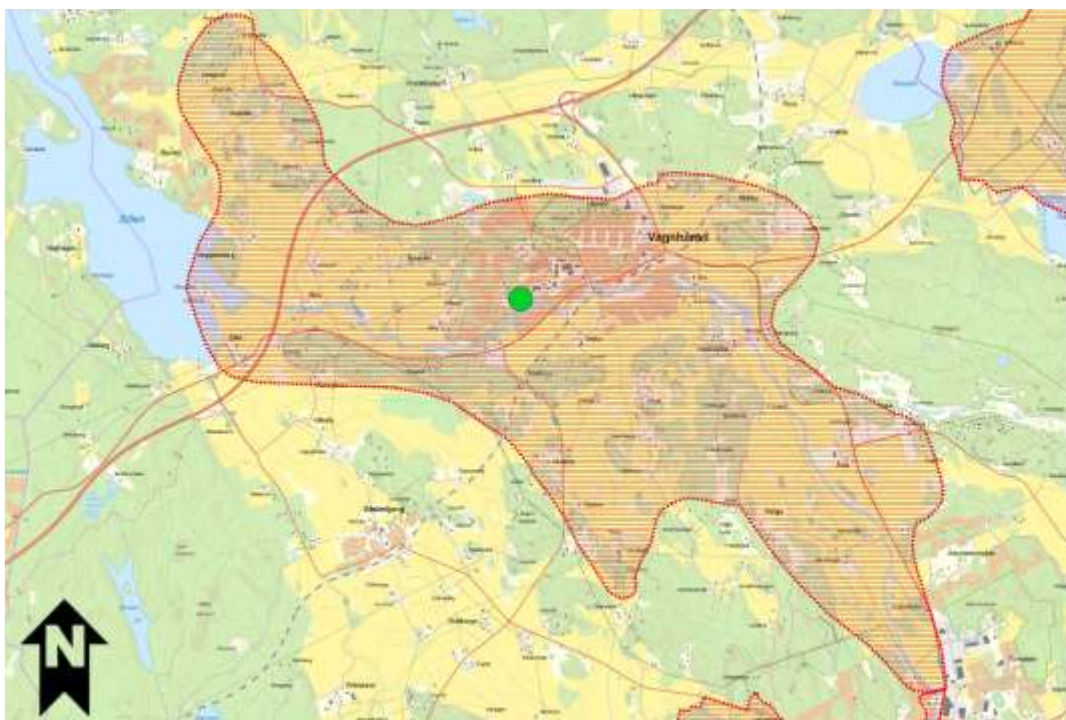
Riksintressanta kulturmiljövården

Planområdet är belägen inom den riksintressanta kulturmiljön Trosaåns dalgång som ska skyddas mot påtaglig skada enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Motivet till utpekandet av riksintresset är att dalgången kring Trosa å är ett av länets fornlämningstätaste odlingslandskap med riklig förekomst av fornlämningar kring ån. Fornlämningarna visar på lång bebyggelsekontinuitet och en stegvis kolonisation anpassad till den successiva landhöjningen. Trosaåns dalgång intar en särställning genom att vara en betydande centralplats ända sedan bronsåldern, vidare under järnåldern fram till senmedeltiden.

På höjdryggen nordväst om Vagnhärads samhälle utbreder sig en samlad forntida brons- och järnålders miljö med gravar, gravfält, boplatser, hållristningar mm. Den visuella kontakten mellan området med fornlämningar och Trosa å är grundläggande för förståelsen och upplevelsen av denna del av den riksintressanta miljön.

I Länsstyrelsens kunskapsunderlag till riksintresset framhålls att målen vid planering, för att kunna tillgodose riksintresset, bland annat bör fokusera på att:

- fornlämningar och deras fornlämningsområde ska bevaras,
- de rika fornlämningsmiljöerna och sambanden mellan dessa ska kunna förstås och upplevas,
- utblickar från fornlämningarna, över det öppna landskapet och ner mot Trosaåns dalgång ska bestå,
- ny bebyggelse inte ska anläggas i exponerade lägen,
- tydliga och pedagogiska fornlämningar ska tillgängliggöras, vårdas och skyltas.

Riksintresset Trosaåns dalgång med planområdet markerat i grön punkt (Länsstyrelsen).

Fornlämningar

Detaljplaneområdet ligger i en rik fornlämningsmiljö med lämningar från brons- och järnålder. Intill planområdet finns en stor anhopning fornlämningar i form av gravar, gravfält, boplatser och hållristningar.

Alla fornlämningar skyddas enligt 2 kap kulturmiljölagen (KML) tillsammans med ett tillhörande fornlämningsområde, vilket kan ses som ett skyddsområde. Fornlämningsområdet är viktigt för förståelsen, upplevelsen och skyddet av fornlämningarna. Inom fornlämningsområdet, vars storlek avgörs från fall till fall, gäller samma krav på tillståndsprövning enligt KML som inom själva fornlämningen, vid alla typer av markåtgärder.

Fornlämningar inom och intill planområdet, markerat med blå linje (Länsstyrelsen).

Den nordvästra delen av planområdet omfattar gravfältet L1984:7803 som rymmer 35 synliga gravar. Dessa utgörs av högar och stensättningar och en treudd. I sydväst och i norr finns två stensättningar (L1983:4090, L1983:4214) och på en berghäll i öster finns en gravhög, två stensättningar och två ytor med hållristningar i form av

skålgropar (L1984:8585, L1982:8304, L1982:8298, L1983:4212, L1983:4211). Det aktuella planområdet är till sin helhet beläget inom lagskyddat fornlämningsområde till gravfältet, högen, stensättningarna och hållristningarna. Länsstyrelsen att lämna tillstånd enligt KML till ingrepp i enlighet med detaljplanen, i det lagskyddade fornlämningsområdet enligt ovan.

År 2017 genomfördes på uppdrag av Länsstyrelsen i Södermanlands län en arkeologisk utredning av den sydöstra delen av det aktuella planområdet (Arkeologerna – Statens historiska museer, rapport 2017:162). Vid utredningen kompletterades fornlämningsbilden i nordöst intill de tidigare kända fornlämningarna. Därtill registrerades två nya fornlämningar: en härd/eldstad (L1982:8297) i den äldre åkermarken söder om gravfältet och lämningar efter en såg (L1982:8296) i anslutning till Trosa å. Även dessa båda är lagskyddade fornlämningar. Eftersom inga ytterligare lämningar eller fynd kunde konstateras i anslutning till härden avser Länsstyrelsen att lämna tillstånd enligt KML till borttagande av denna för detaljplanens genomförande, utan att begära ytterligare arkeologiska insatser.

Länsstyrelsens bedömning är att fornlämningarna i den forntida miljön vid Fagerhult och Lånestaheden, har ett synnerligen högt värde. Det vore dock möjligt att, genom en väl planerad detaljplan, förbättra fornlämningsmiljön. En sådan planering ska kännetecknas av en insiktsfull, kreativ och medveten utformning av området, som förhåller sig till, och förtydligar fornlämningsmiljön. Det gäller såväl bebyggelsens omfattning, placering som gestaltning. Värdet av fornlämningsmiljön ska förstärkas genom att den görs mer tillgänglig och förståelig för de boende och allmänheten, bland annat genom kontinuerlig skötsel av Naturmarken där fornlämningarna är belägna och gångstråken genom denna och uppsättandet av informationsskyltar och sittplatser. Därtill planeras framtagandet av en broschyr som kan användas för det boende i området, besöksnäringen och skolverksamheter. Länsstyrelsen har tagit fram en skötselplan och textförslag till två skyltar.

Havsvattennivån omkring år 0. Den visar betydelsen av platsen som länk upp mot landet från Östersjön. Planområdets ungefärliga utbredning markerat med rött (Länsstyrelsen).

Kommunens ställningstagande gällande kulturmiljön

Ett av riksintressets värden är just det öppna landskapet i Trosaåns dalgång med utblickar från områdets fornlämningar mot åmiljön. I detaljplanen lyfts riksintresset Trosaåns dalgång och fornlämningsmiljöerna fram som viktiga förutsättningar för området, så att deras kulturhistoriska och pedagogiska värden bevaras.

Exploateringen förutsätter att hänsyn tas till såväl riksintresset som fornlämningar för att minimera påverkan på dessa. Planförslaget ska inte påverka riksintresset negativt utan syftar istället till att stärka kulturmiljön. De omgivande höjderna med skog och kuperad hagmark ska hävdas för att behålla sin karaktär som är av betydelse för upplevelsen av helhetsmiljön.

I centrala Vagnhärad utgör planområdet ett unikt parti för riksintresset där sambandet mellan fornlämningarna och ån är tydligt. Detta har beaktats och tillvaratagits i detaljplanen genom placering av bebyggelse som tillåter ett fortsatt och förtydligt samband mellan fornlämningar och å miljön. Genom att dra nytta av en varsam exploateringen kan kulturmiljöintressen lyftas fram.

Kommunen ser möjligheter att ålägga exploatören att bekosta åtgärder inom fornlämningsområdet för att tydliggöra och informera om dessa. Bland annat kan det vara informationsskyltar, gångstråk, sittplatser och material som kan användas för besöksnäringen och skolverksamheter.

Den rika fornlämningsmiljön vid Fagerhult och Lånesta och sambandet till Trosaån (Länsstyrelsen).

Planförslag:

Resultatet från den arkeologiska utredningen samt känd information rörande fornlämningar i närområdet har beaktats i förslaget. Länsstyrelsens rekommendationer på hanteringen av fornlämningsytor och objekt har följts i planen.

Genom att arbeta med bland annat material, höjder, gestaltning och färgsättning kan den framtida bebyggelsen anpassas såväl till intilliggande bebyggelse men också de fornlämningsmiljöerna som ligger i närheten.

Fornlämningsområdena som det ser ut idag framträder dock inte i någon större utsträckning eftersom de tillåts växa igen. En av förutsättningarna i planförslaget har därför varit att fornlämningsmiljöerna och riksintresset för Trosaåns dalgång lyfts fram som värdefulla kulturhistoriska och pedagogiska egenskaper i området.

I Riksantikvarieämbetets skrift "Handbok i fornminnesvård" ges förslag på hur fornlämningar kan göras publika men samtidigt skyddas. Publikanpassning handlar ofta om fysiska åtgärder som att anlägga stigar, vägar eller plattformar. Stigar bör anpassas efter hur naturen ser ut och efter var synliga fornlämningar finns och ska helst anpassas till terrängen. Man bör välja material som smälter in i omgivningen, som trä och natursten. De vanligaste sätten för kulturmiljövården att förmedla platsers historia är genom skyltar, informationshäften och via internet. Dessa har olika förutsättningar men fungerar ofta bra tillsammans genom att de kompletterar varandra.

Fakta, bilder och illustrationer måste anpassas så att besökarna förstår budskapet och platsen. Skylthållare kan göras på många olika sätt och ska vara så neutrala som möjligt i framtoningen. Det är viktigt att vid placering av skyltar tänka på hur dessa påverkar totalmiljön.

Förslag på skyltar. Foto: KNM Informationssystem AB, Robert Danielsson, Gabriel Hildebrand och Bengt A. Lundberg. (Handbok i fornminnesvård)

Fornlämningarna har inkluderats i planområdet för att kunna skydda de via planbestämmelser i detaljplanen. Marken med fornlämningarna regleras som naturmark i detaljplanen. Angränsande kvartersmark får inte bebyggas inom en minst fem meter bred remsa. Placeringen av husen har gjorts så att utblickar till Trosaån är möjlig från fornlämningarna. En skötselvårdplan kan i enlighet med den arkeologiska utredningen upprättas för att säkerställa fornlämningarnas skydd.

Bebyggelseområden

Service

Planområdet är beläget ca 600 m väster om Vagnhärad centrum med bland annat

livsmedelsbutiker, frisör, bensinstation, sporthall och skolorna Hedebyskolan (åk 7–9), Fornbyskolan (åk f-6) samt Fagerängs förskola. Ett mindre verksamhetsområde är beläget ca 150 m söder om planområdet på andra sidan Trosaån. Detta område genomgår för tillfället en omvandling och fler bostäder är planerade där inför framtiden.

Planförslag:

Detaljplanen föreslår ingen ny service utan hänvisar till den befintliga i omkringliggande områden.

Bebyggelse

Inom planområdet finns ingen befintlig bebyggelse. Omgivande bebyggelse består främst av radhus och friliggande enbostadshus och till viss del av låga lamellhus. Bostadshusen är som högst två våningar. Nordost om Häradsgården finns några längor av trevåningar höga flerbostadshus. Fastighetsstorlekarna varierar mellan ca 100–600 kvm för rad- och kedjehus och mellan ca 800–3000 kvm för enbostadshus. Inom området finns bostadsbebyggelse av varierande kvalitet och som blivit uppförda under 1930–40-tal samt mellan 1960–80-tal.

Bebyggelse utmed Bronsåldersvägen och Stenåldersvägen.

Planförslag:

I utformningen av planförslaget har hänsyn till fornlämningar, riksintresseområde för kulturmiljö, ledningsfrågor samt geotekniska frågor särskilt beaktats. Omsorg har således riktats mot placering av kvarters- och allmän platsmark, gestaltning och skala för att exploateringen ska fungera gentemot befintliga kulturmiljöintressen.

Tillkommande bebyggelse ska placeras varsamt, och anpassas efter platsens kulturhistoriska lämningar. Den nya bebyggelsen ska också anpassas till platsens naturliga topografi och nuvarande vegetation ska sparas i största möjliga mån. Innergården ska utformas med planteringar och grönska som möjliggör infiltration av dagvatten och ansluta mot befintlig natur i omkringliggande marker.

Inom planområdet föreslås en elnätstation (E) som likt tillkommande bebyggelse ska placeras varsamt och anpassas efter platsens kulturhistoriska lämningar. Elnätsstationen får ha en högsta nockhöjd om 4,0 meter.

Utemiljö i bostadskvarteret, den planterade växtligheten ska smälta in på platsen och utformas för möjliggörande av infiltration av dagvatten. Illustration: Scott Rasmusson Källander.

Planförslaget innehåller fyra friliggande flerbostadshus och två radhus med sammanlagt cirka 46 nya bostäder. Flerbostadshusen får uppföras i tre våningar och radhusen i två våningar (högsta nockhöjd 14,5 meter respektive 13 meter). Radhusen är placerade med långsidan mot gatan och nära plangränsen mot Centrumvägen, så att en skyddad gårdsmiljö skapas mellan radhus och flerbostadshus (kryssmark). Ett radhus och två flerbostadshus placeras åt öster i anslutning till befintlig bebyggelse. Ett radhus och två flerbostadshus placeras mot befintlig bebyggelse i väster. Detta ger ett tydligt avstånd mot fornlämningar och lämnar fria siktlinjer från fornlämningar i skogen och ut mot Trosa å (B & PARK). Uthus har en högsta tillåtna byggnadsarea om 40 m² och en högsta nockhöjd om 4 meter. Uthus får inom egenskapsområdet totalt utgöra en byggnadsarea om 80 m² (e₁). Uthus ska placeras minst 4,5 meter från fastighetsgräns.

Flygvyillustration över området som visar placering av planerad bebyggelse. Illustration: Scott Rasmusson Källander.

Bostadsbebyggelsen ska vara uppdelad på sex huskroppar vilka föreslås ges en varierad utformning med huvudsakligen träfasad där färgsättning huvudsakligen ska vara i jordartskulörer eller obehandlat träd. Tak på huvudbyggnader ska vara av plåt i neutral färgsättning samt vara utformat som sadeltak med en takvinkel mellan 14–45 grader. Byggnadernas höjd regleras med hänsyn tagen till befintliga utblickar från norr till söder. Våningshöjderna medger akustikkrav med träbyggnadsteknik. Utformningskraven gäller även för föreslagna uthus. För nätstationen gäller en högsta nockhöjd om 4 meter samt att anläggningens gestaltning ska anpassas till kulturmiljön.

Husen och bebyggelsegruppernas ska placeras på ett sätt som tillgängliggör och synliggör de stora kulturmiljövärdena, främst i form av att fornlämningar och utblickar mot Trosaån, bevaras och förstärks. Stängsel får inte uppföras mot Centrumvägen.

Föreslaget radhus mot Centrumvägen i träfasad, neutral takfärgsättning med möjliga utblickat mot Trosaån. Illustration: Scott Rasmusson Källander.

Föreslaget flerbostadshus mot Centrumvägen i träfasad, neutral takfärgsättning med möjliga utblickat mot Trosaån. Illustration: Scott Rasmusson Källander.

Friytor

Grönstruktur

Planområdet är omgivet av ett skogsområde i norr som sammanlänkas med naturreservatet Lånestaheden och ett naturområde på andra sidan Centrumvägen mot Trosaån.

Vagnhärad präglas i hög grad av grönska och oavsett var någon befinner sig i Vagnhärad är det alltid nära till såväl mindre som större sammanhängande grönområden. Denna struktur är delvis uppkommen av den rikliga förekomsten av fornlämningar inom och i direkt anslutning till orten. Ett unikt, sammanhängande stråk med fornlämningar från flera tidsperioder sträcker sig ifrån Centrumvägen väster om Häradsgården, norr om Skolvägen, norr om Hagarna fram till Lånesta. Fornlämningsstråket är riksintressant för kulturmiljövården och utgör en viktig del i samhällets grönstruktur.

Lek och rekreation

Inom planområdet finns ingen bebyggelse eller anläggningar för lek och rekreation. I direkt anslutning till planområdet finns ett sluttande skogsområde som förmodligen nyttjas för lek och rekreation. En kommunal lekplats och ett utegym är placerade längs Centrumvägen ca 350 m öster om planområdet.

Naturreservatet Lånestaheden är belägen ca 1 km från planområdet. Naturreservatet Lånestahedens tilltalande miljön och närheten till bebyggelsen gör det till ett omtyckt utflyktsmål. Väl upptrampade stigar och en eldstad vittnar om detta. Särskilt naturreservatets sydvästra delarna är värdefulla främst för det tätortsnära friluftslivet. Det finns gång- och cykelstråk mellan planområdet och naturreservatet.

Trosaå är också ett närliggande viktigt naturområde som förser invånare med ett tätortsnära rekreationsområde. Området utmed Trosaån är varierat till sin karaktär med en blandning av iordninggjorda parkmiljöer, skog och urban miljö. Området utmed Trosaån är främst värdefullt som rekreationsstråk. Sörmlandsleden löper längs Trosaån och hela åområdet är utpekade som prioriterad grönsstruktur i kommunens översiktsplan.

Planförslag:

Planen innebär att ett naturområde kommer tas i anspråk för bebyggelse. Det berörda området har inte stora natur- och rekreationsvärden, utan det är omgivande områden som innehar större natur- och rekreationsvärden (NATUR). Exploatering enligt planförslaget bedöms dock inte påverka rekreationsvärdena negativt då natursläpp sparas mellan bebyggelsen (PARK). Inom områdena reglerade som NATUR och PARK ska markens naturliga topografi bevaras.

På bostadsgårdarna finns möjlighet att skapa lek- och vistelseytor (kryssmark) och dessa ska anpassas till bebyggelsen men också anspela på den intilliggande naturen. Bostadsgårdarna ska avgränsas subtilt genom markbeläggningar av naturliga material.

Skogsmarken i norr bevaras i sin helhet. Genom att arbeta med att tillgängliggöra fornlämningsområdet norr om bebyggelsen kommer möjligheten till rekreation i ett unikt fornlämningsområde att avsevärt förbättras.

Vy från Naturstråket. Bostadsgårdarna anspelar på den intilliggande naturen och den naturliga topografin i PARK och NATUR är bevarad. Illustration: Scott Rasmusson Källander.

Växtligheten på bostadsgårdarna föreslås spegla och förstärka områdets flora och fauna genom en blandning av perenner och ängsväxter.

Gator och trafik

Gatustruktur

Planområdet försörjs med trafik från väg 219 via Centrumvägen. Bronsåldersvägen och Stenåldersvägen fungerar som uppsamlingsgator för närliggande bostadsbebyggelse i nordsydlig riktning.

Centrumvägen västerut.

Bilvägar och angöring

Vägområdet för Centrumvägen är mellan ca 8–9 m och den skyltade hastigheten är 40 km/h. Utmed körbanans norra sida löper ett gång- och cykelstråk. Vägen är kantad av grönska och öppna diken sträcker sig mellan korsningen Gärdesvägen och Lundbyvägen.

Planförslag:

Planen föreslår att angöring sker från Centrumvägen och Bronsåldersvägen.

Gång- och cykelvägar

Ett gång- och cykelstråk löper längs Centrumvägens norra sida. Genom planområdet löper ett kommunalt gång- och cykelstråk mellan Bronsåldersvägen och Skolvägen i norr. Det finns även gångstigar genom det närbelägna skogs- och naturområdet.

Gång- och cykelstråk löper i östvästlig riktning genom planområdets norra gräns.

Planförslag:

Planen ger befintlig gång- och cykelväg stöd i detaljplann (GÅNG) längs med naturmarken genom planområdet som sammankopplar befintliga gång- och cykelstråk med en nordsydlig koppling. Befintliga gångstigar i skogen bevaras. Samtliga gång- och cykelvägar ligger inom naturmark.

Parkering

Inom planområdet finns en befintlig grusad parkeringsyta som kommer att tas bort i samband med att planen genomförs.

Planförslag:

Parkering ska lösas inom fastigheten för både radhus och flerbostadshus (n₁). P-normen för planområdet är 1,2.+ besöksparkering. Särskild omsorg ska ägnas åt utformning av parkeringsplatserna, bland annat genom inslag av planteringar och grönska. Förråd ska anläggas i anslutning till de föreslagna husen.

Förslaget sett från områdets östra parkering. Illustration: Scott Rasmusson Källander.

Kollektivtrafik

Vid väg 219/800 Stationsvägen finns busshållplats Fabriksvägen, som ligger ca 600 m från planområdet på andra sidan Trosaån. Hållplatsen trafikerar bussar till Trosa tätort, Västerljung, Södertälje, Gnesta och Nyköping. I Vagnhärad centrum finns busshållplats Vagnhärad centrum, som ligger ca 700 m från planområdet. Hållplatsen trafikerar bussar till Trosa, Gnesta och Södertälje. I Vagnhärad station, ca 1,2 km från planområdet, finns regional tågstation med avgångar mot Södertälje-Stockholm samt Nyköping-Norrköping-Linköping. Från Vagnhärad station avgår även bussar mot Trosa tätort, Nyköping, Stockholm, Gnesta och Södertälje.

Trafikflöden och prognos

Det planerade bostadsområde avgränsas i söder av Centrumvägen där veckomedeldygnstrafik är runt 1480 fordon/dygn, enligt kommunens mätning 2016. Tyvärr saknas senare data som är möjliga att använda. Trafikmätningar som gjorts under perioden påverkad av covid-19 är besvärliga att dra långtgående slutsatser utifrån. Centrumvägen har en hastighetsbegränsning om 30 km/h och hade vid mätningen 2016 0% tung trafik. Sedan dess har utbyggnaden av Alby fortsatt och nyligen inleddes även arbetet med Alby etapp 2. Detta har genererat tung trafik men detta är av övergående karaktär.

Störningar

Radon

Området utgör normalriskområde för radon enligt kommunens översiktliga markradonutredning. Ny bebyggelse ska uppföras radonsäkert.

Förorenad mark

Inom planområdet finns inga kända markföroreningar. Väster om planområdet gjordes under början av 2010-talet en sanering för Kroghs silverfabrik. Detta är slutfört och någon påverkan på planområdet finns inte.

Buller

För nybebyggelse skall Riksdagens riktvärden för högsta tillåtna bullernivå uppfyllas. För nybebyggelse ska förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader (SFS 2015:216) uppfyllas. Enligt förordningen bör buller från vägar inte överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden.

Trafikbuller från tillkommande biltrafik alstrar inte bullernivåer som kräver några speciella åtgärder. Centrumvägen är förhållandevis lågt trafikerad och har en låg hastighetsbegränsning vilket innebär att bullerpåverkan för planerade bostäder bedöms som mycket liten. Planområdet påverkas inte av buller från Södra stambanan eller väg 800.

Ingen bullerutredning för aktuellt planförslag kommer att tas fram. Trosa kommun gör regelbundet trafikmätningar och en mätpunkt finns öster om planområdet invid Hedebyhallen på Centrumvägen. Mätpunkten är belägen vid en av de starkaste målpunkterna i tätorten och fångar upp trafik till Fornbyskolan (årskurs F-6) samt till högstadiet Hedebyskolan. Därutöver trafikeras punkten av besökare till Hedebyhallen vilken är den största sporthallen i kommunen samt badhuset Safiren vilken är en komplett träningsanläggning med simhall, gym, gruppträningslokaler mm. Även besökare till kommunens äldreboende Häradsgården passerar mätpunkten. Aktuellt planområde är beläget väster om dessa målpunkter och det går att anta att en övervägande majoritet av dessa fordon stannar vid någon av dessa och inte fortsätter förbi planområdet. Enligt trafikräkningen är ÅDT vid mätpunkten 1 235 fordon/dygn och aktuell hastighetsbegränsning är 30 km/h. Vid planområdet är högsta tillåtna hastighet 40 km/h och ÅDT beräknas vara betydligt lägre än vid mätpunkten. Jämförelsevis kan nämnas att ÅDT på en intilliggande väg tillika mätpunkt är 116 fordon/dygn

Planförslag:

Trafikbuller från tillkommande biltrafik bedöms inte alstra bullernivåer som kräver några speciella åtgärder. Under byggnation ska exploatören säkerställa att det finns en plan för att hantera byggbuller.

Farligt gods

Väg 218 och 219 är transportled för farligt gods. Planområdet i sig är lokaliserat på säkert avstånd från vägarna och kommer inte att generera några risker förenade med transporter med farligt gods.

Översvämning

Utifrån kommunens översiktliga översvämningskartering bör golv i all ny bebyggelse ligga på +2,25 m ö h för att marginaler ska finnas till framtida höga flöden. Planområdet är betydligt högre beläget. Det föreligger inte någon risk för höga flöden från Trosaån eftersom planområdet är högt beläget ovanför ån.

Skred och erosion

Vagnhärad drabbades år 1997 av ett omfattande skred nedströms från planområdet räknat. Efter det gjordes omfattande geotekniska utredningar utmed åstränderna i hela Vagnhärad tätort. Från Lundby norr om planområdet har kommunen successivt utfört stabiliseringsåtgärder för att säkerställa tätorten från att drabbas av ytterligare skred.

Markförhållandena bedöms övergripande som goda inom planområde och bedömningen är att det inte föreligger någon skred- eller rasrisk utifrån de förhållanden som råder på platsen. I samband med projekteringen kommer geotekniken inom planområdet utredas inför framtagande av bygglov och bygghandling för att avgöra slutlig grundläggningsmetod. Genomförd geoteknisk utredning kommer att utgöra grund för projekteringen.

Utanför planområdet finns det förutsättningar för stranderosion vid åkanten i jordarten svämsediment. Detta påverkar inte planområdet.

Viss risk för stranderosion vid Trosaån i jordarten svämsediment (gröna markeringar).
Planområdet markerat med röd cirkel (SGI).

Teknisk försörjning

Inom området finns kommunal vatten- och avloppslösning. Ledningar finns i del av planområdet, längs Centrumvägen. Dessa kommer i samband med exploateringen att flyttas längre ner mot Centrumvägen, utanför aktuellt planområde.

Dagvatten

Enligt kommunens dagvattenpolicy ska dagvatten omhändertas lokalt och dagvatten från tomter ska så långt som möjligt infiltreras inom egen fastighet.

Planområdet är möjligt att ansluta till kommunala dagvattenledningar i och med att det i direkt anslutning finns utbyggda kommunala dagvattenledningar.

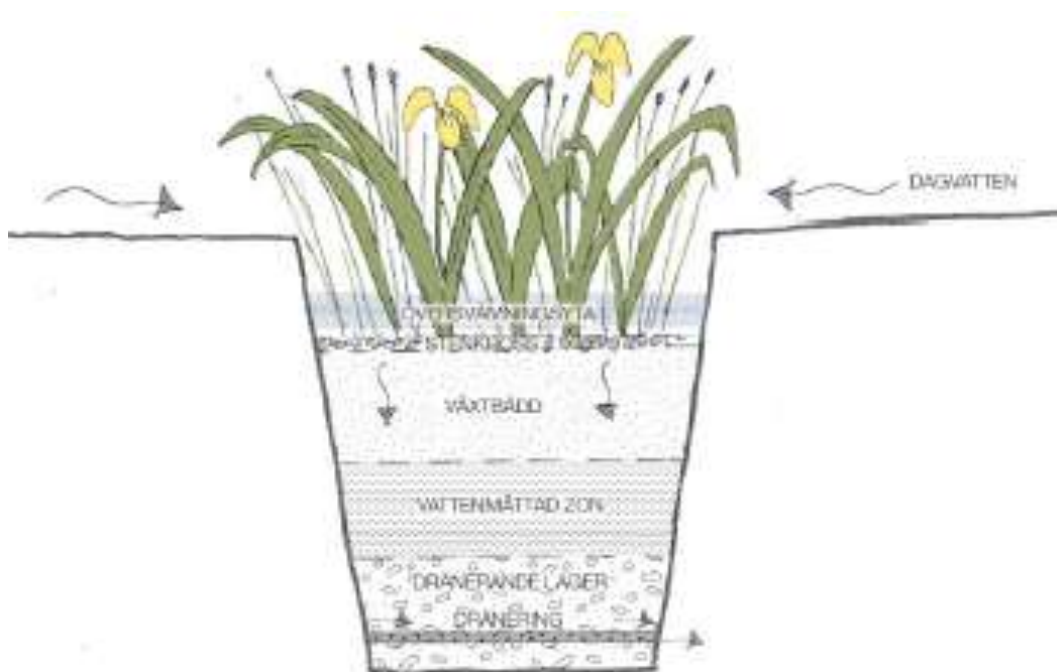

Ett dike löper längs gång- och cykelstråket.

Planförslag:

Planområdet är idag obebyggt, vilket innebär att antalet hårdgjorda ytor kommer att öka i och med att området bebyggs och förtätas som följd av planen. Dagvatten ska i största möjliga utsträckning tas omhand lokalt, i enlighet med kommunens VA-policy samt den dagvattenutredning som tagits fram (Norconsult, 2022). Slutlig lösning kommer att beslutas i samband med projektering av området samt regleras såväl ansvarsmässigt som ekonomiskt i kommande exploateringsavtal.

Dagvattenutredningen visar att för att uppnå kravet om att varken dagvattenflödet eller föroreningsbelastningen får öka jämfört med befintlig situation samt att förbättringsbehov av föroreningar i recipienten nås föreslås i utredningen lösningar för hantering av dagvatten i form av upphöjda eller nedsänkta regnbäddar och biodiken med biokol. Beräkningarna visar att föreslagen dagvattenhantering bedöms uppnå kravet på fördröjning och för rening uppnås kraven samtliga föroreningskoncentrationer samt för majoriteten av den årliga mängden av de undersökta föroreningarna.

Principskiss för utformning av regnbädd (Norconsult 2022).

Den årliga mängden av krom förväntas öka med 6 % och den årliga mängden kvicksilver med 5 % jämfört med befintlig belastning. På grund av att planområdet planeras att omvandlas från naturmark till bebyggd mark är det en utmaning att rena dagvattnet till att inte överskrida föroreningsbelastningen från befintlig nivå.

Planområdet uppskattas inte att riskera att drabbas i någon större utsträckning av skyfall efter föreslagen framtida exploatering så länge den föreslagna bebyggelsen höjdsätts så att vattnet rinner runt husen.

Detaljplanen kommer att säkerställa ytor för framtida dagvattenlösningar vilka kan gestaltas som en naturlig del av landskapet.

Markavvattning

Ett markavvattningsföretag/dikningsföretag för del av Trosaån men löper väster om planområdet. Planområdet markerat med röd cirkel.

Värme

Byggnader ska vara utformade så att energiförbrukning minimeras. För att underlätta

konvertering till alternativa värmekällor ska byggnaderna förses med lämpligt värmesystem, exempelvis ett vattenburet system. Utnyttjandet av förnyelsebara energikällor ska eftersträvas för att möjliggöra en långsiktig ekologisk hållbar uppvärmning. I de fall fjärrvärmeanslutning är möjlig bör detta eftersträvas. Fastigheten är möjlig att ansluta till fjärrvärme.

El, tele och bredband

El-, tele och bredbandsledningar är anslutet till området.

Planförslag:

Inom planområdet föreslås en nätstation (E) för att förstärka elförsörjningen. E-områdets avgränsning är satt efter önskade skyddsavstånd med hänsyn till bostäder samt placerat för att anpassas till den riksintressanta kulturmiljön. Till nätstationen önskar Vattenfall Eldistribution AB ett minsta E-område om 10x10 meter.

Avfallshantering

Närmaste återvinningsstation för källsortering finns på Skolvägen vid Gnestavägen. Sophämtning sker enligt anvisningar av Tekniska enheten på Trosa kommun. Återvinningscentral för grovavfall, farligt avfall och elektronik finns på Korslöt återvinningscentral, som ligger ca 3 km öster om Vagnhärad station längs väg 800.

Planförslag:

Områdets avfall ska hanteras i enlighet med gällande kommunala bestämmelser. Angöring med sopbil görs på område för parkering.

Inverkan på miljön

Mark och vegetation

Den mark som planen föreslår för byggnation är idag en öppen gräsbevuxen yta med sluttning mot sydöst ner mot Trosa å. Planförslaget avser bevara områdets kupering och vegetation där det är möjligt. Naturmarkens naturliga topografiska förutsättningar och vegetation mellan bebyggelsegrupperna ska bevaras.

Riksintressen, kulturmiljö och fornlämningar

Planområdet ligger inom den riksintressanta kulturmiljön Trosaåns dalgång (MB 3 kap 6 §). Detta är ett av länets fornlämningsstättaste odlingslandskap med tätt förekommande fornlämningar kring Trosaåns dalgång. Idag är dock fornlämningarna inte synliga i någon större utsträckning eftersom området tillåtits växa igen. Planen avser att synliggöra fornlämningsområdena, bevara visuella samband mellan fornlämningarna och mellan fornlämningarna och Trosaåns dalgång. Planen föreslår att ny bebyggelse på platsen ska uppföras så att sambanden mellan de intilliggande fornlämningarna, liksom utblickarna mellan fornlämningarna och ån, ska kunna förstås och upplevas. Tydliga och välbevarade fornlämningar ska tillgängliggöras genom att vårdas och skyltas.

REDOVISNING AV PLANENS GENOMFÖRANDE

Organisatoriska frågor

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän platsmark.

Ändrad lovplikt

Marklov krävs för ändring av markens höjd med mer än 0,5 meter.

Genomförandetid

Genomförandetiden är fem (5) år efter planen vunnit laga kraft.

Genomförandetiden innebär att om planen ändras eller upphävs före genomförandetiden har fastighetsägaren rätt till ersättning för den skada denne åsamkas. Efter genomförandetiden fortsätter detaljplanen att gälla med dess byggrätter, men ändras eller upphävs planen finns det ingen rätt till ersättning för byggrätter som går förlorade.

Tidplan

Planarbetet bedrivs med standardförfarande PBL (2010:900). Tidplanen är preliminär och kan komma att justeras under arbetets gång.

Augusti 2022	Beslut om samråd
September 2022	Samråd
December 2022	Beslut om granskning
Januari 2023	Godkännande i SBN
April 2023	Antagande i KF
Maj 2023	Laga kraft

Ansvarsfördelning och huvudmannaskap

Allmän plats

Kommunen är huvudman för allmän plats (Natur) och (Park). Kommunen ansvarar därmed för anläggande, drift och underhåll av allmän platsmark.

Till detaljplanen hör bilagan Skötselplan för område med fornlämningar vid Centrumvägen, del av Fagerhult 2:10, Vagnhärad, Trosa kommun (Länsstyrelsen Södermanlands län, 2020-10-01, uppdaterad 2022-11-01). Beslut om att anta bilagan kommer fattas i samband med antagande av detaljplanen. Skötselplanen biläggs planhandlingen.

Vatten- och avlopp

Kommunen är huvudman för de allmänna vatten- och avloppsledningarna. Frågor som rör utbyggnad av vatten- och avloppsnätet handläggs av Tekniska enheten vid Trosa kommun.

Anslutning sker vid av kommunen anvisad punkt och utbyggnaden bekostas av

exploatören. Enskilda ledningar på kvartersmark anläggs och bekostas av exploatören.

Dagvatten

Dagvatten ska omhändertas lokalt enligt framtagna dagvattenutredning och kommunens dagvattenpolicy. Inom planområdet finns möjlighet till fördröjning. Slutlig hantering av dagvatten avgörs i samband med genomförandet och ska godkännas av kommunens tekniska enhet.

Geoteknik

Planområdet är beläget inom ett område med besvärlig geoteknik. Inför samrådet har en geoteknisk utredning tagits fram som visar på att det inte föreligger någon risk för skred inom planområdet. Kommunen kommer dock inför granskningen att komplettera denna med fördjupade studier invid åstranden för att säkerställa om behov finns för erosionsskydd eller liknande. Vibrationer på intilliggande fastigheter ska beaktas i bygglovsskedet samt att vibrationsmätare kan behöva placeras ut.

El

Vattenfall Eldistribution AB ansvarar för elnätet. Vid arbeten i närheten av Vattenfalls anläggningar ska kabelutsättning begäras. Elsäkerhetsverkets strömföreskrifter ska följas vid Vattenfalls anläggningar och att offert på flytt av kablar eller eventuella el-serviser beställs hos Vattenfall.

Tele

Telia Sonera AB ansvarar för telenätet.

Fiber

Fibernät finns utbyggt i anslutning till planområdet.

Bebyggelse på kvartersmark

Exploatören ansvarar för anläggande eller upprustning samt drift och underhåll av samtliga anläggningar och bebyggelse inom kvartersmark.

Exploatören ansvarar för och bekostar hela eller delar av kostnaden för eventuell flyttning av dagvatten-, vatten-, avlopps- och elledningar samt tele/bredbandsledningar inom kvartersmark. Exploatörerna ska samråda med ansvarigt bolag inom Trosa kommun eller annan ledningsägare som berörs.

Exploatören ska säkerställa det gångstråk som passerar över kvartersmark.

Genomförandeorganisation

Mark-, exploaterings- och avtalsfrågor och bygglovsansökan handläggs av Samhällsbyggnadskontoret på Trosa kommun.

Vattenfall Eldistribution AB ansvarar för elnätet och Telia Sonera AB ansvarar för telenätet. Fibernät finns i anslutning till planområdet från Trofi.

Lantmäteriförrättningar föranledda av aktuell detaljplan hanteras av Lantmäteriet.

Nybyggnadskarta beställs av Metria, Katrineholm, eller den som för tillfället är kommunens mät- och kartentreprenör.

Fastighetsrättsliga frågor

Lantmäteriförrättningar föranledda av aktuell detaljplan hanteras av Lantmäteriet.

Fastighetsbildning ska vara genomförd innan bygglov beviljas och bekostas av Trosa kommun.

Servitut

Inom området finns inga befintliga servitut.

Ekonomiska frågor

Plankostnad

Trosa kommun betalar framtagande av detaljplanen.

Gatukostnader

Kostnader för vägutbyggnad m.m. regleras i markanvisningsavtalet.

Vatten och avlopp

Kostnaden för vatten och avlopp tas ut genom anslutnings- och driftavgifter enligt gällande VA-taxa.

Avtal

Trosa kommun avser att teckna ett exploateringsavtal med exploatör.

Geotekniska förhållanden

Vid genomförandet av planen ska de geotekniska förhållandena beaktas i enlighet med framtagna utredning.

Fornlämningar

Skulle under byggnation fornlämningar påträffas ska arbetet omedelbart avbrytas och Länsstyrelsen kontaktas.

Tekniska frågor

Vatten och avlopp

Kommunalt vatten- och spillvattennät med anslutningspunkter ska byggas i anslutning till planområdet.

Dagvatten

Dagvatten ska omhändertas lokalt enligt framtagna dagvattenutredning och kommunens dagvattenpolicy. Inom planområdet finns möjlighet till fördröjning. Slutlig hantering av dagvatten avgörs i samband med planens genomförande och

ska godkännas av kommunens tekniska enhet.

Medverkande

Medverkande tjänstemän

Linda Axelsson, planchef

Mats Gustafsson, samhällsbyggnadschef

Medverkande konsulter

Maria Hjort, planeringsarkitekt, Norconsult AB

Sarah Olsson, planeringsarkitekt, Norconsult AB

Anna Lagerquist Sergel, planeringsarkitekt, Norconsult AB

Trosa kommun

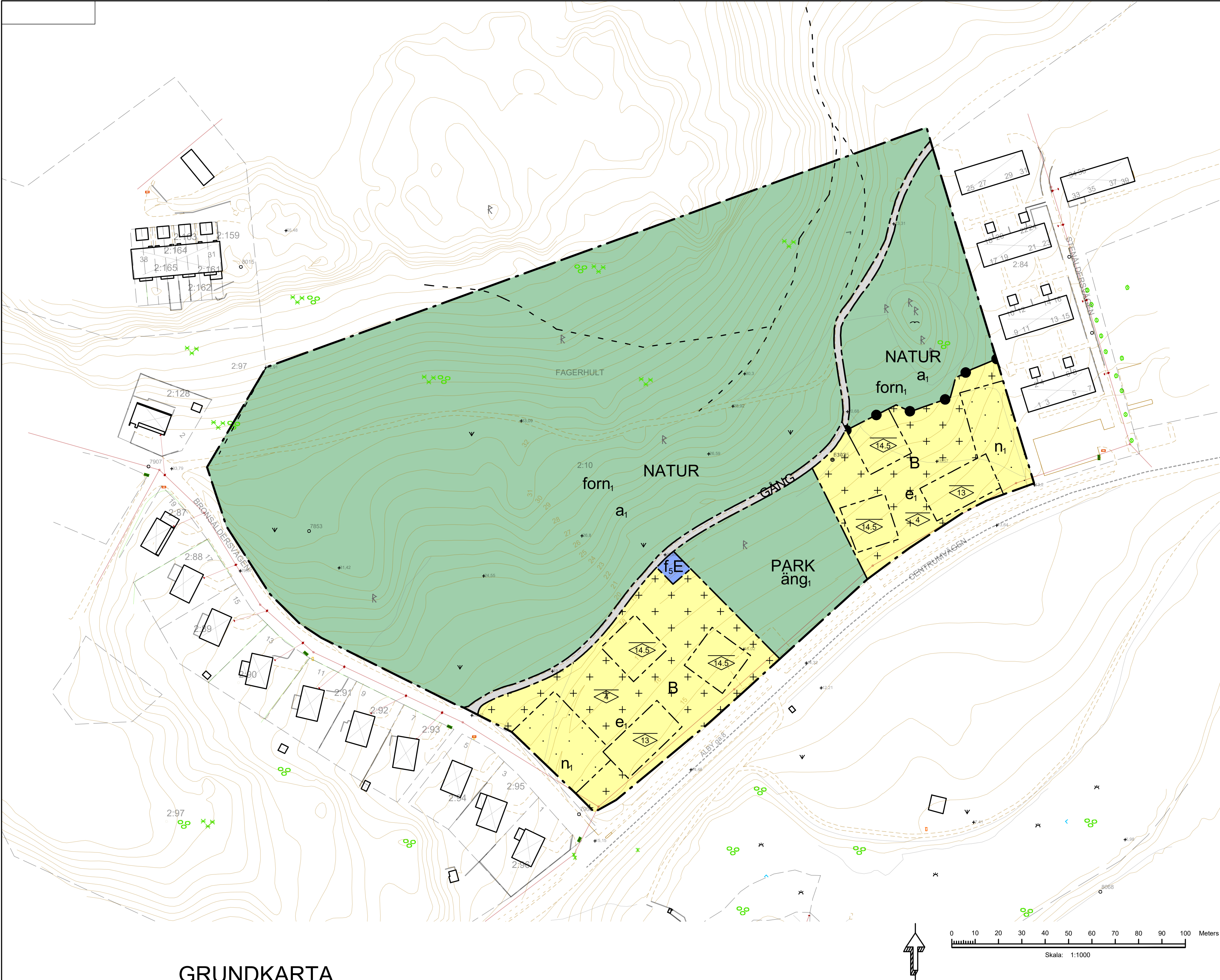
Samhällsbyggnadskontoret

Linda Axelsson

Planchef

Mats Gustafsson

Samhällsbyggnadschef

GRUNDKARTA
till deltaljplan för
Centrumvägen, Vagnhärad

Trosa kommun Södermanlands län

Kartbeteckningar, ett urval

- Traktgräns
- Fastighetsgräns
- Fastighetsbeteckning
- Bostad, husliv/ takliv
- Komplementbyggnad, husliv/ takliv
- Körbana, GC-bana, ej kantsten/ kantsten
- Höjdkurva
- Lövträd/ Barrträd
- Lövskog/ Barrskog
- Äng/ Åker
- Fornminne

Koordinatsystem i plan: SWEREF 99 18 00
Koordinatsystem i höjd: RH2000

Beteckningsbeskrivning enligt HMK-Ka.
Grundkartan upprättad genom revidering och komplettering
av fotogrammetriskt framställd primärkarta, 2022-03-07
Fastighetsredovisningen hänför sig till 2022-02-25

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Bestämmelser utan beteckning gäller inom hela planområdet.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmänna platser med kommunalt huvudmannaskap. 4 kap. 1 § 1 nr 2 p.

- GÅNG: Gång-och cykelväg
- PARK: Park
- NATUR: Naturområde

Kvartersmark. 4 kap. 5 § 1 nr 2 p.

- B: Bostäder - i likhet med illustration
- E: Tekniska anläggningar

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

Utformning av allmän plats. 4 kap. 5 § 1 nr 2 p.

- äng: Parkmarken ska utformas med en naturlig ängskaraktär. Gångstråk genom området som ansluter till naturen ska anordnas
- forn₁: Inom naturmarken tillåts åtgärder i syfte att tillgängliggöra fornlämningsområdet.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Bebyggandets omfattning. 4 kap. 11 § 1 nr 1 p.

- e₁: Inom eigenskapsområdet tillåts komplementbyggnader om totalt 80 kvm byggnadsarea, för respektive eigenskapsområde. Högsta byggnadsarea per byggnad är 40 kvm

- Marken får inte förses med byggnad
- Marken får endast förses med komplementbyggnad

- Högsta nockhöjd i meter

Placering. 4 kap. 16 § 1 nr 1 p.

Uthus ska placeras minst 4.5 meter från fasthetsgräns

Utformning. 4 kap. 16 § 1 nr 1 p.

- Tak på huvudbyggnader ska utformas som sadeltak med en takvinkel mellan 14-45 grader. Fasaderna ska huvudsakligen vara av trä. Färgsättning ska huvudsakligen vara i jordartskulörer eller obehandlat trä.
- Tak på huvudbyggnader ska vara av plåt i neutral färgsättning
- Gestaltning ska ske med ledning av illustrationer i planbeskrivningen samt i samråd med Trosa kommun. Hänsyn ska tas till de bakomliggande fornlämnarna
- f₅: Anläggningens gestaltning ska anpassas till kulturmiljön. Högsta tillåtna nockhöjd är 4 meter

Utförande. 4 kap. 16 § 1 nr 1 p.

- Nivåskillnader över 1 meter ska tas upp i sockel
- Byggnader ska anläggas så att en kontinuerlig avrinning av dagvatten säkerställs
- Stängsel/staket får inte uppföras mot Centrumvägen eller parkområde

Markens anordnande och vegetation. 4 kap. 12 § 1 nr 1 p.

- n₁: Parkering får anordnas

Stängsel och utfart. 4 kap. 9 §

- Stängsel ska anordnas

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetid. 4 kap. 31 §

Genomförandetiden är 5 år från den dag detaljplanen vinner laga kraft

Ändrad lovplikt. 4 kap. 10 § 1 nr 2 p.

- a₁: Marklov krävs för alla typer av grävning, schaktning och övertäckande

Strandskydd

Strandskyddet upphävs inom kvartersmark under förutsättning att detaljplanen vinner laga kraft

Upplysningar

Inom kvartersmarken är gröna inslag viktiga, den naturliga ängskaraktären ska bevaras. Om fornynd eller fornlämnning påträffas ska arbetet omedelbart avbrytas vad gäller fyndplatsen eller fornlämnningen och dess närmaste omgivning. Anmälan ska omedelbart göras till Länsstyrelsen.

Till planen hör: () Planprogram (x) Planbeskrivning		() Behovsbedömning () Miljökonsekvensbeskrivning (x) Fastighetsförteckning () Samrådsredogörelse		(x) Plankarta med bestämmelser (x) Illustrationskarta (x) Utlåtande efter granskning	
Detaljplan för				Granskningshandling	
del av Fagerhult 2:10 Centrumvägen, Vagnhärad				Beslutsdatum	Instans
				Samråd	BN
Trosa kommun, Södermanlands län				Granskning	BN
Upprättad 2022-12-06				Godkännande	
Sarah Olsson, Norconsult AB Planarkitekt				Antagande	
				Laga kraft	
Linda Axelsson Planchef					

Agneta Scharp

2020-10-01

436-2749-2020

010-223 43 41

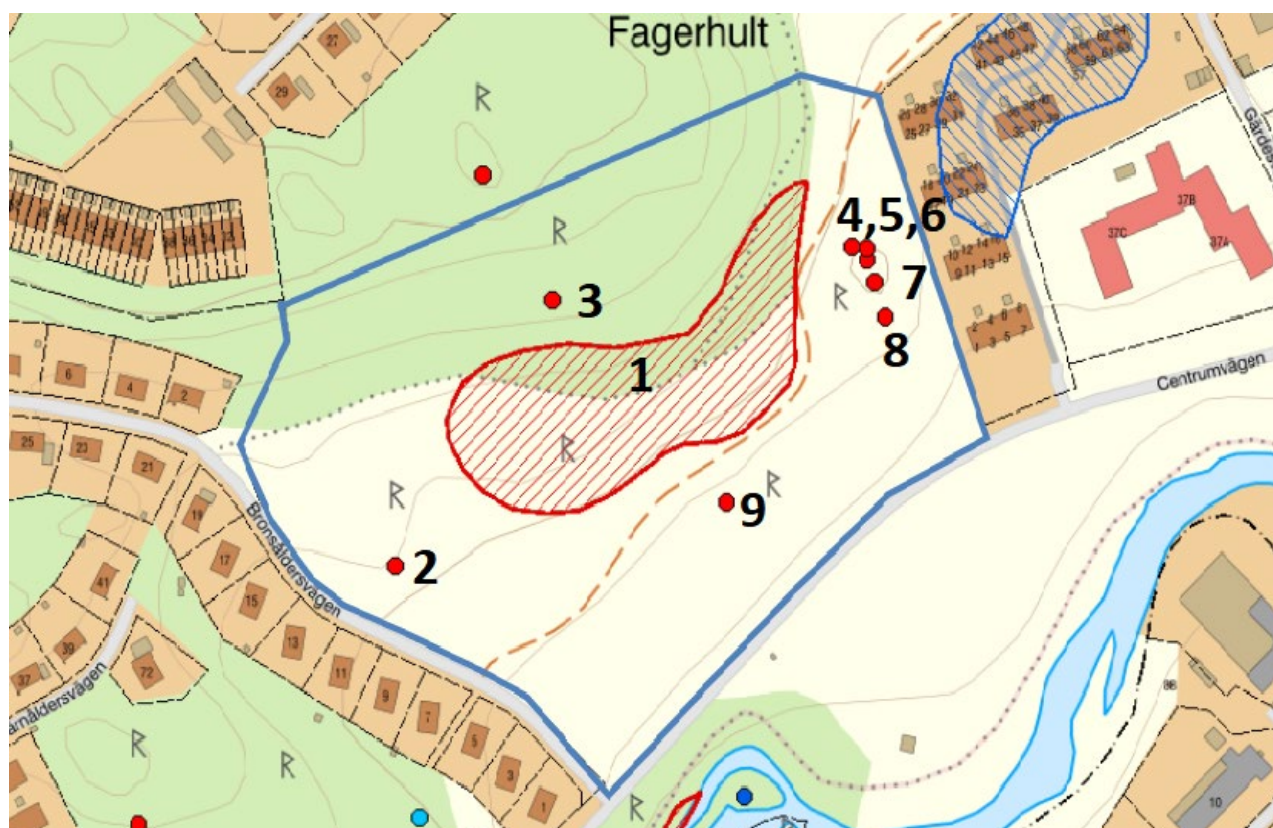
Uppdaterad 2022-11-01

Skötselplan för område med fornlämningar (gravfält, gravar och hållristningar) vid Centrumvägen, del av Fagerhult 2:10, Vagnhärad, Trosa kommun

Skötselplanens syfte

Det övergripande syftet är att göra fornlämningarna inom skötselområdet synliga och kända för såväl de boende i närområdet som för områdets skolor och besökare. Genom att fornlämningarna är kända bidrar de till områdets attraktion och risken för att fornlämningarna skadas är mindre.

Skötselinsatserna gör att fornlämningsmiljön blir en fin plats att vistas på som stimulerar till natur- och kulturupplevelser.

Skötselområdet (blå linje) och områdets kända fornlämningar (1-9)

Postadress
611 86 NYKÖPING

Besöksadress
Stora torget 13

Telefon
010-223 40 00

Telefax

E-post
sodermanland@lansstyrelsen.se

Organisationsnr
202100-2262

Plusgiro
35174-2

Bankgiro
5051-8653

Faktureringsadress
FE 98
838 73 FRÖSÖN

Internet
www.lansstyrelsen.se/sodermanland

2020-10-01

436-2749-2020

Mål för skötseln

Målet med skötselinsatser är att de forntida gravarna och hällristningarna i området ska bli möjliga att se och att sambanden fornlämningarna emellan, liksom mellan fornlämningarna och Trosa å ska kunna förstås och upplevas. Hela skötselområdet ska ha karaktären av öppen ängs- och hagmark för att det ska kännas tillgängligt och inte avskärmat och hotfullt för besökare och medborgare.

Fornlämning enl karta	Beteckning enl Fornsök	Typ	Storlek
1	L1984:7803	Gravfält med 35 synliga gravar varav 15 högar, 19 runda stensättningar och en treudd	- Högarna: 5 - 19 m diam och 0,6 - 2,5 m höga, flera med kantränna. - Stensättningarna: 3 - 8 m diam och 0,2 - 0,5 m diam. - Treudden. 15 m i sida och 0,7 m hög
2	L1983:4090	Rund stensättning	7 m i diam och 0,4 m hög
3	L1983:4214	Rund stensättning	7 m diam och 0,1 - 0,7 m hög med kantkedja
4	L1983:4212	Hällristning, 29 skålgropar	4 - 6 cm diam och 0,5 - 0,25 cm djupa, på uppstickande bergklack
5	L1983:4211	Hällristning, 1 skålgrop	4 cm i diam och 1 cm djup
6	L1984:8585	Hög	6 m diam och 0,7 m h
7	L1982:8298	Rund stensättning	5 m diam och 0,2 m hög med mittgrop
8	L1982:8304	Rund stensättning	Ca 4 - 5 m diam och 0,3 m hög
9	L1982:8297	Härd/eldstad	Vårdas inte, kommer att tas bort i samband med exploatering.

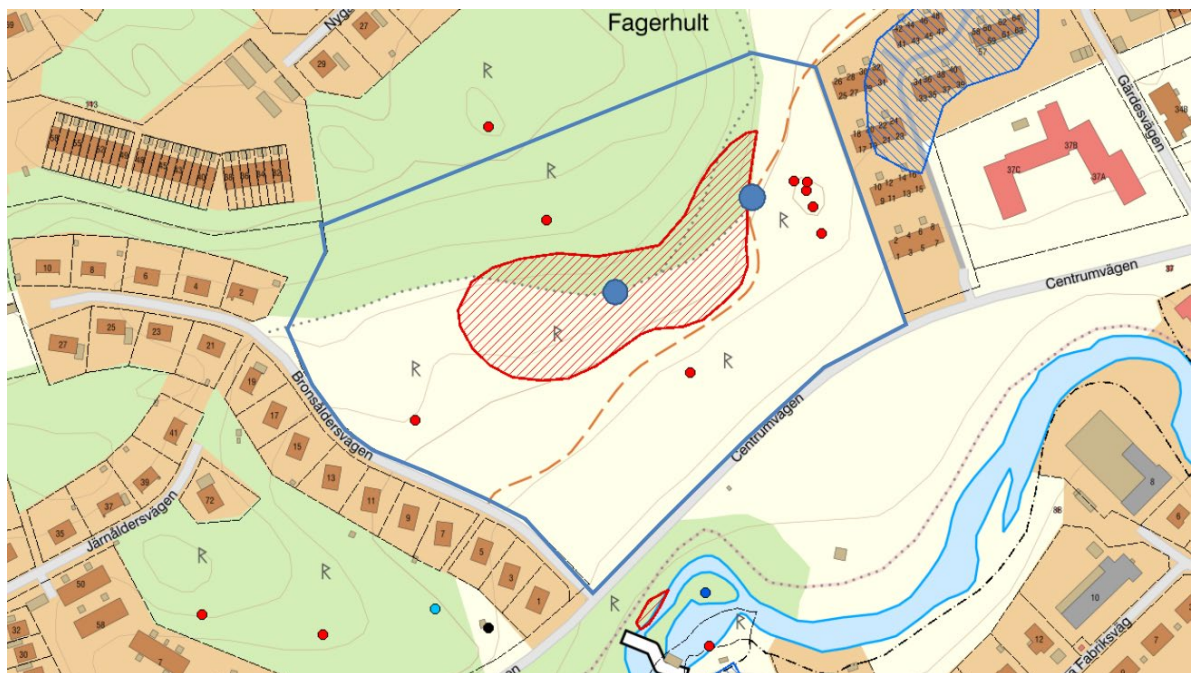
Inledande åtgärder

Skötselområdets karaktär av öppen ängs- och hagmark innebär att träden ska utgöras av gles blandskog med ett stort inslag av lövträd. De barrträd som tillåts etablera sig på platsen ska utgöras av tall.

Detta innebär:

- Inledande utglesning och avverkning av träd inom hela skötselområdet, i första hand dem som växer på synliga gravar.
- Röjning av småträd och buskage.
- Röjningsavfall forslas bort från området i överenskommelse med kommunekolog.
- Produktion (Eldrun arkeologi & landskap, Länsstyrelsen bekostar) och uppsättning av två skyltar (kommunen bekostar uppsättandet) efter samråd och tillstånd genom Länsstyrelsen.
- Utplacering av sittbänk efter samråd och tillstånd genom Länsstyrelsen.

De inledande åtgärderna har påbörjats och fortgår sedan år 2020 i kommunens regi med, tills vidare med bidrag från Länsstyrelsen.

Förslag till platser för skyltar (blå punkter)

Årligen återkommande åtgärder

Årliga åtgärder ska om möjligt inledas före midsommar så att området ser välkomnande ut inför sommarens besökare. Detta innebär:

- Røj bort sly, rotskott, stubbskott, buskar och annat för att behålla området öppet.
- Forsla bort röjningsavfall från området i överenskommelse med kommunekolog.
- Sörj för återväxten av träd genom att behålla träd som etableras på bra platsen, men på ytor som inte innehåller synliga gravar.

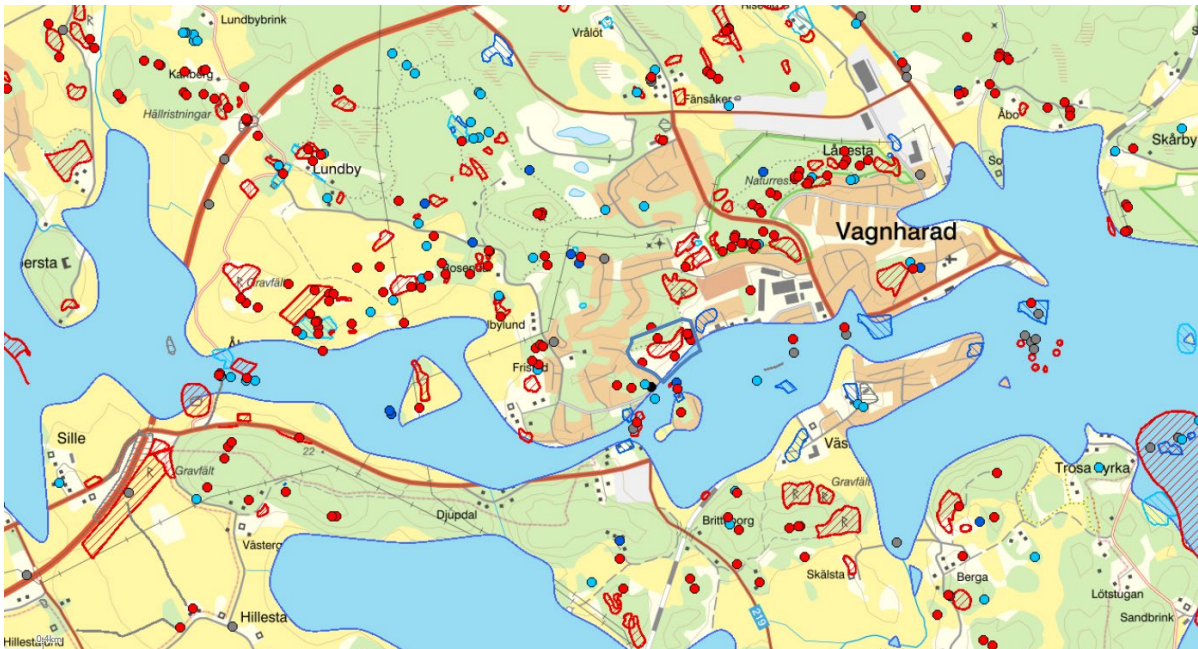
- Den stora gräsytan närmast Centrumvägen ska hållas fri från träd och buskar till dess att detaljplan reglerar markanvändningen.
- Håll skötselområdet rent från skräp och trädgårdsavfall så att området ger ett vårdat intryck.
- Rengöring/underhåll av kommande skylt och sittbänk.
- Fotodokumentation av årets skötselåtgärder och avstämning mot skötselplan.

Skogsstigen får inte beläggas med täckande material eftersom det sannolikt finns gravar utan synlig markering där stigen går. Den belysta promenadvägen i sydöst bör underhållas.

Beskrivning av fornlämningsmiljön

Skötselområdet ligger centralt inom den riksintressanta kulturmiljön Trosaåns dalgång som motiveras av att miljön utmed Trosa å är ett av länets mest fornlämningstäta landskap. Fornlämningar visar hur en kolonisation har anpassats till den successiva landhöjningen, och hur förhistoriska centrala platser efter hand har uppstått.

Skötselområdet omfattar en ca 6,5 ha inklusive den ca 1,5 ha stora gräsytan i sydöst. Marken utgörs av en sydösts lutning som vetter mot Trosa å. De högre delarna i nordväst består av skogsbevuxen morän med bergknallar medan gräsmarken i sydöst består av lerjord som varit uppodlad åker i äldre tider. Gräsmarken avses att bebyggas med bostäder i enlighet med detaljplan från år 2022 (Trosa kommun SBN 2017/40, Länsstyrelsens diarienummer 402-6804-2022).

Området kring skötselområdet för ca 3000 år sedan då vattennivån stod ungefär 15 meter högre än idag.

Inom skötselområdet finns nio lagskyddade fornlämningar. Dessa består av ett gravfält (1) med 35 synliga gravar, varav 15 är gravhögar, 19 är runda stensättningar och i norra delen av gravfältet finns en så kallad treudd. Den största högen är nästan 20 meter i diameter. Såväl högarna som stensättningarna har synliga stenar i ytan och en hög har en grop i mitten. Norr och väster om

2020-10-01

436-2749-2020

gravfältet finns ytterligare två runda stensättningar (2 och 3) båda ca 7 meter stora. Nummer 2 är helt övervuxen och av nummer 3 är kantkedjan synlig i form av en stenring. Också på bergknallen öster om gravfältet finns forntida gravar; två runda stensättningar (7 och 8) och en gravhög (6). På bergnallens norra del finns även ett 30-tal små skålgropar (4 och 5), vilket är en sorts hållristning. Enligt gammal folktradition sa man att det var i dessa som älvorna malde sitt mjöl och de kallas därför också för "älvkvarnar". Det är troligt att det inom skötselområdet finns ännu fler gravar under grästorven än de som är synliga.

I samband med en arkeologisk utredning år 2017 av gräsmarken sydöst om gravfältet hittade arkeologerna en förhistorisk härd/eldstad (9) med sot och brända stenar, men ingenting mer som kunde tyda på att man bott eller använt denna plats. Här planerar Trosa kommun att detaljplanera för nya bostäder.

På bergsryggen kring Fagerhult och Lånestad finns ett stort antal gravfält, gravar och boplatser. Området har varit en betydelsefull plats som legat vid en viktig vattenfarled under bronsåldern och järnåldern, för ca 2500-1000 år sedan.

Ansvar för skötseln

Platsen är en av de ca 50 objekt med mycket högt kulturhistoriskt värde som Länsstyrelsens i samråd med kommunerna har valt ut för skötselåtgärder i Södermanlands län. Länsstyrelsen har, i mån av medel, lämnat bidrag till fornminnesvård till Trosa kommun för den aktuella platsen.

Ansaret för skötseln av området ska övertas av Trosa kommun i samband med att detaljplan för området antas. Övertagandet av skötselansaret är en insats för att tillgose riksintresset Trosaåns dalgång (PBL) i samband med att kulturmiljön tillfogas ny bebyggelse i känsligt läge. Därtill är skötselplanen ett villkor genom en särskild åtgärd för att bevara fornlämningarna (2 kap 13 § kulturmiljölagen (KML), för att få tillstånd att bygga i lagskyddat fornlämningsområde (2 kap 2 § KML).

Till dess att detaljplanen vinner laga kraft avser Länsstyrelsen att lämna bidrag skötsel av fornlämningsmiljön.

Upplysningar

Det går att parkera utmed Bronsåldersvägen i sydväst. Genom området går skogsstig och i sydöst en promenadväg med belysning. Området är tillgänglig för rörelsehindrade genom promenadvägen och möjligen genom stigen.

SKÖTSELPLAN FORNVÅRDSOBJEKT 6 (8)

Datum

Diarienummer

2020-10-01

436-2749-2020

Skötselområdet från söder. Norr om fältet syns den belysta promenadvägen och mellan buskagen (foto Länsstyrelsen år 2016).

*Del av centralt belägen gravhög och Trosa å i trädridån på andra sidan Centrumvägen
(foto Länsstyrelsen år 2016)*

Slyröjd skogsstig (foto Trosa kommun ÅR 2020)

Slyröjd skogsstig (foto Trosa kommun ÅR 2020)

Administrativa uppgifter

Fornlämningarnas beteckning enligt Fornsök: L1984:7803, L1983:4090, L1983:4214, L1983:4212, L1983:4211, L1984:8585, L1982:8298, L1982:8304

Skötselområdet ligger inom område av riksintresse för kulturmiljövården: Trosaåns Dalgång D46

Lämningstyp: Gravfält gravar, hållristningar

Datering: Bronsålder och järnålder, ca 3500 BP-1000 BP

Naturreservat: –

Övriga reservat: –

Fastighetsbeteckning: Fagerhult 2:10

Fastighetsägare 1: Trosa kommun

Socken: Trosa Vagnhärad

Kommun: Trosa

Länsstyrelsens diarienummer: 431-2749-2020, 402-6804-2022 m.fl.

*Utförare: (adress, telefon, e-post): Trosa kommun, Tekniska enheten, c/o Maria Johansson
maria.johansson@trosa.se*

Obligatorisk sändlista:

Trosa kommun, Tekniska enheten och Samhällsbyggnadskontoret

Länsstyrelsen i Södermanlands län: Landsbygdsenheten,

Natur- och miljöenheten och Samhällsbyggnadsenheten

**Detaljplan för Centrumvägen, del av
Fagerhult 2:10, Trosa kommun**

Granskningsutlåtande

2023-02-07

**Detaljplan för Centrumvägen, del av Fagerhult 2:10,
Vagnhärad, Trosa kommun, dnr 2017/40**

Granskningsutlåtande

Upprättat av Samhällsbyggnadskontoret, Trosa kommun.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2022-12-06 § 80, att uppdra till Samhällsbyggnadskontoret att skicka ut förslag till detaljplan för Centrumvägen, del av Fagerhult 2:10 på granskning.

Detaljplanehandlingar sändes ut till berörda enligt fastighetsförteckning daterad 2022-09-02. Handlingarna har även funnits tillgängliga på biblioteken i Trosa och Vagnhärad, samt på Trosa kommuns hemsida.

Granskning har skett från 2022-12-22 till 2023-01-26.

Under granskningen har följande skrivelser inkommit:

Nr	Datum	Remissinstans/fastighetsägare	Synpunkter
1	2023-01-10	Sörmlandskustens Räddningstjänst	Synpunkter
2	2023-01-10	Region Sörmland	Ingen erinran
3	2023-01-24	Trafikverket	Ingen erinran
4	2023-01-24	Fastighetsägare X	Synpunkter
5	2023-01-26	Statens Geotekniska Institut	Ingen erinran
6	2023-01-26	Vattenfall Eldistribution AB	Synpunkter
7	2023-01-26	Länsstyrelsen Södermanlands Län	Synpunkter

**Ej sakägare enligt Plan och bygglagen

Synpunkter

1.Sörmlandskustens Räddningstjänst

Yttrande gällande detaljplan för fastighet Fagerhult 2:10 i Trosa kommun

Räddningstjänsten har tagit del av följande handlingar:

- Plankarta, daterad 2022-12-06, upprättad av Samhällsbyggnadskontoret, Trosa kommun.
- Planbeskrivning, daterad 2022-12-14, upprättad av Samhällsbyggnadskontoret, Trosa kommun.
- Samrådsredogörelse, daterad 2022-11-03, upprättad av Samhällsbyggnadskontoret, Trosa kommun.
- Underrättelse om granskning, daterad 2022-12-16, upprättad av Samhällsbyggnadskontoret, Trosa kommun.

Sörmlandskustens räddningstjänst lämnar följande kommentarer:

- Det finns tillgång till en brandpost i anslutning till nya bostäder inom den sydvästra delen av fastigheten och tillgången till brandvatten anses därför vara tillfredsställande där. Avståndet till brandpost från nya bostäder i den östra delen av fastigheten uppgår till ca 200 m. Avsnitt 2.6 i P114 Distribution av dricksvatten bör följas. Där anges att ett lämpligt avstånd mellan brandposter i områden med släckning från brandposter är 150 meter, vilket medför att man som längst får 75 meter till närmsta brandpost.

Bemötande

Informationen är vidarebefordrad till exploatör och kommunen va-enhet inför kommande projektering.

4.Fastighetsägare X

Samhällsbyggnadskontoret

Referens: UNDERRÄTTELSE OM GRANSKNING

Förslag till detaljplan för Centrumvägen, del av Fagerhult 2:10 Vagnhärad, Trosa kommun

Dnr: SBN2017/40 Datum 2022-12-16

Samtliga synpunkter nedan är noterade och daterade 2023-01-24.

Planbeskrivning sida 1.

Standardutförande PBL 2010:900. Detta ger Trosa kommun stora möjligheter att korrigera/revidera föreslagen detaljplan med avseende byggnationernas slutförande. Genom detta förfarande vid beslut av detaljplan vet man inte hur slutligt resultat kommer att bli.

Bakgrund. Sidan 4,

”Området är av strategisk betydelse för tätortens utveckling genom att det gör att Vagnhärad bättre håller ihop som tätort”

Synpunkter: Genom att Trosa kommun troligen medvetet försummat skötseln av nämnda område under många år så har delar av bebyggelsen på Bronsåldersvägen avskärmats vilket innebär att de tidigare väl synliga "gravkullarna och vackert väl-placerade husen på Bronsåldersvägen" i stort gömts undan av ohämmad växtlighet. Tillsammans med grönområdet på andra sidan om Centrumvägen och välvårdade gravkullar och ängen som detaljplanen gäller gör sammanhållningen av Vagnhärad väster ut väldigt synbar och behöver ingen bebyggelse för att tydliggöra sammanhållningen.

Alltså hålls Vagnhärad ihop på ett naturligt sätt från Gärdesvägen till Stenåldersvägen och Bronsåldersvägen med ett parkliknande fornminnes område och väl synliga bebyggelsen på Bronsåldersvägen.

Planens syfte och huvuddrag sid. 4 fjärde stycket.
"Husen får uppföras i tre våningar"

Synpunkter:

Här ska ett förtydligande skrivas om att det är två radhus, två våningar och fyra flerfamiljshus, tre våningar och ingenting annat.

Program för planområdet.

Sidan 7. "Detaljplaner.

Här anges ett antal olika bebyggelser av kjedjehus/enplanshus/radhus/två planshus där byggnadshöjder anges. 7,2 meter byggnadshöjd är högsta höjden. Häradsgårdens regleras med högsta byggnadshöjd på 9 meter. Även byggarea och tomtarea anges. Aktuell detaljplan anger 14,5 respektive 13 meter. Om man vanligen har c:a 2,5-3 meter per våning så blir bygghöjden för två plan ungefär 7-7,5 meter och för tre plan ungefär 11 meter. Av vilken anledning på sidan 26 anges 14,5 och 13 meter som högsta nockhöjd. Mer synpunkter redovisas längre fram i dokumentet.

Förutsättningar och förändringar.

Natur

Mark och vegetation

"Genom den del som är tänkt att bebyggas löper stigar"

Synpunkter: Var är dessa stigar? Mig veterligt finns bara en "stig", som används av i första hand hundägare, som ansluter från parkeringen på Stenåldersvägen och vidare upp till gångvägen Bronsåldersvägen – Skolvägen. En gång i tiden klipptes den av den tidigare ansvarige gräsklipparföretaget. Dagens gräsklipparföretag utför inte detta. Några andra stigar finns inte på angivet markområde.

Sidan 14. Stycke 3.

"Ökningen har varit markant under 2010-talet och framåt"

Synpunkter: Detta bör kompletteras med faktiska tal.

Sidan 22. Styck 1, sista raden.

"Länsstyrelsen att lämna tillstånd enligt KML till ingrepp i enlighet med detaljplanen, i det lagskyddade fornlämningsområdet enligt ovan".

Synpunkter: Meningen bör förtydligas.

Sidan 23. Stycke 2.

"Genom att dra nytta av en varsam exploatering kan kulturmiljöintressen lyftas fram".

Synpunkter: Den östra föreslagna bebyggelsen faller ganska väl in i den naturliga topografin. Tyvärr gäller inte detsamma för den västra bebyggelsen, föreslagna trevåningshusen och tvåvåningsradhusen med högsta nockhöjd angiven till 14,5 respektive 13 meter. Dessa kommer brutalt avskärma flera av husen på Bronsåldersvägen, stora delar av gravkullarna likväl som utsikten över Trosaåns dalgång både för dessa fastighetsägare samt gravkullsbesökare.

Stycke 3.

"Kommunen ser möjligheter att ålägga exploatören osv"

Synpunkter: "ser möjligheter". Bör framgå vad som är alternativet.

Sidan 26. Stycke 1 och 2.

Synpunkter: Cirka 46 nya bostäder är ett vagt uttryck. Flerbostadshusen på västra delen ska inte vara högre än 2 våningar för att bevara den naturliga sammankopplingen av förtätning mellan Stenåldersvägen och Bronsåldersvägen.

Högsta nockhöjd är angivna för husen, 14,5 m respektive 13 meter. Sadeltak med takvinkel mellan 14–45 grader anges. Ingen byggnadsarea är specificerad vilket uthusen däremot är. Byggnads area på husen är av stor betydelse kopplat till angivna cirka 46 bostäder. Eftersom byggnads area inte anges kan bebyggelsen storlek förändras utan nytt samråd. Ett krav är att byggnads max area anges i detaljplanen. Det ska också framgå om suterrängplan och/eller inredningsbar vind är tillåten med hänvisning till att detaljplanen föreslår mycket höga nockhöjder. Tvåplans radhus med 13 meter nockhöjd är sannolikt något annat än ett tvåplans radhus. Krav att detta redovisas i detaljplanen. Även ett trevånings flerbostadshus med högsta nockhöjd 14,5 ger samma frågeställning. Krav att detta också redovisas i detaljplanen. Cirka 46 lägenheter, nockhöjd 14,5 respektive 13 meter, takvinkel 14–45 grader och ingen angiven största byggarea, ger exploatören stort utrymme till förändring i samband med bygglovshanteringen utan nytt samråd. Detaljplanen måste omarbetas och tydliggöra begränsningarna. OBS! Husen på västra delen ska inte ha mer än två våningsplan. Nockhöjden bör rimligen vara max 12 respektive 9 meter istället för 14,5 respektive 13 meter.

Sidan 27. Stycke 1.

Synpunkter: Tak på huvudbyggnad ska vara av plåt. Krav på solceller ska vara inskrivet i detaljplanen.

Bilvägar och angöring

Sidan 30.

Planförslag.

Synpunkter: Planen föreslår att angöring sker från Centrumvägen och Bronsåldersvägen. Krav att T-korsningen modifieras för att underlätta till och från fart till Bronsåldersvägen.

Trafikflöden och prognos.

Sidan 32.

Synpunkter: Att tung trafik på Centrumvägen är övergående är fel bedömning. Den kan möjligen variera. Med en fortsatt expansion och bebyggelse i Albyområdet/Lundby kommer naturligtvis flera tunga transporter av olika slag att trafikera Centrumvägen.

Redovisning av planens genomförande

Sidan 39. Geoteknik.

"Vibrationer på intilliggande fastigheter ska beaktas i bygglovsskedet samt vibrationsmätarekan behövas placeras ut".

Synpunkter: Vibrationsmätare ska placeras ut som mäter både horisontellt och vertikalt på intilliggande fastigheter, vilket ska framgå i detaljplanen.

Bemötande:

Enligt Plan- och bygglagen kan kommunen ta fram en detaljplan utifrån tre förfaranden, begränsat, standard eller utökat planförfarande. Begränsat kan användas i enklare detaljplaner som har stöd i översiktsplanen och där påverkan är begränsad för närboende eller andra intressen samt där samtliga godkänner förslaget. Utökat planförfarande används i ärenden som saknar stöd i översiktsplanen eller länsstyrelsens granskningsyttrande till översiktsplanen eller om planärendet kan ha betydande intresse för allmänheten eller kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Standardförfarandet är det som oftast används i kommunala planprocesser. Då har planförslaget bl a stöd i översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande till översiktsplanen samt antas inte medföra en betydande miljöpåverkan. I Trosa kommuns planbeskrivning redovisas alltid vilken typ av planförfarande som är aktuellt samt var i processen detaljplanen befinner sig.

När samhällsbyggnadsnämnden godkänt granskningsutlåtandet och den slutliga antagande handlingen skickas granskningsutlåtandet ut till de sakägare som lämnat synpunkter under granskningen för att redovisa kommunens svar på inkomna yttrande samt vilka slutliga revideringar som gjorts. Antagandehandlingen skickas därefter vidare till kommunstyrelsen och slutligen kommunfullmäktige för antagande. När kommunfullmäktige antagit detaljplanen skickas en besvärshänvisning till sakägare med information att kommunen antagit planen samt på vilket sätt och inom vilken tid det är möjligt att överklaga kommunens beslut.

Området har skötts enligt en tidigare skötselplan framtagen av Länsstyrelsen. Denna plan har nu uppdaterats och kommunen har tillsammans med Länsstyrelsen öppnat upp fornlämningsområdet de senaste åren. Länsstyrelsen ansvarar för skötsel av fornlämningar men med tanke på den stora mängd kulturmiljöer som finns i länet och i Vagnhärad har anslaget inte räckt till mer än vad som gjorts. Under senare år har ett samarbete formats mellan kommunen och länsstyrelsen i syfte att förbättra underhåll och skötsel av både det här fornlämningsområdet som på andra

platser i kommunen. Detta är positivt såväl för besökare till områdena som för närboende. Gällande skötselplan har bifogats planhandlingen.

Plankartan reglerar höjden på husen men det går att förtydliga i syftet hur utformningen av området ska se ut.

Sedan de redovisade detaljplanerna togs fram har det skett förändringar i hur kommunen får reglera planbestämmelser i plankartan. Tidigare var det mycket vanligt att höjden på byggnader reglerades genom byggnadshöjd något som numera undviks då detta skapar en osäkerhet i hur hög en byggnad verkligen kan bli. Byggnadshöjd är höjden mätt från marken där vägg och tak möts. Till den ska sedan taket läggas till och hur högt det blir beror förstås på hur stor takvinkeln är. Sedan flera år tillbaka reglerar Trosa kommun höjden genom antingen totalhöjd eller nockhöjd. Detta ger en tydligare bestämmelse som dessutom är enklare att förstå och kommunicera. En nockhöjd, som i det här fallet, är höjden från mark till taknock. Längre fram i planbeskrivningen redovisas aktuellt planförslag och därför anges de höjder som nu aktuell detaljplan syftar till att reglera.

Om planbeskrivningen behöver förtydligas rörande antal stigar görs detta till kommande antagande.

Trosa kommuns befolkning har ökat med drygt 28% sedan år 2010. Enskilda år har befolkningsökningen varit runt 4%. Sedan millennieskiftet har Trosa kommuns befolkning ökat med närmare 44%. Planbeskrivningen kompletteras så att detta framgår tydligt.

Korrekturet på s 22 rättas till antagandehandlingen.

Inom planområdet har mycket arbete lagts på att placera byggnader på ett sätt som både harmonierar med intillboende men också till de starka kulturmiljövärdena som finns på platsen. I den östra delen har de högre flerfamiljshusen placerats längst bort från Bronsåldersvägen och dessa villor samtidigt som ytorna närmast vägen är planlagda för parkering och prickmarkerade vilket betyder att de inte får förses med byggnad. Längst ner mot Centrumvägen föreslås radhus men med inindragning från Bronsåldersvägen för att skapa distans till befintlig bebyggelse. Villorna utmed Bronsåldersvägen är belägna på ett topografiskt gynnsamt sätt. Vägen slingrar sig upp från Centrumvägen och de befintliga husen är högre placerade än varandra för att minska påverkan på t ex utblickar. Detta är positivt även i förhållande till den föreslagna nya bebyggelsen.

I samband med att en detaljplan tas fram tecknas alltid ett exploateringsavtal med exploatören. I detta avtal regleras vilka åtaganden som exploatören ska utföra. I det här fallet handlar det bl a om åtaganden kopplade till fornlämningsmiljöerna.

Planbeskrivningen syftar till att tydliggöra vad plankartans bestämmelser innebär. Plankartan är dock det juridiskt bindande dokumentet som fastställer byggrätter, var byggnation får placeras samt uppdelning mellan kvartersmark och allmänplats. Detaljplanen kan inte reglera exakt antal bostäder utan plankartan reglerar byggnadsarean för bostadshusen genom vilka ytor som får bebyggas samt höjd. Det blir dimensionerande för hur många bostäder som kan byggas på platsen. Inom mark som är plusmarkerad får komplementbyggnader uppföras. Det är i dagsläget svårt att säga exakt var förråd eller miljöhus ska placeras och därför regleras byggrätten

i antal kvadratmeter. Om detta inte gjorts skulle betydligt fler och större komplementbyggnader kunna uppföras. Inom marken som är plusmarkerad får endast komplementbyggnader uppföras vilket gör att byggrätten och byggnadsarean för bostadshusen är reglerad. Anledningen till att byggrätten bestämts på detta sätt i aktuell detaljplan är att placeringen av bostadshusen är av största betydelse för att säkerställa bakomliggande fornlämningsområdes och riksintressets kulturmiljövärden.

Det är inte aktuellt med souterrängplan med tanke på områdets topografi. Bostadshusens gestaltning är kopplad till illustrationer i planbeskrivningen. Radhusen föreslås få en högre takvinkel än flerbostadshusen. I det fall takvinkeln höjs får det effekter för våningstalen eftersom då riskerarnockhöjden att överskridas om våningstalen hålls intakta.

Frågan om solceller har varit uppe för diskussion såväl i samhällsbyggnadsnämnden som i samtal med länsstyrelsens kulturmiljöenhet. Det är möjligt att det i vissa lägen skulle kunna vara möjligt men kommunen har valt att inte precisera detta med tanke på de starka kulturmiljövärden som finns på platsen. Reflektioner från solceller kan upplevas från långt håll och vara ett främmande inslag i kulturmiljön. Dess moderna gestaltning kan också påverka. Det är t ex ett av skälen till att solceller endast undantagsvis godkänns i centrala Trosa stad. I det fall solceller kan monteras på ett sätt som inte äventyrar riksintresset för Trosaåns dalgång kan det kanske vara möjligt men att sätta det som ett krav är inte lämpligt på platsen.

I samband med genomförandet av detaljplanen kommer infrastruktur att byggas ut till området. det gör att anslutningar kommer att ses över. Korsningspunkten bedöms generellt som trafiksäker och möjlig att ansluta till. Om anpassningar behöver göras sker det i samband med övrig utbyggnad.

Trosa kommun har nyligen antagit en sista etapp på utbyggnaden vid Alby. Det finns inte stöd i översiktsplanen för någon ytterligare utbyggnad mot Lundby och med tanke på de starka intressen som finns samt den kommande Ostlänken är det ytterst tveksamt om det någonsin kan öppnas någon sådan möjlighet.

Behov av vibrationsmätare hanteras inom ramen för kommande bygglovsprocess.

6.Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution AB, nedan Vattenfall Eldistribution, återkommer med svar på remiss "_____" och lämnar följande yttrade.

I plankartan redovisas en GC-väg fram till E-området. Det är viktigt att vägen har en bärighet för tung transport och inga hinder. Vattenfall Eldistribution önskar att detta säkerställs.

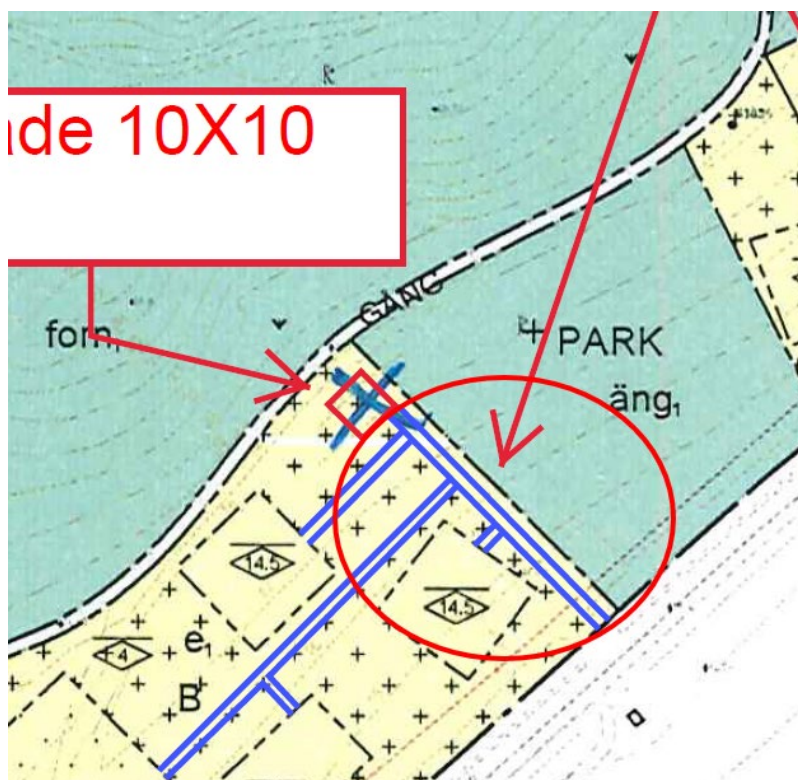
Planbestämmelserna anges att "Fasader ska huvudsakligen vara av trä. Färgsättning ska huvudsakligen vara i jordartskulörer eller obehandlat trä. Vattenfall Eldistribution vill framföra att det är inte tillåtet med träfasad på nätstationer, fasaden ska vara av icke brandfarligt material.

Det är även viktigt att en nätstation inte får smälta in i miljö utan byggnaden ska kunna uppfattas av allmänheten och räddningstjänsten att det är en farlig anläggning och inte en vanlig bod.

I tidigare yttrande har det framförts att om kommunen har önskemål på nätstationernas gestaltning som skiljer sig från Vattenfall Eldistributions nätstationer i ett standardutförande måste beställaren bekosta detta. Det framgår inget i planbeskrivningen gällande detta och Vattenfall Eldistribution kräver att detta förtydligas i planhandlingen.

I plankartan redovisas korsprickad mark intill E-området, Vattenfall eldistribution önskar att plankartan redigeras så det finns ett byggnadsfritt avstånd om 5 meter från E-området.

Vattenfall Eldistribution önskar ett U-område för kommande ledningsdragning från nätstation. U-området ska anges mitt över markkabeln med minst 2 meter på vardera sida om markkabelns yttersta faser.

Bemötande:

Vid anläggandet av elstationen finns möjlighet för tunga fordon att åka över kvarteretsmark på motsvarande sätt som för all övrig anläggning inom planområdet. För framtida drift och service går det för underhållsfordon att åka på gång- och cykelvägen vilken är tillgänglig då den utgör allmänplats.

Planområdet är beläget i en mycket känslig kulturmiljö vilket gjort det svårt att hitta en lämplig placering för Vattenfalls nätstation. Vid uppförandet kommer anpassningar att behöva göras och här liksom på flera andra platser i kommunen kan krav komma att ställas på träfasad och annan färgsättning än Vattenfalls standardlösningar. Det finns flera platser där detta hanterats för Vattenfalls anläggningar i kommunen och där samtliga säkerhetskrav uppfylls. Det handlar inte om att utforma byggnaden som en bod vilken som helst utan Vattenfall har i samråd med kommunen hittat lämpliga lösningar på detta tidigare och det finns ingen anledning att betvivla att inte skulle gå att lösa även i framtiden.

E-området är anpassat utifrån Vattenfalls tidigare framförda önskemål. På två sidor har E-området allmänplats och de övriga två sidorna har plusmarkerad mark precis som i många andra planområden i kommunen, t ex i de nyligen antagna P18-14 eller P22-4 där E-området direkt ansluter till byggbar mark. Kommunen kan givetvis justera detta men om detta är en ny inriktning från Vattenfall önskar kommunen att det framkommer i ett tidigt skede.

Inom kvartersmark finns goda möjligheter att lägga ledningar till och från nätstationen. Anslutningen från Centrumvägen läggs med fördel i parkmarken och på allmänplats. Övriga anslutningar och lämpliga dragnings kan i det här läget vara svårt att avgöra då området inte är detaljprojekterat. Mot bakgrund av det menar kommunen att Vattenfalls nya krav, vilka aldrig framförts i tidigare detaljplaner, att det inte är lämpligt att lägga in u-områden för ledningsdragningen inom kvartersmark. Det riskerar att skapa onödiga problem vid framtida genomförande av detaljplanen.

7.Länsstyrelsen Södermanlands Län

Länsstyrelsen har mottagit förslag till detaljplan för granskning enligt 5 kap. 20 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Syftet med planen är att möjliggöra för byggnation av flerbostadshus inom del av fastigheten Fagerhult 2:10. Vidare syftar planen till att lyfta fram fornlämningarna norr om bebyggelsen samt stärka sambandet mellan dem och Trosaån.

Detaljplanen handläggs med standardförfarande.

Länsstyrelsen har tagit del av yttrande från Trafikverket och SGI.

Under granskningstiden ska länsstyrelsen yttra sig över planförslaget, om länsstyrelsen bedömer att

- riksintresse enligt 3 och 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses,
- miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
- strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser,
- mellankommunala intressen inte har samordnats på ett lämpligt sätt,
- bebyggelse eller byggnadsverk blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsens synpunkter - ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Länsstyrelsen har i sitt samrådsyttrande, daterat 2022-10-24 och 2022-11-02, framfört synpunkter avseende strandskydd, hälsa eller säkerhet och risk för

olyckor, översvämning eller erosion. Synpunkterna har i stort sett beaktats i granskningsförslaget.

Det finns dock kvarstående frågor avseende strandskydd. Denna fråga måste lösas på ett tillfredsställande sätt för att Länsstyrelsen inte ska överpröva kommunens beslut att anta detaljplanen, med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10§ PBL och nu kända förhållanden.

Strandskydd

Länsstyrelsens synpunkter i samrådsyttrandet kvarstår. Kommunens motivering för att upphäva strandskyddet är inte tillräckligt för att det särskilda skälet enligt 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken ska kunna åberopas. Den lokaliseringsprövning som kommunen hänvisar till i planbeskrivningen motsvarar inte de krav som fastställts i prejudicerande domar från Mark- och miljööverdomstolen.

För att särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken ska anses föreligga krävs att intresset av att bygga bostäderna inte kan tillgodoses utanför området. Enligt förarbetena till strandskyddsreglerna i 7 kap. miljöbalken ska kommunen pröva om åtgärden måste företas inom strandskyddsområdet. En förutsättning är att en annan lokalisering är omöjlig eller i vart fall orimlig för att tillgodose det angelägna allmänna intresset. Om åtgärden kan lokaliseras utanför detta område ska i så fall den lokaliseringen väljas (prop. 2008/09:119 s. 106).

I planbeskrivningen anger kommunen att det inom tätorten Vagnhärad inte finns några likvärdiga områden varken i privat eller kommunal ägo och att det därför finns skäl att ta i anspråk strandskyddat område i enlighet med vad som framgår i förslaget till detaljplan. I planbeskrivningen har kommunen vidare angett att en lokaliseringsprövning gjordes i arbetet med översiktsplanen.

Det framgår emellertid inte varken i översiktsplanen eller i för detaljplanen framtagna planhandlingar, hur lokaliseringsprövningen har gjorts och vilket upptagningsområde denna har omfattat (MÖD Mål P 8109-15).

Kommunen har inte redovisat några övervägande vare sig i översiktsplanen eller i för detaljplanen framtagna planhandlingar, kring en alternativ utformning av planen som skulle kunna tillgodose intresset av att uppföra bostäder på ett sätt som medför god boendemiljö och lämplig markanvändning samtidigt som strandskyddsin-tresset tillgodoses (MÖD Mål P 6876-15).

Den lokaliseringsprövning som kommunen har gjort ger således inte stöd för att det skulle saknas möjligheter att uppföra de aktuella bostäderna utanför strandskyddat område. Det finns inte heller några överväganden kring alternativ lokalisering i syfte att undvika att ta strandskyddat område i anspråk.

Strandskydd - Gång- och cykelvägen

Länsstyrelsens synpunkter i samrådsyttrandet kvarstår. I samrådsredogörelsen skriver kommunen att gång- och cykelvägen är byggd i början av 1970 talet och att området således är ianspråktaget sedan tidigare. Länsstyrelsen delar den bedömningen men saknar tydliga ställningstaganden och argument i planbeskrivningen och planbestämmelser på plankartan. Innan detaljplanen antas ska planhandlingarna redigeras avseende detta.

Strandskydd - Redaktionell synpunkt

I planbeskrivningen nämner kommunen att strandskyddet kommer att upphävas för det område som på plankartan är markerat med planbestämmelsen a1 och en administrativ gräns. Länsstyrelsen kan inte återfinna vare sig planbestämmelsen a1 (upphävande av strandskydd) eller en administrativ gräns på plankartan. Innan detaljplanen antas behöver detta redigeras.

Miljökvalitetsnormer - vatten

Länsstyrelsen konstaterar att resultatet av den reviderade geotekniska utredningen (SWEKO 2022-09-30 reviderad 2022-12-15) inte är inarbetad i dagvattenutredningen. Dagvattenutredningen bör uppdateras med resultatet av den geotekniska utredningen. Eventuella förändringar i dagvattenutredningen med anledning av den geotekniska utredningen ska sammanfattas i planhandlingarna.

Sedan samrådet har plankartan kompletterats med den generella planbestämmelsen "Byggnader ska anläggas så att en kontinuerlig avrinning av dagvatten säkerställs".

Dagvattenhanteringen får inte medföra att föroreningar sprids till mark, yt- och grundvatten så att miljökvalitetsnormerna för vatten påverkas negativt. Framtagen dagvattenutredning (Norconsult 2022-08-10) visar att det är viktigt att höjdsätta marken inom planområdet för att säkerställa att vattnet kan rinna runt och förbi byggnaderna vid extrema regn. Länsstyrelsen anser därför att marken inom kvartermarken behöver höjdsättas i enlighet med rekommendationerna i dagvattenutredningen. Den generella planbestämmelsen behöver revideras så att den även omfattar höjdsättningen av marken.

Risk för olyckor, översvämning eller erosion

Översvämning

Byggrätten för nätstationen är placerad inom ett område där det enligt dagvattenutredningen ligger ett befintligt dike som föreslås utgöra en del av dagvattenlösningen inom planområdet. För att minska risken för omfattande elavbrott vid höga vattenflöden i diket behöver nätstationen höjdsättas med planbestämmelser på plankartan. Innan detaljplanen antas bör detta ses över.

Länsstyrelsens övriga synpunkter

Naturmiljö

Kommunen har inte utfört någon naturvärdesinventering som underlag till detaljplanen. Länsstyrelsens synpunkter i samrådsyttrandet kvarstår.

I planbeskrivningen gör kommunen bedömningen att det kan finnas känsliga arter norr om gång- och cykelvägen. Länsstyrelsen anser därför att kommunen bör göra en naturvärdesinventering med ekosystemtjänstanalys och eventuella påvisade spridningskorridorer för gröninфраstruktur. Naturvärdesinventeringen ska utföras av en oberoende sakkunnig.

I planhandlingarna behöver kommunen tydliggöra hur naturvärden ska bevaras och utvecklas.

Upplysningar/synpunkter/krav enligt annan lagstiftning

Kulturmiljölagen (1988:950), KML

Länsstyrelsen bedömer att den framtagna detaljplanen tillgodoser den riksintressanta kulturmiljön och att de berörda fornlämningarna och deras tillhörande fornlämningsområde kommer att bevaras, men även brukas på ett lämpligt sätt.

Länsstyrelsen anser att detaljplanen bör kompletteras med KML-tillståndet (dnr 431-7490-2022), eftersom det stödjer planens genomförbarhet enligt KML, i antagandeskedet.

Bemötande:

Trosa kommun har under lång tid i sin översiktliga planering arbetat med en långsiktig strategi att förtäta i befintliga tätorter och stärka kollektivtrafikstråk. Syftet är att stärka en långsiktigt hållbar samhällsplanering där infrastruktur bättre kan utnyttjas, underlaget för kollektivtrafik och service stärks samt att den utglesning som är vanlig i expanderande kommuner undviks. Målet är en klimatsmart planering där tätorterna samtidigt tillåts växa och utvecklas. Under hela 2000-talet har kommunen planerat och genomfört förtätningsprojekt både i Trosa och Vagnhärads tätorter. I Trosa kan exempelvis det prisbelönta kvarteret Fiskpigan nämnas liksom kvarteren Ölstugan, Åhusen och Trosaporten. I Vagnhärad har fokus framförallt riktats mot området runt Vagnhärads torg där genomförda och kommande projekt syftar till att stärka centrala Vagnhärad. Bebyggelsen vid Gärdesvägen och badhuset Safiren är ett annat exempel där tätorten stärks och stadsmässigheten ökar.

I samband med arbetet med översiktsplanen 2010 gjordes en fördjupningsstudie för Vagnhärads tätort i syfte att hitta nya möjliga exploateringsområden. Den har sedan legat till grund för områden som pekats ut som lämpliga och möjliga nya boende områden. Nio områden pekades ut varav två är utbyggda i sin helhet och ett är planlagt och under genomförande, två har bedömts som olämpliga på grund av att ytorna är för små för att kunna skapa en kvalitativ miljö, en yta riskerar att påverka Lånestaheden och dess kultur- och naturmiljövärden, en är planlagd för omsorgsboende och en yta har bedömts bättre lämpad för en framtida förskola. Enda området som kvarstår och är genomförbart och lämpligt för bostadsbebyggelse är Centrumvägen. I denna studie studerades såväl kommunal som privat mark.

Utifrån denna lokaliseringsstudie har planområdet varit markerat i kommunens översiktsplan sedan 2015 men det har diskuterats betydligt längre både internt som med länsstyrelsen. I ett mycket tidigt skede fördes en dialog kring utformning av planområdet i förhållande till strandskyddet och länsstyrelsen lämnade tydliga råd om hur området kunde utvecklas i förhållande till strandskyddet med utgångspunkt från ovan nämnda lokaliseringsstudie. Kommunen råddes att arbeta med en tätare bebyggelse där flerfamiljshus ansågs särskilt lämpligt. Utöver de anpassningar som gjorts i förhållande till riksintresset och kulturmiljöerna ovanför gång- och cykelvägen har anpassningen utifrån länsstyrelsens råd kring strandskyddet varit avgörande för planområdets utformning.

I planbeskrivningen redovisas lokaliseringsprövningen för området vilket är något kommunen kan förtydliga. Utifrån de studier som genomförts går det att konstatera att för Vagnhärads tätort utgör Centrumvägen ett av de allra viktigaste områdena för detta ändamål. I centrala Vagnhärad finns idag få ställen som är möjliga att bebygga. Kommunens markinnehav är begränsat i centrala lägen som lämpar sig till

exploatering vilket begränsar möjligheten till planläggning. Även tillgången på privatägd mark är liten och de förtätningsmöjligheter eller kompletteringar som finns har i stort sett genomförts under senare tid. De större ytor som finns är antingen belägna i anslutning till Trosaån och därmed av geotekniska skäl olämpliga för exploatering eller påverkade av andra starka intressen framförallt fornlämningar och höga naturvärden. De utgör även viktiga rekreationsområden och stråk för tätorten samt dess invånare och besökare.

I Trosaåns närhet är geotekniken som nämnts besvärlig vilket gör att förtätningar eller annan typ av exploatering är direkt olämplig på flera platser och de stora ytor som kommunen äger i dessa lägen är därför främst vikta för park och rekreation. Intilliggande Scenparken och det tidigare skredområdet vid Ödesby samt Husby park är mycket uppskattade områden av tätortens invånare och inte aktuella för omvandling. Privatägda fastigheter med motsvarande centrala läge med närhet till kommersiell och offentlig service, infrastruktur i form av vatten och avlopp, fiber och fjärrvärme samt närhet till kollektivtrafik finns inte.

Vagnhärad byggdes till stora delar ut under 1970-talet och från Vagnhärad torg planlades bostadsområden i perifera lägen och centralt prioriterades ett fåtal butiker och en kraftigt utbyggd offentlig service. Detta gjorde att centrala Vagnhärad länge betraktades som otryggt och med få boende. Det gjorde vidare att delar av tätorten var belägna så långt ifrån centrum att det uppfattades som att tätorten tog slut betydligt tidigare än vad som faktiskt är fallet. Trafikmiljöer uppfattades av medborgare som otrygga och med höga hastigheter och låg trafiksäkerhet och just stråket mellan Häradsgården och Bronsåldersvägen är ett sådant område. Mot bakgrund av det påbörjade kommunen för mer än femton år sedan arbetet med att få till en exploatering där i syfte att läka tätorten och skapa en mer trafiksäker och attraktiv stadsmiljö. Utifrån kulturmiljöskäl sade länsstyrelsen inledningsvis nej till alla former av utbyggnad men efter en lång och givande dialog där goda råd gavs för anpassning av ett framtida exploateringsområde genomfördes en markanvisningstävling för området.

Planområdets gräns mot Trosaån är beläget mellan 40 och 130 m från Trosaån. Vid dispensärenden och i detaljplaner är det viktigt att säkerställa en fri passage för allmänheten och för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Passagen bör anpassas för syftet och för rekreation och friluftsliv är det viktigt att det inte handlar om smala passager utmed strandlinjen. Vid den smalaste punkten mellan infarten till Bronsåldersvägen och Trosaån utgör Centrumvägen och befintlig bebyggelse en tydlig gräns för det gröna området invid Trosaån och den bebyggda tätortsmiljön invid Bronsåldersvägen. Hela området söder om Centrumvägen är planlagd som allmänplatsmark vilket säkerställer den allemansrättsliga tillgängligheten liksom de naturvärden som finns på platsen. Norr om Centrumvägen inom planområdet består marken av grässvål utan några naturvärden vilket konstaterats av kommunekologen.

Trosa kommun delar inte länsstyrelsens uppfattning att det i planhandlingen inte skulle vara tydligt motiverat varför strandskydd kan hävas inom planområdet. Utöver det som redovisats inom ramen för planprocessen har kommunen utarbetat förslaget helt i enlighet med de råd länsstyrelsen givit vad gäller förhållande till strandskyddet. I planbeskrivningen tydliggörs kommunens ställningstaganden liksom lokaliseringsprövning, detta förtydligas ytterligare i planhandlingen.

Plankartan uppdateras med en bestämmelse att strandskyddet hävs för gång- och cykelvägen. Även planbeskrivningen ses över. Planbeskrivningen justeras också så att det inte råder någon oklarhet kring bestämmelserna. Det är dock viktigt att komma ihåg att kartorna som redovisar strandskyddet såväl i planbeskrivningen som i Länsstyrelsens tidigare redovisade material är tolkningar av gränsen för var strandskyddet råder. De redovisar inte en exakt avgränsning.

Kommunen har kontrollerat att de kompletterande geotekniska utredningarna är förenliga med framtagna dagvattenutredning.

Trosa kommun reglerar i princip aldrig höjder på mark i detaljplaner. Detta eftersom områdena aldrig är detaljprojekterade i planskedet. Det finns en inbyggd risk för att reglerade höjder kan orsaka problem när projekteringen genomförs. I samråd med länsstyrelsen togs använd planbestämmelse fram för att säkra höjdsättningen utan att låsa bestämda höjder. Planbestämmelsen revideras utifrån Länsstyrelsens önskemål till: Byggnader, inklusive tekniska anläggningar, liksom mark ska anläggas så att en kontinuerlig avrinning av dagvatten säkerställs.

Inför granskningen gjorde Trosa kommuns kommunekolog, som är biolog, en bedömning av området utifrån länsstyrelsens yttrande. I det konstateras att inom de delar som är tänkta att bebyggas saknas naturvärden men att det i den del som ligger norr om gång- och cykelvägen kan finnas känsliga arter. Trosa kommun ser inte nödvändigheten att ta fram en naturvärdesinventering och ekosystemtjänstanalys från en extern konsult med tanke på kommunekologens gedigna kompetens inom området. Den del av planområdet som kommunekologen pekar på som skulle kunna innehålla känsliga arter planläggs som allmänplats Natur och de ekosystemtjänster som finns på platsen kommer att bevaras. Områdets skötsel är sedan lång tid tillbaka reglerat i länsstyrelsens egen skötselplan och nyligen uppdaterades den. Den nya skötselplanen är utformad med hänsyn till den kommande exploateringen vilket tydligt framgår i dokumentet. Mot bakgrund av det är Trosa kommun intresserad av att ta del av de underlag, såsom inventeringar och ekosystemtjänstanalys som legat till grund när länsstyrelsen tagit fram skötselplaner för området nu och tidigare. Det kanske, genom länsstyrelsens skötselplan, finns möjlighet att exempelvis utveckla vissa ekosystemtjänster kopplat till pollinering. Genom utformningen av planområdet och dess del i ett omfattande stråk av prioriterad grönstruktur från Lånestaheden och Nygårdsplatån och därefter vidare mot Alby, Trosaån och hela vägen mot Hungaområdet säkerställs spridningskorridorer inom tätorten.

Området och dess naturvärden föreslås planläggas som allmänplatsmark Natur och förblir en del av den utpekade prioriterade grönstrukturen i kommunens översiktsplan. Syftet med det är att säkerställa såväl fornlämningsområdet och värden kopplade till djur- och växtliv samtidigt som planbestämmelsen bättre anpassas utifrån områdets karaktär och användning. Idag är ytan planlagd som Park eller Plantering i P70-15 och P76-19. En ändring till Natur med tydliggörande om krav för marklov för alla typer av grävning, schaktning och övertäckning (a1) samt att det handlar om ett fornlämningsområde som ska kunna tillgängliggöras (forn1) skulle dels ge ett bättre skydd samtidigt som markens användning skulle tydliggöras. Avgränsning och bestämmelser har tagits fram tillsammans med länsstyrelsens kulturmiljöenhet efter önskemål om att stärka skyddet för

fornlämningarna. Skulle länsstyrelsen även fortsättningsvis kräva ytterligare utredningar rörande naturvärden, vilket kommunen inte ser behov av, får kommunen överväga om området ska lyftas ur detaljplanen i sin helhet och låta de äldre planbestämmelserna även fortsättningsvis gälla.

Hur naturvärdena kan utvecklas undersöks lämpligen i samband med framtida revideringar av länsstyrelsens egen skötselplan. De senaste åren har en omfattande utglesning skett för att öppna upp kring fornlämningarna i enlighet med gällande skötselplan och inför framtiden skulle brynmiljöerna kunna varsamt luckras upp för att skapa en ännu mer variationsrik miljö med många olika arter av träd och buskar i olika nivåer. Detta skulle gynna en mängd olika arter av både växter, djur och svampar enligt kommunekologen. Den typen av brynmiljöer blir allt mer sällsynt i vårt landskap men den här platsen har goda förutsättningar för att skapa en värdefull variationsrik brynmiljö som skulle gynna den biologiska mångfalden i området. När länsstyrelsen i framtiden återigen ser över skötselplanen bidrar gärna Trosa kommun med kunskap relaterat till naturvärdena och samtidigt fortsätter vi mycket gärna det goda samarbetet mellan kommunen och länsstyrelsens kulturmiljöenhet i dessa frågor.

Planhandlingen kompletteras med tillståndet enligt KML (dnr 431-7490-2022) inför antagandet.

12

Anmälan av delegeringsbeslut

Löpnr. Dnr	Punkt i del. ordning	Ärende och beslut	Datum för beslut	Delegat
2023/8-1	7.1	Beslut om bostadsanpassningsbidrag	2023-01-23	Zhir Chalak, Bygglovhandlägg are
2023/8-2	7.1	Beslut om bostadsanpassningsbidrag	2023-01-23	Zhir Chalak, Bygglovhandlägg are
2023/8-3	7.1	Beslut om bostadsanpassningsbidrag	2023-02-07	Zhir Chalak, Bygglovhandlägg are
2023/8-5	7.1	Beslut om bostadsanpassningsbidrag	2023-02-22	Zhir Chalak, Bygglovhandlägg are

13

Anmälan av delegeringsbeslut

Löpnummer Dnr	Punkt i delegerings - ordning	Ärende och beslut	Datum för beslut	Delegat
SBN 2011/129	1.9	Avsluta planärendet Tureholm 2:316 och 2:249 Mörbytorp från vidare handläggning	2023-02-03	Linda Axelsson, planchef
SBN 2021/54	1.9	Avsluta planärendet Åby 2:25 m.fl. Hägerflychts minne, från vidare handläggning	2023-02-10	Linda Axelsson, planchef
SBN 2023/6	13.1	Beslut om att inte upprätta en strategisk miljöbedömning för detaljplan Mättinge 1:40 m.fl.	2023-02-16	Linda Axelsson, planchef
SBN 2023/14	13.1	Beslut om att inte upprätta en strategisk miljöbedömning för detaljplan del av Kyrkan 10	2023-02-16	Linda Axelsson, planchef